

Forest Stewardship Council®

FSC-standard för skogsbruk i Finland FSC-STANDARD

FSC-STD-FIN-02-2023 FI

Bildkällor:

Från vänster till höger:

Bild 1: Talltita (*Poecile montanus*) gynnas av äldre skog med gott om död ved (Foto: Tomi Muukkonen).

Bild 2: Svamplockning är en vanlig rekreationsform som möjliggörs av allemansrätten (Foto: Olliveikko Silvonen).

Bild 3: En skogsmaskin utför gallring i en talldominerad skog (Foto: Olliveikko Silvonen).

OBSERVERA BETRÄFFANDE DEN SVENSKSPRÅKIGA VERSIONEN:

Den engelskspråkiga versionen av FSC-standarderna för skogsvård i Finland, godkänd av FSC International, är den officiella versionen av standarderna och finns på ic.fsc.org. Översatta versioner är inte officiella översättningar godkända av FSC International. Om det finns en konflikt eller inkonsekvens mellan den godkända engelskspråkiga versionen och någon översatt version, ska den engelskspråkiga versionen ha företräde.

Titel	FSC-standard för skogsvård i Finland
Dokumentreferenskod	FSC-STD-FIN-02-2023 Alla slags skogar och skalor FI
Status	Godkänd
Tillämpningsområde	Alla slags skogar (<i>Detaljer i avsnitt "2,3 standardens omfattning"</i>)
Godkännandedatum	29 mars 2023
Godkännandeorgan	Kommittén för politik och standarder
Publiceringsdatum	9 maj 2023
Datum för ikraftträdande	1 augusti 2023
Övergångsperiod¹	12 månader från giltighetsdatumet
Giltig period	Till dess att den har reviderats, ersatts eller upphävts
Landskontakt	FSC Finland info@fi.fsc.org Kuortanegatan 1, 4. vån. 00520 Helsingfors
FSC Performance and Standards Unit Contact	FSC International Center - Performance and Standards Unit - Adenauerallee 134 53113 Bonn, Germany +49-(0)228-36766-0 +49-(0)228-36766-65 psu@fsc.org
<p>© 2023 Forest Stewardship Council, A.C. All rights reserved. FSC®F000100</p> <p>No part of this work covered by the publisher's copyright may be reproduced or copied in any form or by any means (graphic, electronic or mechanical, including photocopying, recording, recording taping, or information retrieval systems) without the written permission of the publisher.</p> <p>The Forest Stewardship Council® (FSC) is an independent, not for profit, non-government organization established to support environmentally appropriate, socially beneficial, and economically viable management of the world's forests.</p> <p>FSC's vision is that the true value of forests is recognized and fully incorporated into society worldwide. FSC is the leading catalyst and defining force for improved forest management and market transformation, shifting the global forest trend toward sustainable use, conservation, restoration, and respect for all.</p>	

¹ Övergångsperioden är den tidsperiod där det finns en parallell infasning av den nya versionen och utfasning av den gamla versionen av standarden. Sex (6) månader efter övergångsperiodens slut anses certifikat som utfärdats mot den gamla versionen vara ogiltiga.

INTRODUKTION.....	5
1 BAKGRUND TILL STANDARDEN.....	5
2 STANDARDENS ANVÄNDNING OCH INNEHÅLL.....	7
3 ALLMÄN BESKRIVNING AV DET FINLÄNDSKA SKOGSBRUKET	10
FSC-STANDARD FÖR SKOGSBRUKET I FINLAND.....	16
PRINCIP 1: LAGEFTERLEVNAD	16
PRINCIP 2: ARBETSTAGARNAS RÄTTIGHETER OCH ARBETSVILLKOR.....	19
PRINCIP 3: URSPRUNGSFOLKENS RÄTTIGHETER*	24
PRINCIP 4: RELATIONER PÅ SAMHÄLLSNIVÅ.....	31
PRINCIP 5: UTBYTE AV SKOGEN	36
PRINCIP 6: MILJÖVÄRDEN OCH MILJÖPÅVERKAN	38
PRINCIP 7: PLANERING AV SKOGSBRUKSVERKSAMHET	59
PRINCIP 8: ÖVERVAKNING OCH UTVÄRDERING.....	62
PRINCIP 9: HÖGA BEVARANDEVÄRDEN	64
PRINCIP 10: UTFÖRANDE AV SKOGSBRUKSÅTGÄRDER	67
BILAGA 1: Regiongränser.....	74
BILAGA 2: Minimiförteckning över tillämpliga lagar, förordningar och internationella avtal och konventioner som ratificerats nationellt	75
BILAGA 3: Beskrivning av förhandlingsprocessen enligt princip 3.....	81
BILAGA 4: Förteckning över nära hotade arter (indikator 6.4.4)	82
BILAGA 5: Definitioner av skogar rika på död ved.....	84
BILAGA 6: Hotade djur- och växtarter och livsmiljöer i Finland.....	87
BILAGA 7: Sammanfattning av översiktsplanen och offentligt tillgänglig information	88
BILAGA 8: Ramverket för höga bevarandevärden (HCV Framework)	89
DEFINITIONER AV TERMER	97

INTRODUKTION

1 BAKGRUND TILL STANDARDEN

1.1 FSC eller Forest Stewardship Council

Forest Stewardship Council A.C. (FSC) grundades 1993 som en uppföljning av världstoppmötet i Rio de Janeiro 1992 för att främja en miljöanpassad, socialt ansvarstagande och ekonomiskt bärkraftig förvaltning av världens skogar.

Ett miljöanpassat skogsbruk säkerställer att produktionen av trävaror, andra skogsprodukter än trävaror och ekosystemtjänster bevarar skogens biologiska mångfald, produktivitet och ekologiska processer. Ett socialt ansvarstagande skogsbruk hjälper både lokalbefolkningen och samhället som helhet att dra nytta av långsiktiga fördelar och ger starka incitament för lokalbefolkningen att upprätthålla skogstillgångarna och att följa långsiktig skogsbruksplanering. En ekonomiskt bärkraftig skogsförvaltning innebär att skogsbruksåtgärderna utformas och genomförs med tillräcklig lönsamhet, utan att ekonomisk vinst genereras på bekostnad av skogstillgångarna eller de ekosystem eller samhällen som påverkas. Balansen mellan behovet av att generera tillräckligt hög ekonomisk avkastning och principerna för ansvarsfullt skogsbruk kan minskas genom insatser för att skapa en marknad där skogsprodukter och tjänster erbjuds till sitt fulla värde. (FSC-lagstiftning, ratificerad i september 1994, senast ändrad i juni 2011).

FSC är en internationell organisation som tillhandahåller ett system för frivillig ackreditering och oberoende tredjepartscertifiering. Systemet gör det möjligt för certifikatinnehavare att marknadsföra sina produkter och tjänster som ett resultat av ett miljömässigt ansvarsfullt, socialt ansvarstagande och ekonomiskt bärkraftigt skogsbruk. FSC sätter också standarder för utveckling och godkännande av FSC:s skogsförvaltningsstandarder baserat på FSC:s principer och kriterier. Dessutom fastställer FSC ackrediteringsstandarder för certifieringsorganisationer som verifierar efterlevnad av FSC-standarder. Baserat på dessa standarder tillhandahåller FSC ett certifieringssystem för organisationer som vill marknadsföra sina produkter som FSC-certifierade.

1.2 FSC Finland

FSC Finland, Föreningen för ansvarsfullt skogsbruk, är en oberoende, ideell organisation som främjar FSC-certifiering i Finland. FSC Finland samarbetar med internationella FSC i enlighet med dess principer och regler. Föreningen för ett ansvarsfullt skogsbruk ansvarar bland annat för utveckling och uppdatering av kriterierna för FSC-certifiering i Finland.

Föreningen består av medlemmar placerade i tre olika kammare: ekonomisk kammare, social kammare och miljökamraren. Alla ledamöter tillhör den kammare som bäst representerar deras intressen. Alla tre kamrarna har lika stor beslutanderätt och söker konsensusbaserade beslut. Vid omröstning skall alla kamrar ha samma röstetal, oavsett antalet ledamöter. Dessutom har FSC Finland-kontoret anställda som inte är medlemmar, men som bistår föreningen i arbetet med standarderna och främjar FSC-certifieringen i Finland.

1.3 Utveckling av den finländska FSC-standard

Detta är den andra versionen av FSC-standard för skogsbruk i Finland, som ersätter den tidigare versionen som godkändes år 2011. Standarden har utvecklats av en standardarbetsgrupp bestående av medlemmar i FSC Finland som är indelade i tre kammare. Medlemmarna representerar kunskaps- och intresseområden relaterade till ekonomisk, social respektive miljömässig hållbarhet. Dessutom har arbetsgruppen bjudit in experter och intressenter som har bidragit till arbetet med standarden genom att kommentera utkast till standarden.

Arbetet med att uppdatera standarden påbörjades 2016. Arbetsgruppen för standarder har fört förhandlingar om uppdatering av standardens krav och innehåll. Utkastet till standarder har också två gånger lagts ut för offentligt samråd, först sommaren 2019 och sedan sommaren 2020, där alla berörda parter gavs möjlighet att yttra sig om innehållet i standarden. Alla synpunkter som inkommit under det offentliga samrådet har diskuterats under arbetet med att uppdatera standarden. FSC-standarderna för skogsbruk i Finland antogs av arbetsgruppen för standarder och lämnades in till International FSC för godkännande den 28 januari 2021.

ARBETSGRUPP FÖR FSC-STANDARDEN

Ordförande i arbetsgruppen för standarder: Sirkka Hautojärvi

Ekonomisk	Social	Miljö
1) Namn: Lena-Kajsa Vainonen Organisation: Metsäteollisuus ry	1) Namn: Erkki Eteläaho Organisation: METO-LUVA	1) Namn: Lauri Kajander Organisation: Luonto-Liitto ry
2) Namn: Silja Pitkänen-Arte Organisation: Metsä Group	2) Namn: Jari Sirviö Organisation: Industrifacket rf	2) Namn: Tero Toivanen Organisation: Birdlife Finland rf
3) Namn: Heikki Myöhänen Organisation: Tornator Oyj	3) Namn: Jan Saijets Organisation: Suomen Porosaamelaiset ry och Sametinget	3) Namn: Jyri Mikkola Organisation: Finlands naturskyddsförbund rf
4) Namn: Thomas Kara Organisation: UPM-Kymmene Oyj	Suppleant: Jukka Sippola Organisation: Natur-, miljö- och skogsvetarförbundet Loimu rf	Suppleant: Paloma Hannonen Organisation: Finlands naturskyddsförbund rf
Suppleant: Janne Yrjönen Organisation: Stora Enso Oyj		

2 STANDARDENS ANVÄNDNING OCH INNEHÅLL

2.1 Standardens syfte

I denna standard definieras de obligatoriska element som FSC-ackrediterade certifieringsorganisationer måste bedöma beträffande skogsbruksmetoderna i Finland i enlighet med standarden (se punkt 2.3 nedan).

FSC:s principer och kriterier erbjuder internationellt erkända standarder för ansvarsfullt skogsbruk. Alla internationella skogsbruksstandarder måste dock anpassas på regional eller nationell nivå för att återspegla de olika rättsliga, sociala och geografiska förhållandena i skogarna runt om i världen. FSC:s principer och kriterier kräver därför att certifieringssystemet kompletteras med indikatorer som är anpassade till regionala eller nationella villkor då de tillämpas på skogsbruksenhetsnivå

De internationella allmänna indikatorerna (IGI) för FSC (FSC-STD-60-004 V1-0 SV), som antogs av FSC:s styrelse i mars 2015, utgör grunden för att anpassa kraven till regionala eller nationella förhållanden (Från och med den 1 juli 2018 har den andra versionen - FSC-STD-60-004 V2-0 varit i kraft). Detta är för att:

- säkerställa ett konsekvent genomförande av principer och kriterier över hela världen
- förbättra och stärka FSC-systemets trovärdighet
- förbättra samstämmigheten och kvaliteten hos de nationella skogsbruksstandarderna
- stödja en snabbare och effektivare process för godkännande av nationella skogsförvaltningsstandarder.

FSC:s principer och kriterier utgör FSC:s nationella skogsbruksstandard, tillsammans med de nationella indikatorer som antagits av FSC Policy and Standards Committee (PSC).

FSC-standarderna för skogsbruk i Finland har anpassat indikatorerna till de finländska förhållandena. FSC-standarderna för skogsbruket i Finland utgörs av FSC:s principer och kriterier tillsammans med de nationella indikatorerna.

2.2 Standardens struktur

FSC-standarderna för skogsbruket i Finland består av följande element:

INLEDNING: I introduktionen beskrivs ramverket för standard och certifiering. Relevanta delar ska följas i tillämpningen av standarden.

PRINCIPER: De tio principerna anger huvudområden för FSC:s krav, dvs. definierar de viktigaste delarna av god miljö, socialt ansvarstagande och ekonomiskt bärkraftigt skogsbruk och är lika för FSC:s standarder över hela världen.

KRITERIER: FSC-kriterierna fastställer kraven för var och en av dessa principer. FSC-kriterierna är internationella.

INDIKATORER: Indikatorerna har utvecklats för finländska förhållanden på basis av internationella allmänna indikatorer. Organisationen ska följa indikatorerna för att uppfylla kraven i FSC. Efterlevnad av indikatorerna leder till uppfyllnad av kriterierna, vilket sin tur leder till uppfyllnad av principen.

KOMMENTARER: Kommentarererna kompletterar och preciserar de krav som anges i indikatorerna.

BILAGOR: Bilagorna kompletterar indikatorkraven. Hänvisning till bilagor ges vid behov i beskrivningen av indikatorerna.

TERMER OCH DEFINITIONER: Texten i principerna och kriterierna innehåller kursiv stil med termer markerade med en asterisk*. Termer markerade med en asterisk och formaterade med

kursiv stil i indikatortexten är lokala termer som endast gäller de lokala förhållandena i denna standard. Definitionerna av termer finns i bilagorna.

De förpliktigande delarna i denna standard är: tillämpningsområde, datum för ikraftträdande, giltighetstid, definitioner av termer, kriterier, principer, indikatorer, tabeller och bilagor (samt alla andra tillägg som kan framställas i samband med denna standard) om inte annat anges.

Icke-förpliktigande element i standarden som endast kan användas som vägledning är: kommentarer (och annan vägledning som kan produceras i samband med denna standard).

2.3 Standardens omfattning

Tillämpningsområdet för denna standard:

Geografiskt område	Finland
Skogar	Alla skogar
Ägandeformer	Offentlig och privat
Skala och skalkategorier (enligt moment 6 FSC-STD-60-002)	Alla kategorier av skogsbruksenheter, inklusive små och extensivt skötta skogar (SLIMF)
Skogsprodukter (i enlighet med moment FSC-STD-40-004a)	Råvirke Naturprodukter: Bär, svamp, icke fridlysta växtarter, t.ex. vilda örter, icke fridlysta tickor, skorpark, kvistar, kottar, granskott, bark, sprängticka, sav, ris, rötter, näver, blad, bast, kåda, ollon, nötter.

Organisationer som inkluderar naturprodukter i sina certifikat måste följa alla indikatorer i standarden. I den mån det finns specifika indikatorer för naturprodukter (t.ex. 5.2.3) måste de följas utöver ovanstående.

FSC-standarderna för skogsbruket i Finland styr utövandet av skogsbruk i FSC-certifierade skogar i Finland. Certifierade skogsägare har antingen egen certifiering eller är certifierade genom gruppcertifiering. Skogsägaren får, i enlighet med internationella FSC:s regler (FSC-POL-01-004), endast certifiera en del av det skogsområde som han eller hon kontrollerar om han eller hon så önskar. Hela området för skogsbruksenheten ingår i det certifierade området, även om många av kraven i denna standard endast gäller skogsmark (med en minsta årlig volymtillväxt på 1 m³/ha). Hela skogsområdet kan ingå i skogsbruksenheten, inklusive våtmarker, småvatten och skogsbetesmarker.

2.4 Att observera beträffande användningen av indikatorer och bilagor

Standarden innehåller krav som kan variera beroende på storleken på det certifierade området i organisationen. Gränserna för en storleksklass kan variera beroende på plats (se definitionerna för Södra och Norra Finland i bilaga 1). De flesta av kraven i denna standard gäller för alla certifierade organisationer. Vissa krav gäller endast skogsägare av en viss storleksklass. Detta anges med en bokstavskod efter indikatornumret, baserat på de krav som gäller för nedanstående klassificering. Standarden omfattar följande fyra storleksklasser för certifierad areal:

XS = < 20 ha

S = 20 - 500 ha (Södra Finland), 20 - 1 000 ha (Norra Finland)

M = 500 - 10 000 ha (Södra Finland), 1 000 - 10 000 ha (Norra Finland)

L = > 10 000 ha

Dessutom innehåller standarden krav som endast gäller för kommuner, församlingar och dem som utövar skogsbruk på statsägd mark. Dessa presenteras enligt följande:

Staten = utövare av skogsbruk på statsägd mark

Kommuner = skogar som ägs av kommuner

Församlingar = skogar som ägs av församlingar

I annat fall ska ovan nämnda organisationer omfattas av ovanstående krav för storleksklasserna i det certifierade området.

2.5 Skala, intensitet och risk

FSC:s principer och kriterier identifierar och erkänner att metoderna för att uppfylla principerna och kriterierna kan skilja sig åt, beroende på skogsbrukets skala och intensitet samt beroende på risken för negativa effekter som är kopplade till organisationen, skogsbruksenheten eller skogsbruksåtgärderna. Vilka åtgärder som krävs för att följa principerna och kriterierna kan variera mellan olika skogsbruksenheter beroende på verksamhetens omfattning, intensitet och risk. Vid tillämpningen av denna standard har skalan, intensiteten och risken främst tillämpats genom att ställa olika krav på organisationer baserat på omfattningen av deras certifierade område, snarare än på intensiteten i deras skogsbruksverksamhet.

2.6 Ansvar för efterlevnad

Ansvar för att säkerställa att FSC-standard för skogsbruk efterlevs i Finland ligger hos den eller de personer eller sammanslutning som innehar certifikatet. Dessa kallas i standarden "organisation". Organisationen ansvarar för de beslut, riktlinjer och skogsbruksåtgärder som rör skogsbruksenheten. Organisationen ska också kunna visa att andra personer eller sammanslutningar som auktoriserats eller bemyndigats av organisationen att verka i eller till förmån för skogsbruksenheten uppfyller kraven i FSC:s principer och kriterier. Organisationen ska vidta korrigerande åtgärder om sådana personer eller sammanslutningar inte uppfyller kraven i denna standard.

Skogsägare med eget FSC-certifikat ansvarar för att uppfylla kraven i standarden. Ansvarsfördelningen mellan gruppen och skogsägaren regleras av den internationella FSC-standard (FSC-STD-30-005) för skogsägare som är certifierade genom gruppcertifikatet.

2.7 Tolkningar och förtydliganden

Frågor beträffande tolkningen av standarden kan skickas till FSC Finland. Alla frågor som rör tolkningen av standarden kommer att behandlas i enlighet med det förfarande som godkänts av FSC Finland. Om FSC Finland anser att en tolkning är nödvändig, kommer FSC Finland att ta fram en tolkning som kommer att publiceras efter att den godkänts av FSC International.

2.8 Referenser

Följande refererade dokument är relevanta för tillämpningen av denna standard. Referenser som inte har ett versionsnummer ska omfattas av den senaste versionen av det refererade dokumentet (inklusive eventuella tillägg).

FSC-POL-20-003	<i>FSC Policy on the Excision of Areas from the Scope of Certification</i>
FSC-POL-30-001	<i>FSC Pesticides Policy</i>
FSC-POL-30-602	<i>FSC Interpretation on GMOs: Genetically Modified Organisms</i>
FSC-STD-20-007	<i>Forest Management Evaluations</i>
FSC-STD-30-005	<i>FSC Standard for Group Entities in Forest Management Groups</i>
FSC-PRO-01-008	<i>Processing Complaints in the FSC Certification Scheme</i>
FSC-PRO-30-006	<i>Ecosystem Services Procedure: Impact Demonstration and Market Tools</i>
FSC-DIR-20-007	<i>FSC Directive on FSC Forest Management Evaluations</i>
FSC-GUI-30-003	<i>FSC Guidelines for the implementation of the right to Free, Prior and Informed Consent (FPIC)</i>
FSC-GUI-60-005	<i>Promoting Gender Equality in National Forest Stewardship Standards</i>

3 ALLMÄN BESKRIVNING AV DET FINLÄNSKA SKOGSBRUKET

3.1 Skogstillgångar

Finland är relativt sett det mest skogbevuxna landet i Europa. 86 % (26 miljoner ha) av Finlands landareal är skogsbruksmark som baserat på virkesproduktionsförmågan delas upp i skogsmark (20,3 miljoner ha), tvinmark (2,5 miljoner ha) och impediment (3,2 miljoner ha). Skogsmark och tvinmark är mark som är trädbevuxen, medan impediment är trädlösa eller nästan trädlösa. Dessutom omfattar skogsbruksmark även övrig skogsbruksmark, till exempel skogsbilvägar. Skogsmarkens andel av landarealen har inte förändrats särskilt mycket under de senaste decennierna. Ungefär två tredjedelar av skogsbruksmarkens areal består av mineraljordar och den återstående tredjedelen av torvjordar.

Skogsbruket bedrivs huvudsakligen på skogsmark, varav 91 % är tillgänglig för virkesproduktion. På huvuddelen av tvinmarkerna idkas ingen virkesproduktion. Den totala virkesvolymen i Finlands skogar är 2 475 miljoner kubikmeter då man räknar med både skogsmark och tvinmark. Av den här volymen består 50% tall, 30% gran och 17% björk och resterande 3% andra lövträd. Cirka 90% av trädbeståndet ligger på mark som är tillgänglig för virkesproduktion.

Trädens årliga tillväxt är 108 miljoner kubikmeter (VMI12). Den totala årliga avgången har under de senaste åren varit ca 85 miljoner kubikmeter, varav avverkningsmängden har utgjort ca 70 miljoner kubikmeter. Skogarna växer alltså mer än summan av de träd som avverkas och de som dör av andra orsaker. Naturresursinstitutet har uppskattat att den maximala uthålliga avverkningsnivån under tioårsperioden 2016–2025 är 80,5 miljoner kubikmeter stamvirke per år, i genomsnitt. För närvarande avverkas cirka 90% av detta.

3.2 Skogsägandet

Såsom i andra västeuropeiska länder ägs Finlands skogar till stor del av privatpersoner och familjer. 52 % av det skogsbruksmarken ägs av privatpersoner. Staten äger 35 % och företagen äger 7 %. Kommuner, församlingar och sammanslutningar äger resterande 6 procent. 64% av virkesförrådet finns i privata skogsägares skogar, 21% på statens mark, 9% i företagens skogar och 6% i andra ägargrupps skogar.

Skogsfastigheter som ägs av privatskogsägare är oftast små. Antalet fastigheter med en skogsareal på mer än två hektar är 347 000. Den genomsnittliga storleken på alla privatägda skogslägenheter är 27,8 ha. Antalet skogsägare är högre än antalet skogslägenheter, eftersom till exempel makar ofta till äger skogen tillsammans. Antalet skogsägare uppskattas till cirka 685 000.

3.3 Skogsskyddet och skogarnas mångfald

Det finns totalt 2,9 miljoner hektar skyddad skogs- och tvinmark i Finland. De i lag skyddade områdena omfattar 2,4 miljoner hektar, medan de skyddade områdena för bevarande av biologisk mångfald i ekonomiskogar omfattar en areal på 0,5 miljoner hektar. I de i lag skyddade områdena ingår nationalparker och naturparker, privata naturskyddsområden, naturskyddsprogram och ödemarksområden där skogsbruk inte bedrivs överhuvudtaget. Dessa områden utgör 10 % av alla skogs- och tvinmarksområden.

Största delen av de skyddade skogs- och tvinmarksområdena finns i norra Finland. I södra Finland har naturskyddsområdena under de senaste åren ökat genom det frivilliga programmet för biologisk mångfald i södra Finland, METSO. Statsägd mark har omvandlats till naturskyddsområden och naturvårdsåtgärder har utförts på såväl statsägd som privat mark. METSO har som mål att etablera nya skyddade områden och trygga mångfalden i de privatägda skogarna genom miljöstödsavtal och naturvård av ekonomiskogar.

Skogarnas mångfald beaktas också i ekonomiskogarna. Naturvården i ekonomiskogar bygger inte bara på lagstiftning utan också på skogscertifiering, frivilliga åtgärder och rekommendationer. Skogslagstiftningens särskilt värdefulla livsmiljöer, skyddade livsmiljöer enligt naturvårdslagen och andra värdefulla naturområden avgränsas och lämnas utan åtgärder. Den biologiska mångfalden beaktas också vid avverkning och annan beståndsbehandling, bland annat genom att man sparar och ökar mängden lövträd, död ved och naturvårdsträd.

Finland har ett stort antal sjöar, åar, små vattendrag och torvmarksskogar, vilket gör det viktigt att fokusera på vattenvården i skogsbruket. De största effekterna på vattendragen orsakas av istandsättningsdikning, förnyelseavverkning och därtill hörande markberedning och gödsling. Skogsbruksåtgärder ska utformas så att de inte försämrar småvattnens tillstånd eller sänker kvaliteten på grundvattnet.

Den femte bedömningen av hotade arter i Finland slutfördes 2019. Av de 22 400 arter som studerats identifierades 11,9% som hotade, totalt 2 667 arter. Nästan en tredjedel av de hotade arterna, 833 arter, lever främst i skogar. Förändringar i skogsmiljön och igenväxning av öppna områden är de främsta orsakerna till hotet mot arterna. Utöver arter har man också bedömt hotstatus för olika livsmiljöer. Av de 34 skogsmiljöer som bedömdes 2018 ansågs tre fjärdedelar av skogsmiljöerna på fastmark och drygt hälften av torvmarksmiljöerna vara hotade.

3.4 Skogarnas mångbruk och allemansrätten

I finländska skogar kan vem som helst röra sig fritt, och plocka bland annat bär och svamp. För detta behövs inget tillstånd, ens på marker i privat ägo. Rekreatjonsbruket baseras dels på i lagen reglerade rättigheter och dels på den sedvanerätt som kallas allemansrätt. Villkoret är dock att utövandet av allemansrätten inte orsakar olägenhet eller skada för markägaren, naturen eller andra som utnyttjar allemansrätten. Jakt, insamling av brännved, uppgörande av eld och körning med terrängfordon kräver dock alltid markägarens tillstånd.

De finländska skogarna kännetecknas av att de används på ett mångsidigt sätt. I samma skog kan man plocka bär, jaga, vandra, odla virke och stödja den biologiska mångfalden. Skogen är en viktig rekreatjonsmiljö och en stor del av skogarnas rekreatjonsbruk sker i ekonomiskog.

Även om skogsbilvägarna huvudsakligen är byggda för skogsbrukets behov, tjänar de en stor mängd människor också på andra sätt. Den ökade populariteten för naturturism och friluftsliv skapar nya, skogsrelaterade behov och mål vid sidan av virkesproduktionen. Detta kommer att öka behovet av samordning av olika mål, inkluderande beslutsfattande och samarbete mellan berörda parter.

3.5 Ursprungsfolken i Finland

Samerna är ett ursprungsfolk som erkänns av FN, EU och Finland. Samerna i Finland kan enligt språk delas i nordsamer, enaresamer och skoltsamer. Enligt grundlagen och annan lagstiftning har samerna markanvändningsrättigheter och kulturell autonomi på sina hembygdsområden i norra Finland (i Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner samt i norra delen av Sodankylä). Renskötsel och rennäring är inte bara en del av samekulturen utan också viktig för norra Finlands ekonomi. Samerna upplever ofta skogsbruk som ett hot mot sina traditionella näringsfång, som renskötsel. Forststyrelsen, som förvaltar de statsägda skogarna, bör speciellt beakta samerna och förhandla med dem om skogsbruksåtgärder i samernas hembygdsområden. Sametinget, Skoltsamernas byamöte och renbeteslagen representerar samernas intressen i det lokala och politiska beslutsfattandet. Flera samiska organisationer har föreslagit att samernas besittningsrätt till de statsägda markerna ska godkännas, men processerna är på hälft.

90 % av samernas hembygdsområde är ligger på statsägd mark. 72% av denna areal utgörs av naturskydds- eller ödemarksområden och administreras av Forststyrelsens Naturtjänster och 13% är naturekonomiska områden som förvaltas av Forststyrelsens Fastighetsutveckling. På dessa områden bedrivs det inte skogsbruk alls. FSC-principen 3 berör, förutom övriga områden, även de 15 % av den statsägda marken på samernas hembygdsområde som förvaltas av Forststyrelsens dotterbolag Forststyrelsen Skogsbruk Ab. Skogsbruket bedrivs på 8 % av området. Vidare hör 7 procent av området till skogsbruksområden där det inte bedrivs skogsbruksverksamhet. Forststyrelsen är ett statsägt affärsverk. Skogsbruket bedrivs genom Forststyrelsens Skogsbruk Ab, där Forststyrelsen äger 100 % av aktierna.

10% av samernas hembygdsområde är privatägt. I dessa områden utgörs skogsägarna både av samfälliga skogar och enskilda skogsägare, som båda omfattar både samiska och finska ägare.

3.6 Samverkan mellan skog och rennäring

Omkring 65 % av renskötselområdet utgörs av skogsmark där det bedrivs skogsbruk. Både vid planeringen och genomförandet av skogsbruksåtgärder bör man på renskötselområdet ta hänsyn till rennäringens behov när det gäller betesmiljön, eftersom avverkningar påverkar renbetesmarkerna på många sätt. Renskötselns behov måste beaktas redan i samband med skogsbruksplaneringen. Det är dock inte alltid lätt att förena skogsbrukets och renskötselns behov i de betesskogar som är viktiga för renskötseln.

3.7 Skogarna och klimatförändringen

Klimatförändringen väntas förändra skogarna i Finland. Det allt varmare klimatet kommer sannolikt att öka trädens tillväxt, men samtidigt ökar sannolikheten för olika risker, såsom torka, översvämningar och olika skogsskador, som försämrar skogens tillstånd.

I Finland är klimatförändringen inte ett hot mot skogarnas existens, men den förväntas ha en kraftig inverkan på skogsekosystemet. Ju mångsidigare skogarna är, desto bättre kan de anpassa sig till ett föränderligt klimat. Därför kommer vikten av god skogsvård och anpassning av skogsvårdsmetoderna till det förändrade klimatet att betonas också i framtiden.

Skogen spelar också en viktig roll för att bromsa upp klimatförändringen. Skogarna binder och lagrar koldioxid från atmosfären och fungerar därmed som en betydande kolsänka. Finlands skogar binder årligen koldioxid motsvarande ungefär hälften av Finlands växthusgasutsläpp. Genom rätta skogsvårdsåtgärder kan vi utnyttja skogen till att öka kolförråden och kolsänkorna och samtidigt se till att undvika utsläpp av kol från marken, och på det sättet bidra till kampen mot klimatförändringen. Träbaserade produkter ersätter dessutom råvaror från icke-förnybara källor, och långlivade träprodukter fungerar som kolförråd.

3.8 Skogssektorns ekonomiska och sysselsättningseffekter

Finland har en lång tradition av virkesanvändning vid tillverkning av papper och förpackningar, byggmaterial och energiproduktion. Finland har utvecklat en unik kompetens inom skogsbruk och skogsindustri, som tillsammans utgör en viktig källa till välstånd i vårt land. Finland är det land som är mest beroende av sina skogar och mest beroende av skogssektorn i världen.

Skogsindustrin är Finlands största virkesanvändare. År 2018 användes mer än 80 miljoner kubikmeter råvirke i Finland, varav cirka 74 miljoner kubikmeter inom skogsindustrin. Merparten av den råvara som skogsindustrin använder är inhemsk. Den finländska skogsindustrin har varit starkt exportinriktad och står för cirka 20 procent av inkomsterna från den finländska varuexporten.

Värdet av skogsindustrins produktion uppgår till upp till 20 miljarder euro per år. Sektorn är en viktig källa till sysselsättning, särskilt på regional nivå, och värdekedjan som helhet sysselsätter över 130 000 personer. Beroende på året, har skatteintäkterna inom sektorn varit upp till 4 miljarder euro, inklusive skatter på de viktigaste försörjningssektorerna och skatter på rotintäkter.

Skogsbruket och skogsindustrin sysselsätter totalt 62 000 personer. Antalet sysselsatta inom skogsindustrin är 42 000, varav 21 000 är sysselsatta inom trävaruindustrin och 20 000 inom massa- och pappersindustrin. Antalet sysselsatta inom skogsbruket är 21 000, varav ca 12 000 är anställda och resterande 9 000 är företagare. Dessutom utför skogsägarna och deras familjemedlemmar en betydande del av skogsvårdsarbetena.

Skogsbruket bör vara ekonomiskt lönsamt för att det ska gå att investera i skogsvården och för att säkerställa en aktiv virkesmarknad. Skogsbruket är en betydande inkomstkälla eller del av förmögenheten för hundratusentals finländska skogsägare. År 2019 steg de privata skogsägarnas bruttorotintäkter till över 2 miljarder euro. Samtidigt investerar skogsägarna 300 miljoner euro i vården av sina skogar. Investeringar i skogsvård säkerställer den ekonomiska hållbarheten i skogsbruket och utnyttjandet av skogarna även för kommande generationer.

3.9 Planering av skogsanvändning

Finlands nationella skogsbrukspolitiska mål har fastställts i de nationella skogsprogram som har genomförts sedan 1950. I den senaste Nationella skogsstrategin 2025 beskrivs de viktigaste strategiska målen för skogssektorn, på vilka de offentliga myndigheternas fokuserar vid den gemensamma utvecklingen av skogssektorn. Jord- och skogsbruksministeriet samordnar genomförandet och uppföljningen av skogsstrategin. Genomförandet backas också upp av skogsrådet, dess arbetsutskott och olika ledningsgrupper, samt andra arbetsgrupper.

Den regionala skogsbruksplaneringen omfattar områden som är större än enskilda fastigheter. De regionala skogsprogrammen fungerar som utvecklingsplaner och arbetsprogram för skogsbruket i de olika landskapen. De uppgörs i samarbete med regionala skogsråd och intressentgrupper. Också skogarna som ägs av staten och industrin omfattas av liknande planering. För de statsägda skogarna utarbetas naturresursplaner i ett omfattande regionalt

samarbete med berörda intressentgrupper. I planerna slås fast hur skogarna på området ska användas och där ingår bland annat den planerade omfattningen av avverkningarna.

Utgångspunkten för de lägenhetsvisa skogsbruksplanerna är skogsägarens egna mål och skogsbrukets inriktning på längre sikt. Lägenhetsvisa skogsbruksplaner har gjorts upp för cirka 70 procent av Finlands privata skogslägenheter. Planen upprättas vanligtvis för en period av tio år. Skogsbruksplanen innehåller figurvisa data om areal, virkesförråd, struktur och tillväxt samt var det förekommer värdefulla naturobjekt och hurdana objekten är. I planen ges åtgärdsförslag för både skogsbruk och naturvård.

Skogscentralen upprätthåller tjänsten Minskog.fi, som är en elektronisk skogstjänst som i första hand är avsedd för skogsägare. I tjänsten Minskog.fi finns aktuell skogsresursinformation som upprätthålls av Skogscentralen. Där finns dels information som bara kan ses av skogsägaren själv eller någon av befullmäktigad av denne, dels öppna data som är tillgängliga för alla. Tjänsten ger omfattande information till stöd för skogsägarnas beslutsfattande, bland annat i form av riktlinjer för skogsvården.

3.10 Lagstiftning

Syftet med skogslagen är att främja en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar skötsel och användning av skog. I skogslagen fastställs minimikraven för skötsel och användning av skogar, på basis av vilka en skogsägare kan fatta mer detaljerade beslut om beståndsbehandlingen i enlighet med sina egna mål. De minimikrav som slås fast i skogslagen gäller bland annat virkesdrivning, skogsförnyelse och skydd av den biologiska mångfalden i skogen.

Utöver skogslagen regleras användningen av skogar också av statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog, och också av lagar om bekämpning av skogsskador och finansiering av hållbart skogsbruk. Dessutom omfattar lagstiftningen handel med skogsodlingsmaterial, virkesmätning, samfälliga skogar och skogsbrukets organisationer.

Utöandet av skogsbruk påverkas också av miljölagstiftningen, såsom naturvårdslagen, som föreskriver olika typer av naturskyddsområden, artskydd, skyddade livsmiljöer, landskapsområden och botråd. Lagen om markanvändning och byggande omfattar bland annat markanvändningsplanering som kan påverka användningen av skog. Vid utarbetandet av detalj- och generalplaner strävar man till att samordna olika former av skogsanvändning på regional respektive lokal nivå. Lagstiftningen kräver att markägare och andra intressenter kan höras och delta i beredningen av planerna.

Skogsbruket påverkas också av de hänvisningar till samernas rättigheter som förekommer i både finländsk lagstiftning och i internationella avtal. Enligt 17.3 § i grundlagen har samerna rätt att upprätthålla och utveckla sitt eget språk och sin egen kultur. Enligt 121.4 § i grundlagen har samerna inom sitt hembygdsområde språklig och kulturell autonomi enligt vad som bestäms i lag. Enligt artikel 27 i FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter får stater, där det finns personer som tillhör nationella, religiösa eller språkliga minoriteter, inte neka dessa minoriteter rätten att tillsammans med andra medlemmar i sin grupp åtnjuta sin egen kultur, erkänna och utöva sin egen religion eller använda sitt eget språk.

Ingående av arbetsavtal samt arbetarskydd och arbets säkerhet för arbetstagare regleras på ett heltäckande sätt i lag. Skogsbruket omfattas också av särskild lagstiftning, som bland annat är kopplad till säkerheten i drivningsarbete. Nästan alla som arbetar inom skogssektorn omfattas av kollektivavtal som arbetsmarknadsorganisationerna har kommit överens om. Kollektivavtal har ingåtts inom de ramar som fastställs i arbetsrätten.

Internationella åtaganden har omsatts i praktiken i lagstiftning och andra regelverk.

Utöver lagstiftningen styrs användningen av skogar också av olika anvisningar och rekommendationer. Tapios Rekommendationer för skogsvård sammanställer en rad metoder och alternativ för skogsvård som bygger på såväl forskning som praktiska erfarenheter. Rekommendationerna för skogsvård används i stor utsträckning av både skogsägare och yrkesverksamma. Också andra aktörer har publicerat olika guider, bland annat beträffande skogsvård, naturvård, restaurering och vattenvård.

3.11 Skogsinventering och -övervakning

Naturresursinstitutet genomför en nationell inventering av Finlands skogar, där hela landet går igenom vart 10:e år. Denna riksskogstaxering (VMI) har genomförts sedan 1920. De strukturdrag som påverkar mångfalden har inkluderats i de senaste inventeringarna. Naturresursinstitutet upprätthåller centraliserad statistik över kommersiella avverkningar och skogsvårdsarbeten.

Finlands skogscentral utvärderar kontinuerligt både de avverkningar som utförs och genomförandet och kvaliteten av övriga skogsbruksåtgärder. Faktorer som bedöms är bland annat antalet naturvårdsträd, mängden död ved, skyddszonerna längs vattendrag, skyddet av värdefulla livsmiljöer samt eventuella skador på de kvarlämnade träden och på marken.

NTM-centralerna och Forststyrelsens Naturtjänster övervakar genomförandet av skogsskyddet på regional nivå. Finlands miljöcentral (SYKE) ansvarar för övervakningen av skyddet av skogarna på nationell nivå. Skogsindustrin och Forststyrelsen övervakar och utvärderar internt kvaliteten på skogsvården och övriga skogsbruksåtgärder inom sina respektive områden. Inventerings- och övervakningsdata används kontinuerligt för att uppdatera och utveckla skogsbruksplaner och skogsinformationssystem.

FSC-STANDARD FÖR SKOGSBRUKET I FINLAND

PRINCIP 1: LAGEFTERLEVNAD

Organisationen* måste följa alla tillämpliga lagar*, förordningar och nationellt *ratificerade** internationella konventioner och överenskommelser som är tillämpliga på verksamhetsområdet.

1.1 **Organisationen*** måste vara ett i lag definierat rättsobjekt med en tydlig, dokumenterad och obestridd *juridisk registrering**, som har ett skriftligt godkännande från en *juridiskt behörig** myndighet för att utföra den angivna verksamheten.

1.1.1 **Organisationen*** har obestridda bevis på ägande som registrerats av Lantmäteriverket eller ett rättsligt bindande avtal för det område för vilket den ansöker om ett certifikat.

1.2 **Organisationen*** måste visa att skogsbruksenhetens *rättsliga** status, inklusive dess gränser och besittnings- och *nyttjanderätter**, är tydligt definierad.

1.2.1 Det finns lagfart, bindande avtal, fullmakt eller annan dokumentation som styrker rätten till att bruka skogen.

1.2.2 **Organisationen*** har gränserna för det certifierade området tydligt dokumenterade på kartan.

1.3 **En organisation*** måste ha *lagstadgad** rätt att verka inom en *skogsbruksenhet**, som är förenlig med *organisationens** och *skogsbruksenhetens** *rättsliga** status, och uppfylla kraven i tillämpliga nationella och lokala lagar*, förordningar och administrativa krav. *Lagstadgade** rättigheter bör tillåta insamling av produkter och/eller tillhandahållande av *ekosystemtjänster** inom *skogsbruksenheten**. **Organisationen*** ska betala lagstadgade avgifter för dessa rättigheter och skyldigheter.

1.3.1 Alla åtgärder som *planeras och som skall vidtas i skogsbruksenhetens område** ska utformas och genomföras i enlighet med:

- 1) *tillämpliga lagar**, förordningar och administrativa krav
- 2) *lagstadgade** rättigheter och *sedvanerätt**
- 3) *myndighetsföreskrifter**.

OBS! Minimiförteckningen *över tillämpliga lagar**, förordningar och nationella *ratificerade** internationella konventioner och multilaterala avtal finns i bilaga 2.

1.3.2 **Organisationen*** betalar *utan dröjsmål** alla skatter och avgifter relaterade till skogsbruket och användningen av skogen.

1.3.3 **Organisationen*** uppfyller alla tillämpliga *rättsliga** och administrativa hygien- och livsmedelssäkerhetskrav när *naturlprodukter** är avsedda att användas som livsmedel eller djur.

- 1.4 För att systematiskt skydda *skogsbruksenheten** mot obehörig eller olaglig användning av resurser, bosättning och annan olaglig verksamhet ska *organisationen** utarbeta och genomföra åtgärder för att främja detta mål och/eller samarbeta med myndigheterna för att främja det.**
- 1.4.1 *Organisationen** samarbetar vid behov med berörda myndigheter för att identifiera, förebygga och kontrollera olaglig verksamhet.
- 1.4.2 När en obehörig eller olaglig verksamhet blir känd för *organisationen** vidtar *organisationen** lämpliga åtgärder.
- 1.4.3 De berörda myndigheterna informeras om all olaglig eller annan olovlig verksamhet som upptäcks.
- 1.5 *Organisationen** måste följa *tillämpliga nationella lagar**, lokala lagar, *ratificerade** internationella konventioner och *officiella riktlinjer** avseende transport och försäljning av skogsprodukter från *skogsenheten** och/eller fram till dess att de först säljs.**
- 1.5.1 *Organisationen** följer de lagar och förordningar som reglerar transport och handel med virke.
- 1.5.2 Om *organisationen** handlar med eller samlar in eller fångar CITES-arter, har den certifikat som tillåter denna verksamhet.
- 1.6 *Organisationen** ska utan *dröjsmål** identifiera, förhindra och lösa tvister i frågor som rör skriven lag eller sedvanerätt, som kan lösas utan rättsprövning, genom samverkan med berörda intressenter.**
- 1.6.1 L *Organisationen** har ett *offentligt tillgängligt** förfarande för lösning av *tvister** som utvecklats genom *kulturellt anpassad** *samverkan** med *berörda intressentgrupper**.
- 1.6.2 *Organisationen** strävar i första hand till att *utan dröjsmål** söka en förhandlingslösning med de parter som är inblandade i *tvisten**.
- 1.6.3 Om en förhandlingslösning inte kan uppnås, löses förvaltningsdomstolstvister* och *tillträdesrättigheter** att genom domstolsförfarande.
- 1.6.4 M-L *Organisationen** dokumenterar *tvister** som rör *skogsbruksverksamheten** och hur de hanterats. Dokumentationen omfattar:
- 1) åtgärder för att *lösa tvister**,
 - 2) resultatet av processen, och
 - 3) *olösta tvister**, *inklusive skälen till att de inte har lösts*, och rekommendationer beträffande hur de kommer att lösas.
- 1.6.5 I områden där det pågår *tvister** som rör *lagligheten rörande bruket av skogen** eller *rätten till kontroll** och *besittningsrätten** och bruksrätten (inklusive *lokala samhällens rättigheter**) avbryts åtgärderna tills *tvisten** har lösts.
- 1.6.6 *Organisationen** begränsar inte *allemanrätten**.

1.7 *Organisationen** ska offentliggöra ett åtagande om att inte erbjuda eller ta emot mutor i form av pengar eller annan typ av korruption och den måste följa gällande antikorrupsionslagstiftning. I avsaknad av korruptionslagstiftning måste *organisationen** genomföra andra åtgärder mot korruption i proportion till *skogsbruksåtgärdernas skala**, *intensitet** och *risk** för korruption.

1.7.1 *Organisationen** har en skriftlig, offentligt *tillgänglig** (kostnadsfri) antikorrupsionspolicy, som inkluderar ett åtagande att inte erbjuda eller ta emot mutor, och policyn följs.

1.7.2 *Organisationen** följer de lagar som gäller i Finland gällande givande och tagande av mutor.

OBS: Strafflagen (39/1889) innehåller för närvarande 14 paragrafer som berör mutor. De handlar om olika former av givande och tagande av muta.

1.7.3 Korruption, tvång och andra korruptionsåtgärder förekommer inte i *organisationen**.

1.7.4 Alla tecken på korruption hanteras och korrigerande åtgärder dokumenteras korrekt.

1.8 *Organisationen** måste visa *sitt långsiktiga** åtagande att följa FSC:s *principer** och *kriterier** för *skogsbruksenheten** och till relaterade riktlinjer och standarder från FSC. Åtagande måste ingå i ett fritt och *offentligt tillgängligt** dokument.

1.8.1 En av organisationen befullmäktigad person undertecknar ett åtagande att *långsiktigt* följa FSC:s principer och *kriterier** och de tillhörande riktlinjerna.

1.8.2 Åtagandet är *offentligt tillgängligt** och kostnadsfritt.

PRINCIP 2: ARBETSTAGARNAS RÄTTIGHETER OCH ARBETSVILLKOR

Organisationen* måste upprätthålla eller främja **de anställdas*** sociala och ekonomiska välbefinnande.

Organisationen ansvarar för att kraven i standarden för arbetstagares* rättigheter, arbetsvillkor och arbetsförhållanden är uppfyllda, oavsett storleken på organisationens* skogsägande eller anställningsformen för arbetstagaren*. Överensstämmelse med kraven ska krävas i entreprenadkontrakt där konsekvenserna av bristande efterlevnad också beskrivs.*

Förkortningar:

LBA = inköp som överskrider gränserna i lagen om beställarens ansvar

IO = en organisation med minst 30 anställda på regelbunden basis

2.1 Organisationen* ska upprätthålla arbetsprinciper och rättigheter i enlighet med internationella arbetsorganisationens (ILO) deklaration om principer och rättigheter i arbetet (1998). Deklarationen bygger på ILO:s åtta kärnkonventioner* (ILO Fundamental conventions).

2.1.1 *Organisationen* följer nationell arbetsrätt, övriga bindande föreskrifter och myndighetsriktlinjer gällande arbetsgivare* och anställda*, samt gällande kollektivavtal.*

OBS! Den huvudsakliga arbetslagstiftningen utgörs av arbetsavtalslagen (55/2001), arbetstidslagen (872/2019), semesterlagen (162/2005) och lagen om kollektivavtal (436/1946).

2.1.2 *Arbetsgivaren* övervakar arbetstiden och semestertiden och betalar för arbetet enligt lagar och kollektivavtal.*

OBS: Enligt arbetstidslagen (872/2019 32 §) ska arbetsgivaren registrera utförda arbetstimmar och den ersättning som betalas för dem per anställd. I 2 § i arbetstidslagen nämns de grupper som lagen inte berör. Undantag från bestämmelserna om arbetstid kan avtalas genom kollektivavtal eller lokalt avtal inom de gränser som anges i 34-36 § i arbetstidslagen.*

Enligt 38 § i arbetstidslagen får ett skriftligt avtal om att betala extra arbete och overtidsersättning och söndagsarbetsersättning endast ingås:

- 1) med personer vars huvuduppgift är att leda och övervaka andra anställdas arbete* (t.ex. arbetsledare till vars huvuduppgifter inte hör expertarbete) eller*
- 2) med personer som har ingått ett flexkontrakt.*

2.1.3 *Arbetsavtalen upprättas skriftligt och arkiveras av arbetsgivaren*.*

2.1.4 *Organisationen* dokumenterar domstolarnas beslut, myndigheternas yttranden och avtalen mellan parterna om brott mot arbetsavtal, kollektivavtal och ovannämnda lagstiftning.*

2.1.5 **L** I början av ett entreprenörsuppdrag eller ett arbete ska *arbetsgivaren** eller beställaren se till att entreprenören har informerat den utländska entreprenören eller *arbetstagaren** om sina rättigheter och skyldigheter som arbetstagare* i Finland och att inskolningen till arbetet har slutförts.

- 2.1.5 **XS-M** Då entreprenaden eller ett arbete inleds ska *arbetsgivaren** se till att entreprenören har informerat den utländska arbetsgivaren eller *arbetstagaren** om sina rättigheter och skyldigheter som *arbetstagare** i Finland och att inskolningen i arbetet har slutförts.
- 2.1.6 Vid anbudsbegäran eller vid uppgörande av entreprenadkontrakt måste det, i enlighet med lagen om beställaransvar, säkerställas att arbetsgivare och arbetstagare har betalat skatt, socialskyddsavgifter och pensionspremier. I kontrakt som varar i mer än ett år ska efterlevnaden av skyldigheterna ses över årligen.
- 2.1.7 **TVL** *Organisationen** ingår inte avtal med företag som genomgår företagssanering eller ansöker om sådan, såvida det inte framgår av de intyg och utredningar som tillhandahålls av tjänsteleverantören att tjänsteleverantören kan uppfylla skyldigheterna enligt lagen om beställaransvar.
- 2.1.8 *Organisationen** respekterar *arbetstagarens** föreningsfrihet och rätt att tillhöra *fackföreningar**.
- 2.1.9 Lagstiftningen om minderåriga arbetstagare följs.
OBS: Lagen om unga arbetstagare (998/1993) innehåller den väsentliga lagstiftningen om minderåriga arbetstagare.
- 2.1.9.1 Arbetet påverkar inte den minderårigas skolgång och skadar inte hans hälsa och utveckling.
- 2.1.9.2 *Barn** som omfattas av skolplikt arbetar endast utanför skoltid och inom *lagstadgad** arbetstid.
- 2.1.9.3 Lönesättningen följer bestämmelserna i gällande kollektivavtal.
- 2.1.9.4 Villkoren i de program till stöd för sysselsättning av ungdomar som arbetsgivarnas och *arbetstagarnas organisationer** har enats om respekteras.
- 2.1.10 *Organisationen** använder inte tvångsarbete.
OBS: De brott som avses i kapitel 25 i strafflagen (39/1889) omfattar också tvångsarbete.

2.2 ***Organisationen** ska främja jämställdhet mellan könen* i arbetslivet, och då det gäller utbildningsmöjligheter, uppgörande av avtal, samverkansprocesser och uppdrag inom skogsbruket*.**

- 2.2.1 *Organisationen** främjar *jämställdhet mellan könen** i arbetslivet enligt lagens krav.
- 2.2.2 *Organisationen** bedömer hur jämställdheten på arbetsplatsen förverkligas i praktiken och, med beaktande av arbetsplatsens behov, utarbetar riktlinjer för utveckling av arbetsförhållandena och för val och beslut gällande arbetstagare, inklusive program för utbildning och arbetarskydd.
OBS: Diskrimineringslagen (1325/2014) reglerar bedömningen av jämställdhet och genomförandet av åtgärder.
- 2.2.3 **IO** *Organisationen** har en handlingsplan för att främja jämställdhet.
- 2.2.4 Det förekommer inga omotiverade löneskillnader mellan könen.

2.2.4.1 Om det inte finns några godtagbara skäl för löneskillnader mellan anställda vidtar *organisationen** lämpliga korrigerande åtgärder.

2.2.4.2 IO *Organisationen** ska minst vartannat år utarbeta en jämställdhetsplan, särskilt när det gäller löner och andra anställningsvillkor, enligt vilken jämställdhetsåtgärder genomförs.

OBS: Löneskillnader kan motiveras av till exempel arbetsprestation, arbetslivserfarenhet, arbetets svårighetsgrad eller platsen där arbetet utförs.

2.2.5 Lön utbetalas i enlighet med arbetsavtalslagen.

OBS: Lönebetalningen regleras av kapitel 2, 16 § i arbetsavtalslagen (55/2001).

2.2.6 *Anställda** har rätt att utnyttja lagstadgade familjeledigheter och den *anställdes** ställning påverkas inte negativt av utövandet av denna rätt.

2.2.7 Praxis som rör familjeledighet bör följa arbetsavtalsrätten.

OBS: Familjeledighet regleras av 4 kap. i lagen om arbetsavtal (55/2001).

2.2.8 *Organisationen** *diskriminerar** inte baserat på ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelser, åsikter, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjerelationer, på grund av hälsa, funktionshinder, sexuell läggning eller något annat skäl som rör personen.

2.2.9 *Organisationen** har de konfidentiella och effektiva medel som lagen kräver för att bekämpa och rapportera sexuella trakasserier och diskriminering på grund av kön, civilstånd, föräldraskap eller sexuell läggning*.

2.3 *Organisationen ska tillämpa hälso- och säkerhetspraxis för att skydda arbetstagare* från hälso- och säkerhetsrisker. Dessa metoder måste stå i proportion till *skalan, intensiteten och risken* beträffande *arbete inom skogsbruket** och måste följa eller överskrida rekommendationerna i ILO:s riktlinjer för säkerhet och hälsa inom skogsbruket.**

2.3.1 För att främja arbetstagarnas säkerhet och hälsa och för att upprätthålla *arbetstagarnas** arbetsförmåga följer *arbetsgivaren** principen om arbetarskydd som uppfyller eller överskrider ILO:s riktlinjer om säkerhet och hälsa i skogsarbete och beaktar behovet av att förbättra arbetsförhållandena och effekterna av arbetsmiljöfaktorer.

2.3.2 Arbetarskyddslagen och de bestämmelser om sysselsättning som baseras på denna har givits *arbetstagarna** för kännedom.

2.3.3 *Organisationen** övervakar arbetarskyddsrutinerna, inklusive *olycksfall i arbetet**, och utreder orsakerna till *arbetsolyckor** enligt vad som krävs enligt lagstiftningen.

2.3.4 *Organisationen** upprätthåller i enlighet med arbetarskyddslagen information om *olycksfall i arbetet** som leder till *arbetstagarens** frånvaro, och hur ofta dessa olyckor har inträffat och hur länge frånvaron pågått.

- 2.3.5 *Organisationen** utvecklar metoder för att förebygga olyckor och förhindra att liknande olyckor som de som redan har inträffat upprepas.
- 2.3.6 *Organisationen** säkerställer att *anställda** har tillgång till lämplig skydds- och säkerhetsutrustning (SrF 749/2001 och tillämpliga kollektivavtal) och att anställda blir introducerade till användning av dem och att användningen av dem övervakas.
- 2.4 *Organisationen** ska betala ut löner i enlighet med, eller högre än skogsbranschens kollektivavtal. Om det inte finns något tillämpligt kollektivavtal ska *organisationen** i samverkan* med *anställda** för att utveckla mekanismer för att bestämma en tillräcklig lönenivå.**
- 2.4.1 Lönerna är åtminstone på den miniminivå som fastställs i kollektivavtal som är bindande för *arbetsgivaren**.
- 2.4.2 *Organisationen** betalar löner, ersättningar och andra ersättningar i enlighet med bindande kollektivavtal och inom utsatt tid.
- 2.5 *Organisationen** ska kunna visa att de *anställda** får arbetsrelaterad utbildning och vägledning för att genomföra *översiktsplanen** och alla *skogsbruksåtgärder** på ett säkert och effektivt sätt.**
- 2.5.1 *Organisationen** ser till att utbildning, kompetens och vägledning av de *anställda** som organisationen sysselsätter är tillräckliga för att utföra uppgifterna.
- 2.5.1.1 De *anställda**, med hänsyn till deras arbetsuppgifter:
- 1) känner till och kan följa gällande kollektivavtal och *lagens krav** avseende arbetslivet
 - 2) har lämpliga kvalifikationer för att utföra sina uppgifter på ett säkert sätt och utan att äventyra hälsan
 - 3) har lämplig kompetens för att uppfylla tillämpliga *rättsliga** krav på skogsvård och för att identifiera de *miljövärden** och mål som anges i standarden och vidta nödvändiga åtgärder för att trygga dem
 - 4) har lämpliga kvalifikationer för att genomföra godtagbara sociala, ekonomiska och *miljöinriktade konsekvensbedömningar** och för att planera lämpliga *skogsbruksåtgärder**, inbegripet *upprätthållandet av ekosystemtjänster**
 - 5) kan identifiera var samerna eller *lokalsamhällena** har *lagstadgade** rättigheter eller *sedvanerätt** som är relevanta med tanke på *skogsbruksåtgärder**.
- 2.5.2 *Organisationen** instruerar sina *anställda** i deras arbetsuppgifter och ger ytterligare vägledning eller utbildning om det behövs för att utföra arbetet på ett högkvalitativt och tryggt sätt.
- 2.5.3 *Organisationen** upprätthåller aktuell information om den kompetensutbildning som ges till dess *anställda**.
- 2.6 *Organisationen** ska ha mekanismer för samverkan* med *anställda** för att hantera missförhållanden och erbjuda *skälig ersättning** för *anställda****

när de förlorar egendom eller den skadas medan de arbetar i organisationen*, eller drabbas av yrkessjukdom*, eller av arbetsskada*.

- 2.6.1 *Organisationen** har en rutin för att hantera arbetsrelaterad feedback, klagomål och ärenden som har utvecklats i samarbete med *anställda** genom *kulturellt anpassat* samverkan** i enlighet med arbetarskyddslagstiftningen.
- 2.6.2 Arbetsrelaterade missförhållanden som påpekats av *anställda** identifieras och besvaras, och de antingen åtgärdas eller håller på att åtgärdas.
- 2.6.3 En förteckning över lösningar på arbetsrelaterade problem som påverkar *arbetstagarnas** säkerhet och hälsa och deras egendom, inbegripet de åtgärder som vidtagits och deras resultat, skall föras. Om problemen är olösta, registreras orsaken till att de inte har lösts och hur de kommer att lösas.
- 2.6.4 *Organisationen** försäkrar *anställda** enligt kraven i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.
- 2.6.5 *Organisationen** följer lagstiftningen om arbetarskydd, arbetssäkerhet och arbetshälsovård och de avtal och *myndighetsanvisningar** som givits på grundval av dessa.
- 2.6.6 Om en *arbetstagare** utsätts för trakasserier eller annan olämplig behandling som kan skada hans eller hennes hälsa, ska *arbetsgivaren** efter att ha informerats vidta åtgärder för att eliminera problemet med de medel som står till hans eller hennes förfogande.

PRINCIP 3: URSPRUNGSFOLKENS RÄTTIGHETER*

Organisationen* måste erkänna och upprätthålla **ursprungsfolkens* lagstadgade rättigheter*** och **sedvanerätt*** till ägande, användning och förvaltning av de landområden, besittningar och tillgångar som **berörs av organisationens* skogsbruksåtgärder***.

OBS: En kulturellt anpassad* förhandlingsprocess beskrivs i bilaga 3.

3.1 **Organisationen*** ska fastställa och identifiera de **ursprungsfolk*** som finns inom **skogsbruksenhets* område** eller som påverkas av **skogsbruksåtgärder***. **Organisationen*** ska i samverkan med ursprungsfolkerna erkänna och upprätthålla deras **besittningsrätt***, deras rätt att få tillgång till och utnyttja skogstillgångar och **ekosystemtjänster*** samt deras **lagstadgade* rättigheter och sedvanderätt*** samt skyldigheter som gäller för skogsbruksenhets*. **Organisationen*** ska också identifiera de områden där dessa rättigheter ifrågasätts.

3.1.1 Samerna, det **ursprungsfolk*** som är erkänt i Finland, och som kan påverkas av **skogsbruksåtgärder***, identifieras.

OBS: Samerna är ett erkänt **ursprungsfolk*** i Finland, som inkluderar språkgrupperna enare-, skolt- och nordsamiska. **Sametinget*** representerar samerna i sina respektive roller i nationella och internationella fora. I skoltområdet representeras skoltsamerna av **Skolternas byamöte***. I **samernas hembygdsområde*** representerar **renbeteslagen*** den samiska renskötseln på renbeteslagens områden.

3.1.2 Staten: De internationella avtal och människorättslagar som Finland har **ratificerat*** verkställs av Forststyrelsen Skogsbruk Ab i enlighet med finländsk lagstiftning.

OBS: På statsägd mark bedrivs skogsbruket av Forststyrelsen Skogsbruk Ab.

3.1.2.1 **Staten:** Forststyrelsen ska verka i enlighet med internationellt erkända riktlinjer och ansvarsprinciper, såsom FN:s agenda för hållbar utveckling (Agenda 2030) och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.

3.1.2 **M-L** Den **organisation*** inom vars område samerna utövar renskötsel, ska använda **kulturellt anpassade*** former för **samverkan*** med det lokala **renbeteslaget*** för att fastställa de rättigheter som skogsbruket påverkar. Vid förhandlingarna avhandlas följande ärenden:

- a) **lagstadgade rättigheter*** och **sedvanerätt*** att utnyttja mark, vatten, skogar, naturtillgångar och **ekosystemtjänster***
- b) hur certifikatinnehavaren tar hänsyn till samernas rättigheter
- c) hur planerade **skogsbruksåtgärder*** påverkar renarnas betesmarker inom **organisationens* område** och skogarnas nuvarande struktur.

3.1.2.1 **M-L** Förändringar i skogarnas struktur och renarnas betesmarker bedöms i den utsträckning som **organisationens* skogsbruk** påverkar dem om liknande verksamheter bedrivs under fem år.

OBS: Syftet är att bygga upp en gemensam vision om samordningen av skogsbruk och renskötsel.

3.1.2 **XS-S Organisationen***, inom vars område det förekommer en samisk renskötsel, är tack vare *kulturellt anpassad* samverkan**, medveten om samernas rättigheter på vilka skogsbruket har en betydande inverkan.

3.2 **Organisationen*** ska erkänna och upprätthålla *ursprungsfolkens lagstadgade rättigheter** och *sedvanerätt** att kontrollera *skogsbruksåtgärder** som är relaterade till eller förekommer inom *skogsbruksenheter**, i sådan omfattning som krävs för att *skydda** deras rättigheter, tillgångar, marker och områden. Överföring av *ursprungsfolkens** rätt till inflytande beträffande *skogsbruksåtgärder** till tredje part kräver ett *på förhand givet, fritt och upplyst samtycke**.

3.2.1 **Staten:** Forststyrelsen förhandlar med samerna om sina planer och tar hänsyn till de olika myndigheternas verksamhet i regionen som helhet.

3.2.1.1 **Staten:** Effekterna av de åtgärder som tidigare vidtagits i regionen beaktas kumulativt vid bedömningen av planerade projekts inverkan på samernas utövande av sin kultur.

3.2.1.2 **Staten:** Rättigheterna för respektive renskötselsamfund (*renbeteslag** med underavdelningar (sammanslutningar, tokkakunnat)) till tillräckliga tillgängliga betesresurser* måste tryggas i den mån som *organisationens** skogsbruk kan påverka dem.

3.2.1.3 **Staten:** Forststyrelsen väger för- och nackdelarna med de planerade aktiviteterna.

3.2.1 **M-L Organisationen*** ger möjlighet för *renbeteslagen** (i enlighet med indikator 3.1.1) att uttrycka sina åsikter om skogsbruksplanen över renskötselområdet när den görs upp eller ändras väsentligt. Synpunkterna ska registreras, liksom hur de kommer att beaktas i planerna.

3.2.2 **Staten:** Forststyrelsen utarbetar en helhetsmässig femårsplan för markanvändning på statsägda områden - en *naturresursplan** - för all statsägd mark på *samernas hembygdsområde**. *Naturresursplanen** innehåller:

- 1) en beskrivning av samernas nyttjanderätt i på statsägd mark och vatten
- 2) en beskrivning av traditionell samisk verksamhet på statsägd mark och de rättigheter och skyldigheter som är förknippade med dem
- 3) en beskrivning och karta över naturtillgångarna i området, hur de för tillfället nyttjas och planens inverkan på naturtillgångarna.

För skogsbruket görs beskrivningen av nuläget i *samernas hembygdsområde** per *renskötselområde**.

3.2.3 **Staten:** Samerna ska erbjudas möjlighet att påverka *naturresursplanen** på följande sätt:

- 1) Forststyrelsen gör upp en *naturresursplan** för de statsägda områdena i samarbete med en bred regional samarbetsgrupp. Olika

samesammanslutningar erbjuds möjlighet att utse sina representanter till samarbetsgruppen.

- 2) Sametinget utser en skild *Akwé: Kon** arbetsgrupp som deltar i utarbetandet av *naturresursplanen** och bedömer planens kulturella inverkan, inklusive dess inverkan på traditionella näringsfång.
- 3) Forststyrelsen gör för varje *renbeteslag** upp en plan för skogsbruket som ingår i *naturresursplanen** för *samernas hembygdsområde**. Förhandlingarna, i syfte att nå en samsyn, genomförs separat med vart och ett av *renbeteslagen** på *samernas hembygdsområde**.

3.2.3 **M-L Organisationen*** avtalar inom sitt verksamhetsområde om formerna för samverkan och om betesmarkerna med *renbeteslagen** inom *samernas hembygdsområde*. Om renskötseln bedrivs av skilda renskötselsammanslutningar (tokkakunta), konsulteras också dessa i förhandlingarna. Avtalets innehåll bestäms på basis av omfattningen av skogsbruket och särdragen i renskötseln i det berörda *renbeteslaget**.

3.2.4 **Staten:** Samsyn mellan staten och samerna beträffande skogsbruket söks enligt följande principer:

- 1) I den inledande fasen av *naturresursplaneringen** hålls förberedande möten, där *Sametinget**, och i skoltområdet dessutom *Skolternas byamöte**, samt Forststyrelsen, preliminärt enas om målen för verksamheten och vilka utredningar som behöver göras som stöd för planeringen.
- 2) *Renbeteslagets samtycke** krävs på två sätt. Forststyrelsen erhåller ett *på förhand givet, fritt och upplyst samtycke** (Free Prior and Informed Consent, FPIC) av *renbeteslaget* för både de avtals- och samarbetsförfaranden som ska tillämpas och för de *skogsbruksåtgärder** som planeras att utföras under avtalsperioden.
- 3) När avtalet om samtycke har undertecknats ska det anses omfatta samtycke till alla åtgärder som överenskommit i avtalet, utan separata förhandlingar om dem. Ifall *renbeteslaget** eller någon av dess renskötselsammanslutningar ändå uttrycker oro över att enskilda åtgärder som påverkar dem kan komma att kränka deras rättigheter enligt *Princip 3*, måste man förhandla om saken för att nå en överenskommelse innan sådana åtgärder vidtas.
- 4) Innan planen godkänns behandlas *naturresursplanen** i enlighet med sametingslagens 9 § i förhandlingar med *Sametinget** i enlighet med FPIC-principerna.

OBS: Samerna har sina egna politiska, juridiska, ekonomiska, sociala och kulturella institutioner. Detta kan innebära att den nuvarande finländska lagstiftningen inte erkänner alla samiska institutioner. Det betyder dock inte att dessa institutioner inte existerar och inte har rättsligt skydd. Samerna har rätt till självbestämmande, enligt vilken samerna har rätt att definiera sina institutioner på folk-, sammanslutnings- och individnivå. Samerna utövar sina kulturella traditioner och seder via sina institutioner, och institutionerna fungerar därför som sammanslutningar för ett specifikt ändamål.

Sammanlutningar som utövar samernas traditionella näringar är ett exempel på detta. De här sammanlutningarna har rätt att agera på denna institutions vägnar och därför måste sammanlutningarna involveras i beslutsfattandet om dem i tid, i enlighet med principen om *på förhand givet, fritt och upplyst samtycke*.*

3.2.4 **M-L** *Organisationen** erhåller *fritt och informerat förhandssamtycke** (FPIC) innan någon *skogsbruksåtgärd** inleds som påverkar deras rättigheter och näringsfång, och informerar dem om deras rättigheter och skyldigheter i fråga om skogstillgångarna, förhandssamtycket och *skogsbruksåtgärderna**, enligt förfarandet i bilaga 3.

3.2.5 *Organisationen** bryter inte mot samernas lagstadgade* rättigheter och *sedvanerätt**.

3.2.5.1 **M-L** Skogsbruket bedrivs på ett sådant sätt att förutsättningarna för samekulturen, såsom renskötsel, tryggas.

3.2.5.2 **M-L** Tillräckliga betesmarker för *renbeteslagen** och renskötselsammanlutningarna tryggas i den mån som *organisationens** skogsbruk har en inverkan på dem.

3.2.6 Om det finns bevis för att *organisationen** har brutit mot samernas *lagligstadgade** rättigheter och *sedvanerätt** rörande skogsbruket, korrigeras situationen på ett *kulturellt anpassat** sätt och/eller genom att lösa *tvister** på det sätt som krävs enligt *kriterium** 1.6 eller 4.6.

3.2.7 **Staten**: Före ikraftträdandet av den *naturresursplan** som uppgjorts enligt punkterna 3.2.3 och 3.2.4, ska den *skogsbruksaktiviteter** som planeras på statsägd mark i *samernas hembygdsområde** överenskommas med var och en av *renbeteslagen** på samernas hembygdsområde i enlighet med FPIC-principen.

3.2.8 **M-L** Om FPIC-processen inte har resulterat i ett FPIC-avtal, ska *organisationen** och samernas företrädare delta i *god anda** i den ömsesidigt överenskomna förlikningsprocessen inom FPIC, som samesamfundet har accepterat.

3.2.8.1 Begäran om förlikningsförfarande lämnas till FSC Finland.

OBS 1: Trots den nya förhandlingsprocessen är samerna inte skyldiga att ge sitt samtycke till skogsbruksåtgärder.

OBS 2: FSC Finland samordnar förhandlingsprocessen för en medlare som godkänts av alla parter.

3.3 **Om rätten till kontroll av *skogsbruksåtgärder** överläts, måste ett bindande avtal mellan *organisationen** och *ursprungsfolken** om detta nås genom *fritt och informerat förhandssamtycke**. I avtalet ska anges dess varaktighet, villkoren för omförhandling, förnyelse och uppsägning, de finansiella villkoren och andra villkor. Avtalet måste innehålla bestämmelser om *ursprungsfolkens** rätt att övervaka *organisationens** efterlevnad av villkoren i avtalet.**

3.3.1 **Staten**: *Naturresursplanen** gäller i fem år.

3.3.1.1 **Staten**: *Naturresursplanen** är ett bindande dokument som godkänts av Forststyrelsens styrelse och som är *offentligt tillgängligt**.

- 3.3.1.2 **Staten:** En uppföljning av verkställandet av de renbeteslagsspecifika skogsbruksplanerna i *samernas hembygdsområde** görs i årliga förhandlingar med varje enskilt *renbeteslag**.
- 3.3.1.3 **Staten:** *Sametinget** och på skoltområdet, *Skolternas byamöte*, följer upp verkställandet av hela *naturresursplanen** på ett sätt som överenskomms med Forststyrelsen.
- 3.3.1.4 **Staten:** Om det under genomförandet av projekt eller planer observeras negativa effekter på samisk kultur som inte har beaktats vid utarbetandet av planerna, avtalar *Sametinget**, *Skolternas byamöte** och Forststyrelsen om nödvändiga åtgärder.
- 3.3.1.5 **Staten:** Forststyrelsen och de *renbeteslag** som berörs av effekterna kommer på motsvarande sätt också överens om nödvändiga åtgärder. Om situationen på planområdet förändras kan parterna också komma överens om huruvida någon del av planen ska revideras eller uppdateras i sin helhet.
- 3.3.1.6 **Staten:** Före början av nästa planeringsperiod för naturresursplanen som berör *samernas hembygdsområde** ska Forststyrelsen, *Sametinget** och *Skolternas byamöte** inleda de preliminära förhandlingar som nämns ovan. På samma sätt ska Forststyrelsen på förhand inleda förhandlingar med *renbeteslagen** på *samernas hembygdsområde**.
- 3.3.2 **Staten:** Forststyrelsen ska tillsammans med varje *renbeteslag** ingå ett bindande avtal baserat på *fritt och informerat förhandssamtycke** (FPIC) om skogsbruk på *renbeteslagets** område. I avtalet ska anges dess varaktighet och villkoren för omförhandling, förnyelse och uppsägning samt övriga villkor. Påföljderna för varje avtalsbrott ska också fastställas i avtalet.
- OBS: Syftet är att kontraktets löptid ska vara densamma som *naturresursplanens**.
- 3.3.2 **M-L** Ärenden som överenskommits gemensamt (*indikator** 3.5.1) registreras i ett bindande avtal baserat på *fritt och informerat förhandssamtycke** (FPIC), som omfattar kontraktets varaktighet, villkoren för omförhandlingen, dess villkor och förnyelse, andra villkor och hur avtalets genomförande kommer att övervakas.
- 3.3.3 **Staten:** *Naturresursplanen** på *samernas hembygdsområde** och de avsnitt som gäller skogsbruket på respektive *renbeteslags** område lagras i Forststyrelsens ärendehanteringssystem och i geodatasystemet och är *offentligt tillgängliga**.
- 3.3.4 **M-L-** Avtal som är bindande för båda parter uppbevaras.
- 3.4** **Organisationen*** måste erkänna och upprätthålla ursprungsfolkens rättigheter, seder och kultur, enligt definitionen i FN:s deklaration om ursprungsfolkens rättigheter (2007) och ILO:s konvention 169 (1989).
- 3.4.1 *Organisationen** kränker inte de rättigheter ursprungsfolken har enligt FN:s deklaration om ursprungsfolkens rättigheter och inte heller de

rättigheter gällande *sedvanerätt**, seder och kultur som omnämns i ILO:s konvention 169.

3.4.2 Om det kan fastställas att *organisationen** har brutit mot ursprungsfolkens rättigheter enligt definitionen i FN:s deklaration om ursprungsfolkens rättigheter och samernas *sedvanerätt**, seder eller kultur i ILO:s konvention från 169, dokumenterar *organisationen** konfliktsituationen och de åtgärder som vidtagits för att lösa den, med det primära syftet att nå en förhandlingslösning mellan parterna.

3.5 *Organisationen bör med hjälp av *i samverkan* med ursprungsfolken** identifiera platser av särskild kulturell, ekologisk, ekonomisk, religiös eller andlig betydelse som dessa *ursprungsfolk** har *lagstadgade** rättigheter eller *sedvanerätt** till. *Organisationen** måste erkänna dessa platser, och deras vård och/eller *skydd** måste överenskommas i *samverkan** med dessa *ursprungsbefolkningar**.**

3.5.1 **M-L** *Organisationen**, identifierar på ett *kulturellt anpassat** sätt i *samverkan** med *renbeteslagen** (enligt indikator * 3.1.1), de viktigaste områdena ur ett samekultursperspektiv:

- a) rengården och rendrivningsriktningar
- b) särskilt viktiga förekomster av hänglav och lav
- c) kalvningsland.

3.5.1.1 **M-L** *Organisationen** identifierar, på ett *kulturellt anpassat** sätt, i *samverkan** med *Sametinget**, kulturmiljöenheten vid Samemuséet Siida och *Skolternas byamöte** (enligt indikator* 3.1.1), de viktigaste områdena ur ett samekultursperspektiv:

- d) gamla bosättningar och andra kulturminnesmärken.
- e) heliga platser som ingår i officiella register.

3.5.1 **XS-S** *Organisationen** fastställer i *skogsbruksplanen**, på ett *kulturellt anpassat** sätt och i *samverkan**, de ur renskötselsynpunkt viktigaste platserna, i den mån de är kända eller *organisationen** underrättats om dem.

- a) rengården och rendrivningsriktningar
- b) särskilt viktiga förekomster av hänglav och lav
- c) kalvningsland.

3.5.1.1 **XS-S M-L** *Organisationen** identifierar, på ett *kulturellt anpassat** sätt, i *samverkan** med *Sametinget**, kulturmiljöenheten vid Samemuséet Siida och *Skolternas byamöte** (enligt indikator* 3.1.1), de viktigaste områdena ur ett samekultursperspektiv:

- d) gamla bosättningar och andra kulturminnesmärken.
- e) heliga platser som ingår i officiella register.

3.5.2 *Organisationen** anger i *skogsbruksplanen** *kända** objekt i enlighet med *indikator** 3.5.1.

3.5.3. De objekt som identifieras i enlighet med *indikator** 3.5.1 beaktas på ett objektsanpassat sätt i samband med skogsbruksåtgärder*. Om

*renbeteslaget** inte vill lämna ut denna information är den som utför arbetet inte skyldig att upprätthålla dessa kartor och uppgifter, utan ser till att skydda centrala kulturvärden på annat sätt.

3.5.4 Om ett tidigare okänt kulturellt, ekologiskt, ekonomiskt, religiöst eller andligt objekt identifieras, stoppas beståndsbehandlingen i närheten av objektet tills metoden för att skydda det har överenskommit med *Sametinget**, kulturmiljöenheten vid Samemuséet Siida, och på skoltområdet, *Skolternas byamöte**, eller det lokala *renbeteslaget** och i enlighet med finländsk lagstiftning.

3.5.5 I *samernas hembygdsområde** får *organisationen** utföra markberedning på lavbevuxen momark (torr och karg mo) endast om detta är nödvändigt med tanke på förnyelseförpliktelsen i skogslagen.

3.5.5.1 På lavmoar används aldrig markberedning, utan förnyelsen underlättas på annat sätt, till exempel genom att tillämpa kontinuerlig beståndsvård.

3.5.5.2 På övriga ståndorter i *samernas hembygdsområde** ska markberedning undvikas eller lättast möjliga metoder användas.

3.6 *Organisationen ska upprätthålla *ursprungsfolkens** rätt att *skydda** och utnyttja sin *traditionella kunskap** och kompensera *lokalsamhällena** för nyttjande av sådan kunskap och deras *immateriella rättigheter**. Ett bindande avtal baserat på *fritt och informerat förhandssamtycke** för sådant nyttjande ska i enlighet med *kriterium** 3.3 ingås mellan *organisationen** och *ursprungsfolket** innan nyttjandet sker. Avtalet ska innebära skydd av *immateriella rättigheter**.**

3.6.1 **Staten:** *Traditionell kunskap** och *immateriella tillgångar** skyddas och endast den *traditionella kunskap** utnyttjas som *Sametinget**, *Skolternas byamöte**, har överlåtits frivilligt av Akwé: Kon*-arbetsgruppen och respektive *renbeteslag** i enlighet med principerna i FPIC.

3.6.2 **M-L Staten:** Nyttjandet av *traditionell kunskap** och *immateriella rättigheter** ska kompenseras genom ett *bindande avtal** som baserar sig på *fritt och informerat förhandssamtycke** (FPIC).

3.6.3 Staten: Kompensationsförfarandena för medverkan vid uppgörandet av *renbeteslagsspecifika skogsbruksplaner** avtalas i förväg med *renbeteslagen** inom *samernas hembygdsområde**. Ersättningen ska vara tillräcklig för att möjliggöra deltagande i utarbetandet av planen.

PRINCIP 4: RELATIONER PÅ SAMHÄLLSNIVÅ

Organisationen* ska delta i upprätthållandet eller främjandet av **lokalsamhällets*** sociala och ekonomiska välbefinnande*.

4.1 **Organisationen*** ska identifiera vilka **lokalsamhällen*** som finns inom **skogsbruksenheten*** samt **de lokalsamhällen*** som påverkas av skogsbruksåtgärderna. **Organisationen*** ska sedan i **samverkan*** med dessa **lokalsamhällen*** fastställa deras rättigheter i fråga om **besittningsrätt**, tillträde och nyttjande av skogstillgångar och **ekosystemtjänster**, **sedvanerätt*** samt **lagstadgade*** rättigheter och skyldigheter inom **skogsbruksenheten***.

4.1.1 De **lokalsamhällen*** som kan påverkas av skogsvården ska identifieras innan **skogsbruksåtgärder** inleds*.

4.1.2 **Lagstadgade*** rättigheter och **sedvanerätt**, samt **nyttjanderätt*** och servitut är dokumenterade.

4.1.3 **Organisationen*** respekterar **allemansrätten*** och den andra partens **nyttjanderätt*** till **skogsenhetsens*** område.

4.1.4 **Organisationen*** dokumenterar de områden där **lagstadgade*** rättigheter, **sedvanerätt***, **nyttjanderätt***, servitut eller **allemansrätten*** är omstridda, samt hur **tvister*** om rättigheter hanteras.

4.1.5 **Organisationen*** tillåter fritt renbete i **renskötselområdet***, i enlighet med renskötsellagen (848/1990) på **organisationens*** mark.

OBS: Rätten till fritt bete fastställs i paragraferna 3, 3a, 31 och 32 i renskötsellagen (848/1990).

4.1.6 **Organisationen*** respekterar renskötarens rätt till att utnyttja terrängfordon vid renskötsel (terrängtrafiklagen 1710/1995 4.2.3 §).

4.1.7 **Staten:** Forststyrelsen förhandlar med **renbeteslaget*** vid planering av sådana **skogsbruksåtgärder*** som kan ha en betydande inverkan på renskötseln (renskötsellagen 848/1990 53 §). De frågor som förhandlas och förfarandena för förhandlingarna fastställs i ett avtal med Renbeteslagens förbund.

4.1.7.1 Uppfyllandet av kravet i denna **indikator*** avser det avtal som för tillfället är i kraft och följandet av detta avtal.

4.1.8 **Staten:** I det område som särskilt är avsett för renskötsel* (renskötsellagen 848/1990 2 §) bedrivs skogsbruk på ett sådant sätt att det inte orsakar någon betydande skada för renskötseln. Metoderna för detta fastställs i avtalet mellan Forststyrelsen och Renbeteslagens förbund.

4.2 **Organisationen*** ska erkänna och upprätthålla de **lokala samhällens*** **lagstadgade*** rättigheter och **sedvanerätt*** att övervaka **skogsbruksåtgärder*** inom **skogsbruksenheten*** eller i anslutning till den, i den **omfattning*** som är nödvändig för att **skydda*** deras rättigheter, tillgångar, marker och områden. **Lokala samhällens*** överlåtelse av övervakningen av **skogsbruksåtgärder*** till tredje part kräver **fritt och informerat förhandssamtycke***.

4.2.1 *Lokalsamhällen** ska ges möjlighet att kommentera *skogsbruksåtgärderna** på ett *kulturellt anpassat** sätt, då det är nödvändigt för att trygga deras rättigheter. Deras åsikter ska dokumenteras.

OBS: De rättigheter som anges i denna *indikator** är *lagstadgade** rättigheter, servitut och avtal.

4.2.2 *Organisationen** respekterar *de lagstadgade** rättigheter, *nyttjanderätter** och servitut som berör områden (fastigheter) i *lokalsamhällena**.

4.2.3 Om det finns bevis för brott mot *lagstadgade** rättigheter, *nyttjanderätt** eller servitut i samband med *skogsbruksåtgärder**, ska situationen vid behov korrigeras i *samverkan** och på ett *kulturellt anpassat** sätt och/eller genom lämpligt *tvistlösningsförfarande**.

4.2.4 Hänsyn till rekreationsvärden tas vid *skogsbruksåtgärder** som utförs i *rekreationsområden** som fastställts i markdispositionplaner, lagen om friluftsliv eller *organisationens** offentliga beslut (gäller offentliga organ). Staten, kommunerna och församlingarna utför inte *förnyelseavverkningar** som omfattar över 2 ha (södra Finland) eller över 3 ha (norra Finland) på ovan nämnda områden.

4.2.5 *Organisationen** införskaffar ett *fritt och informerat förhandssamtycke** (FPIC) av *lokalsamhället** innan några *skogsbruksåtgärder** vidtas som påverkar deras erkända rättigheter enligt följande:

1) Säkerställer att *lokalsamhällena** är medvetna om sina rättigheter och skyldigheter i förhållande till denna resurs.

2) Informerar *lokalsamhällena** om resursens ekonomiska, sociala och miljömässiga värde.

3) Informerar *lokalsamhällena** om deras rätt att återkalla eller ändra sitt samtycke till föreslagen *skogsbruksåtgärder** i den utsträckning som är nödvändig för att trygga deras rättigheter och resurser.

4) Informerar *lokalsamhällena** om nuvarande och kommande *skogsbruksåtgärder**.

4.2.6 Om *FPIC** -processen inte har lett till ett FPIC-avtal ska *organisationen** och de berörda *lokalsamhällena** delta i den ömsesidigt överenskomna förlikningsprocessen inom FPIC, som genomförs i *god anda** på bägge sidor och som lokalsamhället upplever som tillfredsställande.

4.2.6.1 Begäran om förlikningsförfarande lämnas till FSC Finland.

OBS 1: FSC Finland samordnar förhandlingsprocessen för en medlare som godkänts av alla parter.

OBS 2: I Finland har de *lokalsamhällena** som inte omfattas av Princip 3 för närvarande ingen sådan *sedvanerätt** som skulle kunna inverka på utförandet av *skogsbruksåtgärder**. Om sådan *sedvanerätt** framkommer eller erkänns, tillämpas indikatorerna 4.2.5 och 4.2.6 automatiskt, utöver de andra indikatorerna i kriterium 4.2.

4.3 *Organisationen ska ge *lokalsamhället**, underleverantörer och varuleverantörer *rimliga** möjligheter till arbete, utbildning och andra tjänster i proportion till *skogsbruksåtgärdernas* skala* och intensitet**.**

4.3.1 L *Organisationen** ger sysselsättningsmöjligheter för lokala invånare och företagare inom ramen för konkurrens- och upphandlingslagstiftningen.

4.4 *Organisationen ska *samverka** med *lokalsamhället** för att vidta åtgärder för att främja den sociala och ekonomiska utvecklingen i dessa samhällen i proportion till *skogsbruksåtgärdernas* skala**, *intensitet** och socioekonomiska effekter.**

4.4.1 Möjligheterna att stödja lokal social och ekonomisk utveckling har identifierats och projekt som stöder sådan utveckling genomförs eller stöds, med beaktande av de socioekonomiska effekterna av skogsbruksåtgärderna och genom *kulturellt anpassad* samverkan** med *lokalsamhället**.

4.5 *Organisationen ska i *samverkan** med *lokalsamhället** vidta åtgärder för att identifiera, undvika och minska betydande negativa sociala, miljörelaterade och ekonomiska effekter av *skogsbruksåtgärder** på det berörda samhället. Åtgärderna ska stå i proportion till *skalan, intensiteten och risken** för dessa åtgärder och negativa effekter.**

4.5.1 L (förutom kommuner, församlingar och staten):

Vid åtgärder i *rekreationsområden** (V, VR och VL) som ingår i landskaps-, general- och detaljplaner, publicerar *organisationen** i förväg information om planerade förnyelseavverkningar som utförs på objekt (södra Finland*; > 2 hektar *förnyelseavverkning**, norra Finland*; > 3 hektar *förnyelseavverkning**) som är viktiga med tanke på mångbruket och ger kända användare i trakten möjlighet att uttrycka sin åsikt, även då hörande av grannar som krävs enligt processen för tillstånd för miljöåtgärder, inte krävs.

4.5.1 Kommuner, kyrkor och staten:

Vid åtgärder i *rekreationsområden** (V, VR och VL) som ingår i landskaps-, general- och detaljplaner, publicerar *organisationen** i förväg information om planerade förnyelseavverkningar som utförs på objekt som är viktiga med tanke på mångbruket och ger kända användare i trakten möjlighet att uttrycka sin åsikt, även då hörande av grannar som krävs enligt processen för tillstånd för miljöåtgärder, inte krävs.

4.5.2 *Organisationen** följer bestämmelserna i de landskaps-, general- och detaljplaner som vunnit laga kraft.

4.5.3 *Organisationen** begränsar inte användningen av skogsvägar utan motivering.

OBS: Begränsningar av användningen kan vara berättigade, till exempel på grund av tjällossningsskada, nedskräpning, obehörig jakt eller missbruk av *allmansrätten**.

4.5.4 *Organisationen** tar hänsyn till renskötselns behov vid *skogsbruksåtgärder** enligt följande:

- 1) Rengården söndras inte och grindarna hålls stängda.
- 2) Markberedning undviks på lavrik mark på torr mo och lavmo på vinterbetesmarker, med beaktande av de skyldigheter att förnya skogen som ingår i skogslagen.
- 3) Skogsarbete i omedelbar närhet av renskiljningsplatser ska planeras och utföras på ett sådant sätt att inga betydande negativa effekter för renskiljningen eller drivningen av renar till renskiljningsgårdet uppstår. För att undvika långa stubbar utförs i dessa områden inte röjning av klena stammar i djup snö.

4.6 ***Organisationen** bör i *samverkan** med *lokalsamhället** använda mekanismer för att lösa tvister och erbjuda *skälig ersättning** till *lokalsamhället** och enskilda personer för de effekter *organisationens** *skogsbruksåtgärder** har.**

4.6.1 **M-L, kommuner och församlingar:** *Organisationen** har en dokumenterad och *offentligt tillgänglig** processrutin för feedback, förfrågningar och klagomål från *intressentgrupper**. Rutinen har utvecklats genom *kulturellt anpassad** *samverkan** med *lokalsamhället**.

4.6.2 **M-L** *Organisationen** dokumenterar konflikter rörande *lokalsamhällets** *lagstadgade** *rättigheter** och *sedvanerätt** samt skador på egendom eller näringsfång.

4.6.2 **XS-S** *Organisationen** dokumenterar konflikter rörande *lokalsamhällets** *lagstadgade** rättigheter och skriftligt dokumenterad *sedvanerätt** samt skador på egendom eller näringsfång.

4.6.3 *Organisationen** löser konflikter rörande *skogsbruksåtgärder** utan *dröjsmål**, eller alternativt omfattas de av *tvistelösningsförfarande**.

4.6.4 *Organisationen** dokumenterar hur konflikten behandlats, funna lösningar och utbetalda kompensationer. Dessutom dokumenteras olösta konflikter, orsakerna till att de inte har lösts och hur man planerar att lösa dem.

4.7 ***Organisationen** ska i *samverkan** med *lokalsamhällena** identifiera platser som är av särskild kulturell, ekologisk, ekonomisk, religiös och andlig betydelse och som dessa *lokalsamhällen** har *lagstadgade** eller rättigheter eller *sedvanerätt** till. Dessa platser ska erkännas av *organisationen**, och deras skötsel och/eller *skydd** ska fastställas i *samverkan* med dessa *lokalsamhällen**.**

4.7.1 *Organisationen** anskaffar information från myndighetsregister, andra offentliga informationskällor och genom *kulturellt anpassad** *samverkan** med *intressentgrupper**, inklusive *lokala samhällen**, om objekt som är av särskild kulturell, ekologisk, ekonomisk, religiös och andlig betydelse och som dessa *lokalsamhällen** har *lagstadgad** eller *sedvanerätt** till, och erkänner dessa objekt.

4.7.2 *Organisationen** överenskommer och tillämpar, genom *kulturellt anpassad** *samverkan**, metoder för att säkerställa objekt under

*indikator** 4.7.1 tillsammans med *lokala samhällen** som innehar *lagstadgade** rättigheter eller *sedvanerätt**. De beslut och åtgärder som vidtas ska dokumenteras.

4.7.3 Då nya objekt med särskild kulturell, ekologisk, ekonomisk, religiös eller andlig betydelse upptäcks i samband med planering eller åtgärder och där *lokala samhällen** har *lagstadgade** rättigheter eller *sedvanerätt**, fortsätter *organisationen** inte att vidta skogsbruksåtgärder i närheten av objekten förrän objektens art och rättsliga status har klargjorts och man har överenskommit om eventuellt skydd av dem i enlighet med gällande lagstiftning.

4.8 *Organisationen ska upprätthålla* *lokalsamhällenas** rätt att skydda* och utnyttja *sin traditionella kunskap** och att gottgöra *lokala samhällen** för nyttjandet av denna information och deras *immateriella tillgångar**. Ett bindande avtal för sådant nyttjande ska i enlighet med *kriterium** 3.3 ingås mellan *organisationen** och *lokalsamhällena** genom *fritt och informerat förhandssamtycke** innan nyttjandet sker. Avtalet ska inbegripa skydd av *immateriella rättigheter**.**

*Indikatorer** under detta *kriterium** saknas.

PRINCIP 5: UTBYTE AV SKOGEN

Organisationen* ska på ett effektivt sätt förvalta den mångfald av produkter och andra nyttigheter som finns inom **skogsbruksenheten*** så att den **långsiktiga* ekonomiska lönsamheten*** samt miljöfördelarna och de sociala fördelarna upprätthålls eller förbättras.

5.1 **Organisationen*** ska, med utgångspunkt i befintliga tillgångar och **ekosystemtjänster***, kartlägga, producera eller möjliggöra produktion av en mångfald av nyttigheter och/eller produkter inom **skogsbruksenheten*** på ett sätt som är relevant med tanke på **skogsbruksåtgärdernas* skala*** och **intensitet***.

5.1.1 **Organisationen*** identifierar olika produktions- och användningsmöjligheter för sina certifierade skogar.

5.1.2 **Organisationen*** upprätthåller förutsättningarna för mångbruk och identifierar i samband med **skogsbruksåtgärder*** de tjänster och varor som skogsbruket och mångbruket ger för att utnyttja dem själv och/eller göra dem tillgängliga för andra.

5.1.3 Då en **organisation*** använder FSC:s argument relaterade till **ekosystemtjänster*** för marknadsföring ska **organisationen*** uppfylla de i kraft varande kraven i dokumentet FSC-PRO-30-006.

5.2 **Organisationen*** ska som regel ta ut och utnyttja de produkter och tjänster som erhålls från **skogsbruksenheten*** i en takt som varaktigt kan upprätthållas.

5.2.1 **M-L** **Organisationen*** beräknar de **långsiktiga*** (20 år) avverkningsmöjligheterna baserat på tillgängliga skogsdata. Beräkningsperioden kan avvika från 20 år av en motiverad anledning.

OBS: Skälen till avvikelsen kan till exempel vara begränsningar på grund av skogens åldersstruktur, på grund av att skogslägenheten är liten eller att en annan tidsperiod har använts som utgångspunkt vid planeringen.

5.2.1 **XS-S** **Organisationen*** beräknar avverkningsmöjligheterna baserat på tillgängliga skogsdata.

5.2.2 **M-L** **Organisationen*** planerar och genomför **skogsbruksåtgärder*** så att avverkningen **på lång sikt*** (20 år) inte överskrider skogens uthålliga avverkningsmöjligheter. Beräkningsperioden kan avvika från 20 år av en motiverad anledning.

OBS! Skälen till avvikelsen kan till exempel vara begränsningar på grund av skogens åldersstruktur, på grund av att skogslägenhetens areal är liten eller att en annan tidsperiod har använts som utgångspunkt vid planeringen.

5.2.2 **XS-S** **Organisationen*** genomför sina **skogsbruksåtgärder*** på ett sådant sätt att avverkningsmängderna är uthålliga på **lång sikt***.

5.2.3 Insamling av **naturprodukter*** är tillåtet enligt **allemansrätten***, med tillstånd av markägaren eller enligt ett koncessionsavtal.

5.2.4 Sådan insamling av *naturprodukter** som inte grundar sig på *allmansrätten** är tillåten där det föreligger användningsbegränsningar (t.ex. 6.5.1.1, 6.5.1.3, 6.5.2) endast om detta inte äventyrar objektets skyddsvärden.

OBS 1: *Indikatorerna** 5.2.3 och 5.2.4 avser insamling/odling på *skogsmark**. Storskalig torvtäkt faller under konversionsindikatorerna (*kriterium** 6.9), och omfattas inte av ovanstående *indikatorer**.

OBS 2: Definitionen av *naturprodukter** finns medtagen i definitionerna av termer, och en förteckning över *naturprodukterna** i kapitel 2.3 i denna standard.

5.2.5 Den uthålliga skördenivån för sådana kommersiella *ekosystemtjänster** och *naturprodukter** som är under *organisationens** kontroll beräknas på grundval av *bästa tillgängliga information**, och respekteras.

5.3 *Organisationen ska visa att positiva och negativa *externa effekter** av åtgärderna har inkluderats i *översiktsplanen**.**

*Indikatorer** under detta *kriterium** saknas.

5.4 *Organisationen ska för att tillgodose sina behov sträva till att stöda lokala värdekedjor och använda sig av lokal förädling och lokala tjänster med beaktande av deras tillgänglighet och *skala, intensitet och risk**. Om tjänster inte finns tillgängliga lokalt ska *organisationen**, i rimlig utsträckning, försöka bidra till att de etableras.**

*Indikatorer** under detta *kriterium** saknas.

5.5 *Organisationen bör visa sitt åtagande att sträva till *långsiktig ekonomisk lönsamhet**. Detta ska ske i förhållande till *omfattning, intensitet och risk**.**

5.5.1 I sin *översiktsplan* visar *organisationen** sitt åtagande att säkerställa *långsiktig ekonomiskt lönsam** skogsvård i enlighet med denna standard.

5.5.2 Tillräckliga medel ska anvisas och investeringar göras för att genomföra *översiktsplanen** och uppfylla kraven i denna standard.

PRINCIP 6: MILJÖVÄRDEN OCH MILJÖPÅVERKAN

Organisationen* ska upprätthålla, **skydda*** och/eller **återställa*** **skogsbruksenhetens* ekosystemtjänster*** och **miljövärden*** och undvika, minska eller åtgärda negativ miljöpåverkan.

6.1 **Organisationen*** ska bedöma miljövärdena inom skogsbruksenheten och de värden utanför skogsbruksenheten som kan komma att påverkas av brukandet. Hur ofta, samt i vilken **skala*** och på vilken detaljnivå bedömningen ska utföras ska stå i förhållande till brukandets **skala***, **intensitet*** och **risk***. Nivån ska vara tillräcklig för att kunna ta beslut om nödvändiga skyddsåtgärder och för att upptäcka, följa upp och utvärdera eventuella negativa effekter av **skogsbruksåtgärderna***.

6.1.1 **Bästa tillgängliga information*** används för att identifiera **miljövärden***. **Miljövärdena*** identifieras med den noggrannhet som krävs för att uppfylla standarden inom **skogsbruksenhetens område*** och också utanför dess område där **skogsbruksåtgärderna*** har effekter som enligt standarden bör uppmärksammas.

6.2 Innan beståndspåverkande åtgärder genomförs ska **organisationen*** identifiera och bedöma **skalan***, **intensiteten*** och **riskan*** för åtgärdernas eventuella effekter på identifierade **miljövärden***.

6.2.1 **M-L Organisationen*** ska innan **skogsbruksåtgärder*** inleds göra en bedömning av **miljökonsekvenser*** som beaktar **skogsbruksåtgärdernas*** nuvarande och framtida miljöpåverkan på både bestånds- och landskapsnivå.

OBS: Denna bedömning innebär inte en miljökonsekvensbedömning enligt förfarandet för **miljökonsekvensbedömning*** i finländsk lagstiftning.

6.2.2 **XS-S** Miljöpåverkan av **skogsbruksåtgärder*** bedöms innan **skogsbruksåtgärderna*** inleds.

6.3 **Organisationen*** ska fastslå och genomföra effektiva åtgärder för att förhindra negativa effekter av **skogsbruksåtgärder*** på **miljövärdena*** och för att minska och åtgärda de negativa effekter som uppstått. Åtgärderna bör stå i proportion till de negativa effekternas **skala, intensitet och risk***.

6.3.1 **Skogsbruksåtgärderna*** planeras och genomförs på ett sådant sätt att åtgärdernas negativa miljöpåverkan kan förhindras.

6.3.2 Då **miljövärden*** påverkas negativt av onormala negativa effekter ska ytterligare skador och negativa effekter minskas och korrigeras.

OBS: En onormal negativ effekt definieras här som en olägenhet vars art, intensitet eller effekt skiljer sig från normala **skogsbruksåtgärder***, t.ex. ett oljeläckage från en arbetsmaskin.

6.4. **Organisationen*** ska **skydda*** **sällsynta*** och **hotade arter*** samt deras **livsmiljöer*** inom **skogsbruksenheten***. Detta ska ske genom **skyddsområden***, **skyddszoner*** och genom att skapa **konnektivitet*** och (där det finns behov) genom andra direkta åtgärder som gynnar dessa arters överlevnad och livskraft. Åtgärderna ska stå i förhållande till **skogsbruksåtgärdernas* skala, intensitet och risk***, samt till **sällsynta***

och *hotade arters* bevarandestatus** och ekologiska krav. *Organisationen** ska beakta den geografiska spridningen och ekologiska krav hos *sällsynta** och *hotade arter** utanför *skogsbruksenhetens** gränser när beslut om åtgärder inom *skogsbruksenheten** fattas.

6.4.1 *Organisationen** begär om information av Finlands miljöcentral (LajiGIS-databasen) eller motsvarande myndighetsmaterial beträffande förekomstplatser för nationellt och regionalt *sällsynta och hotade skogsarter** (hotkategorierna NT, RT, VU, E, CR och DD). Uppgifterna om artförekomst inbegärs både för det certifierade området och området i dess närhet (en ca 500 m bred zon). Uppgifterna registreras i *skogsbruksplanen** eller dokumenteras på annat sätt. Skyldigheten att lämna information berör sådana observationer som gjorts efter 1995, och som har rapporterats med tillräcklig noggrannhet (10 meters radie från koordinatpunkten).

OBS: Motsvarande myndighetsdokumentation hänvisar till de reviderade uppgifterna om arter i en portal som upprätthålls av miljömyndigheterna.

6.4.1.1 **M-L** Information om förekomsten av *hotade** och *sällsynta arter** inbegärs minst var sjätte månad eller enligt överenskommelse i enlighet med dataförvaltningsorganets praxis.

6.4.1.1 **XS-S** Uppgifterna om förekomster av *hotade** och *sällsynta arter** granskas innan beståndsbehandlingen inleds, högst ett år innan åtgärderna inleds.

6.4.2 *Organisationen** dokumenterar i *skogsbruksplanen** eller på annat sätt kända förekomster av nationellt och regionalt *hotade** eller *sällsynta arter** (hotkategorierna NT, RT, VU, EN, CR och DD) som är *kända** för forskare, vetenskapliga sällskap och föreningar, miljöorganisationer och undersökningar som de har beställt eller genomfört för de områden som definieras i *indikator** 6.4.1.

6.4.3 *Organisationen** identifierar *skogsbruksåtgärdernas** potentiella inverkan på bevarandet av *kända**, nationellt och regionalt *hotade skogsarters** levnadsvillkor (hotkategorierna CR, EN, VU, RT) och säkerställer bevarandet av levnadsvillkoren i samband med åtgärderna.

6.4.3.1 Bevarandeplikten berör inte artförekomster som uppstått till följd av aktiva naturvårdsåtgärder om följande villkor gäller:

- a) arten är klassad som sårbar (VU)
- b) utförda åtgärder är dokumenterade med tillräcklig noggrannhet
- c) det går att visa att artförekomsten uppstod som ett resultat av dessa åtgärder.

OBS 1: Med *kända** förekomstdata avses en koordinatpunkt och/eller beskrivning av förekomsten på ett sådant sätt att objektet kan lokaliseras i terrängen, t.ex. genom ett fotografi eller en terrängmarkör. Vid hantering av lokaliseringsdata beaktas ett möjligt GPS-måttfel.

OBS 2: Om det finns en instruktion som godkänts av någon av FSC:s kamrar i Finland om hur de arter som anges i *indikatorn** ska skyddas, bestämmer denna instruktion den minimnivå som krävs för att trygga förekomsten.

6.4.4 *Organisationen** identifierar *skogsbruksåtgärdernas** potentiella effekt på bevarandet av levnadsvillkoren för de *kända**, nära hotade (hotkategori NT) *skogsarter* som listas i bilaga 4 och säkerställer bevarandet av levnadsvillkoren inom ramen för beståndsbehandlingen, under förutsättning att samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Arten förekommer i huvudsakligen *förnyelse mogna skogar**
- b) Artförekomsterna är en del av en koncentration av arter som omfattar:
 - 1) minst 10 olika nära hotade, hotade eller regionalt hotade arter, eller
 - 2) minst 10 förekomster, inkluderande minst fem olika arter, där arten uppfyller kraven i bilaga 4 eller omfattar också hotade eller regionalt hotade arter.

6.4.4.1 Bevarandeplikten berör inte artförekomster som uppstått till följd av aktiva naturvårdsåtgärder om följande villkor gäller:

- a) utförda åtgärder är dokumenterade med tillräcklig noggrannhet
- b) det går att visa att artförekomsten uppstod som ett resultat av dessa åtgärder.

6.4.4.2 Bevarandeplikten gäller inte heller för sådana objekt där den kontinuitet som är nödvändig för att bevara arten inte existerar.

OBS: Observationsenheten är en enhetligt avgränsbar koncentration av arter i en skog där huvuddelen av trädbeståndet utgörs av *förnyelse mogen skog**, inte en enskild beståndsfigur.

6.4.5 Vid planering av avverkning tar *organisationen** hänsyn till fåglarnas häckningstid på följande platser av stort värde för fågellivet:

- a) I lövträdsdominerade bördiga skogar (lövträdsandel > 50 %) (lund, lundartad mo och frisk mo och motsvarande torvmoar), i kärr och i *skydds zoner vid vattendrag**.

Södra Finland: Ingen avverkning utförs under tiden 1.5–30.6 och avverkningar undviks under tiden 15.4–30.4 och 1.7–15.7.

Norra Finland: Ingen avverkning sker under 15.5–15.7 och avverkningar undviks under tiden 1.5–14.5 och 16.7–31.7.

OBS 1: För gallringsavverkningar gäller de ovanstående tiderna och ståndorterna endast kravet att undvika avverkning.

OBS 2: *Indikatorn** förhindrar inte att körstråk dras genom lövträdsdominerad skog.

- b) Avverkning utförs inte i Finlands internationellt viktiga fågelområden (IBA-områden) under tiden 15.4–31.7.
- c) Avverkning i närheten (mindre än 50 m) av fågelvatten (grunda sjöar, tjärnar, havsvikar, mader) som hör till internationellt, nationellt och

regionalt viktiga fågelområden i Finland (IBA-, FINIB-A och MAALI-områden) utförs inte under tiden 15.4–31.7.

- d) Avverkning i närheten (1000 m) av bon bebodda av kungsörn utförs inte i Lapplands län under tiden 15.3–31.7 och på andra håll i Finland under tiden 15.2–31.7.
- e) Avverkningar i närheten (500 m) av havsörnens bebodda bon utförs inte i Lapplands län under tiden 15.3–31.7 och på andra håll i Finland under tiden 15.2–31.7.
- f) Avverkningar i närheten (500 m) av bebodda fiskgjusebon, på platser där boet syns, utförs inte under tiden 15.4–31.7.
- g) Avverkning i närheten (300 m) av kända duvhöks- och ormvråksbon utförs inte under tiden 15.3–31.7.
- h) Avverkning i närheten (300 m) av kända bivråksbon utförs inte under tiden 15.5–31.8.
- i) Avverkning utförs inte på kända tjäderspelplatser i norra Finland under tiden 14–20.5 och i södra Finland under tiden 15.3–20.5.

OBS 3: Punkt d–i: En väg eller en järnväg som används regelbundet bryter restriktionsområdet.

OBS 4: Detta gäller inte objekt på öar där drivning är tekniskt omöjlig vid andra tillfällen. I sådana fall undviks avverkning vid den mest kritiska häckningstiden (södra Finland 1.5–30.6, norra Finland 15.5–15.7) och i omedelbar närhet av boträd för rovfåglar.

6.4.6 Kända tjäderspelplatser införs i *skogsbruksplanen** och beaktas vid skogsbruksåtgärder enligt följande:

- a) Trädtaget och storleksvariationen hos träden bibehålls: hälften av den totala ytan på spelplatsen utgörs av skog som lämpar sig för tjäder.
- b) Viltbuskagen och risvegetation bevaras i alla skeden av skogsvården.
- c) Vid skogsförnyelse får luckorna vid luckhuggning vara högst 0,5 hektar medan smala *förnyelseavverkningar** i form av teghuggning får ha en genomsnittlig bredd på högst 50 m och vara högst en hektar stora.

6.5 *Organisationen ska identifiera och *skydda** de mest *representativa komponenterna** i naturliga *ekosystem** och/eller *återställa** dem till ett mer naturligt tillstånd. Om det inte finns några eller endast otillräckliga *representativa komponenter** ska *organisationen** *restaurera** en del av *skogsbruksenheten** till ett mer naturligt tillstånd. Storleken på dessa områden och de åtgärder för *skydd** och restaurering som vidtagits (inklusive i *plantageskog**) ska stå i proportion till *ekosystemens** tillstånd och värde på *landskapsnivå** och till skogsbruksåtgärdernas *skala, intensitet och risk**.**

6.5.1 Med hjälp av *bästa tillgängliga information** identifierar *organisationen* vissa värdefulla *livsmiljöer** och objekt av särskilt stor betydelse för artbevarande, och lämnar dem utanför alla åtgärder. Endast sådana

behandlingsåtgärder som främjar bevarandemålen utförs på de här objekten. Kriteriet omfattar följande objekt:

6.5.1.1 Lagstadgade skyddsobjekt:

- a) särskilt viktiga livsmiljöer i enlighet med skogslagens 10 §
- b) skyddade naturtyper i enlighet med naturvårdslagens 29 §
- c) stora häckningsträd för rovfåglar i enlighet med naturvårdslagens 39 §
- d) *kända** förekomster av arter som kräver särskilt skydd i enlighet med naturvårdslagens 47 §
- e) föröknings- och rastplatser för arter medtagna i bilaga IV (a) och förekomster av växtarter medtagna i bilaga IV (b) i habitatdirektivet, så som stadgas i 49 § i naturvårdslagen
- f) *småvatten** som uppfyller kriterierna som nämns i kapitel 2, 11 § i vattenlagen.

6.5.1.2 Bevarandepikten i punkt b), d) och e) i *indikator** 6.5.1.1 gäller även naturtyper och arter som uppfyller *kriterierna** men för vilka miljömyndigheten ännu inte har gjort någon avgränsning.

6.5.1.3 Övriga objekt som alltid bevaras:

- a) särdragen som fyller kriterierna för särskilt viktiga livsmiljöer enligt § 10 i skogslagen, oberoende av deras storlek och regionalitet. För stup och raviner krävs inte en minimihöjd på 10 m, utan objektets naturtillstånd beaktas vid bedömningen.
- b) vissa skogar rika på död ved enligt bilaga 5
- c) blockrika skogar med regelbundet rinnande eller stående vatten och där det dominerande trädskiktet är äldre än 100 år
- d) gamla skogsbrandsområden som har fått utvecklas utan behandling i minst 20 år efter branden och som har brända stubbar och/eller träd som skadats av branden
OBS 1: Med brända stubbar avses inte avsågade, brända stubbar.
OBS 2: En svag plockhuggning efter branden eliminerar inte skyldigheten att bevara objektet
- e) fuktiga lundar som är i *naturtillstånd eller nära naturtillstånd**
- f) skogar där det förekommer stora eller rötskadade *ädla lövträd**. Detta omfattar skogar som innehåller ovan nämnda *ädla lövträd** och som inte representerar någon annan av de naturtyper som nämns i indikator 6.5.1. Den del av beståndsfiguren där de *ädla lövträden** förekommer bevaras.
- g) Förekomster av hasselbuskar i andra områden än lundar, där det finns minst 20 gamla hasselbuskar inom ett enhetligt, avgränsbart område

- h) *svämskogar**
- i) *grandominerade dödisgröpar**
- j) *åar och bäckar i naturliga eller naturlika fåror** där naturliga krökar och flödesvariationer kvarstår trots tidigare behandling, samt *källor**, inkluderande strandområdena
 OBS: Definitionen gäller även kortare avsnitt av åar och bäckar i *fåror i naturtillstånd** eller *nära naturtillstånd**.
- k) strandskog vid vattendrag och småvatten där huvudbeståndet är något äldre, olikåldrigt, flerskiktat och innehåller lätt synlig (minst 5 m³/ha) *död ved**. Tillämpas inte på strandskogar vid kanaler eller byggda vattenbassänger.
 OBS: De bestånd som uppfyller *kriteriet** avviker från skötta bestånd. Förutom i den absoluta strandzonen förekommer det en naturlig skiktning som uppstått som ett resultat av naturlig förnyelse och/eller luckighet samt träd av olika ålder och ofta olika trädslag.
- l) *flador och glosjöar i naturtillstånd eller nära naturtillstånd*, inkluderande strandområdena
- m) successionsserier i *naturtillstånd eller nära naturtillstånd** eller enskilda representativa delar av successionsserier på landhöjningskusten
 OBS: Gäller objekt som har utmärkt, god eller signifikant representativitet enligt definitionen på livsmiljöer i habitatdirektivet (Natura 2000).
- n) kärr, myrar, mossar, brunmossar och lövsumpskogar vars vattenhushållning är i *naturtillstånd eller nära naturtillstånd**
 OBS 1: Torvmark eller del av torvmark vars vattenhushållning är i naturtillstånd eller nära naturtillstånd och där en eventuell utdikning inte väsentligt påverkat vattenhushållningen eller torvmarksvegetationen och/eller där den ökade tillväxten hos trädbeståndet inte mer påverkar torvmarksvegetationens fortbestånd, dräneringen har med andra ord inte lett till en *förändring** eller *torvmo**.
 OBS: 2: Bevarandeskyldighet gäller för de torvmarker eller delar av torvmarker där den enhetliga ytan hos torvmarkstypen som ska bevaras är minst 0,3 hektar.
 OBS: 3: Tillämpas inte på skötta plantskogar eller bestånd som gallrats eller slutavverkats på:
- 1) rismyrar på skogsmark i södra Finland
 - 2) i norra Finland, kärrmyrar och mo-grankärr
 - 3) i hela landet sådana myrar och kärr som inte klassificerats som hotade torvmarkstyper i den region som granskats (södra Finland, norra Finland enligt

den indelning som används vid hotklassificeringen, LUTU).

En eventuell behandling av dessa utförs så att vattenhushållningen inte påverkas och med metoder som bibehåller trädtäcket.

o) Tvinmarker och *impediment* i *naturtillstånd* eller *nära naturtillstånd**

OBS 1: Trädbevuxna *tvinmarker** på mineraljord kategoriseras som varande i *nära naturtillstånd** om trädbeståndet är olikåldrigt och det på sin höjd har plockhuggits eller blädats tidigare.

OBS 2: Alla de *impediment** som i *naturtillstånd* är trädlösa kan anses vara i *nära naturtillstånd** om deras vegetation har bevarats så den långt motsvarar naturlig. Lätt slitage och eutrofiering godkänns som en del av definitionen för *impediment** i *nära naturtillstånd**. Inverkan av renbetning beaktas inte här annat än då den lett till att vegetationstäckets helt saknas.

p) Lavmoar vars trädbestånd är i *naturtillstånd* eller *nära naturtillstånd**

OBS 1: Naturvärden som skapats genom aktiv naturvård i ekonomiskogar (åtgärder och begränsningar i samband med skogsbruksåtgärder, t.ex. naturvårdsträd, bränning, specialavverkningar, avsiktligt skapad död ved) leder inte till bevarandeskyldighet enligt *indikator** 6.5.13. Ovanstående kräver att åtgärderna dokumenteras på ett tillfredsställande sätt.

OBS 2: Vid förverkligandet av *indikatorn** beaktas kraven i skogsskadelagen (lagen om bekämpning av skogsskador 1087/2013).

6.5.1.4 Objekt som fyller kriterierna i underindikator 6.5.11 respektive 6.5.1.3 förs in i *skogsbruksplanen** och skyddas så fort de hittats.

6.5.1.5 *Skyddszonerna** nämnda i indikator 6.5.1.3 avgränsas enligt följande:

OBS: I tabellen visas endast de 6.5.1.3-objekt för vilka en *skyddszon** krävs. De egenskaper som krävs för själva objekten beskrivs i delindikatorn 6.5.1.3.

Objekt för indikator 6.5.1.3	Skyddszonens bredd* utanför skogsbruket	Skyddszonens* bredd där skogstätet ska bibehållas	OBS
a) objekt som uppfyller kriterierna för strukturdrag hos livsmiljöer enligt SL 10 §	Enligt skogscentralens tolkningsrekommendation, om inte livsmiljökravet i tabellen nedan kräver mer.	-	Om skogscentralens tolkningsrekommendation avviker från standardens skydds krav, tillämpas den mer omfattande av dem.
b) Skogar rika på död ved i enlighet med bilaga 5	15 m	-	Skydds zonen* lämnas för en del av objektet som uppfyller dödvedskriterierna i bilaga 5.
c) Blockrik skog på skogsmark	-	ca 15 m.	
e) Fuktiga lundar	-	ca 15 m.	
f) Skogar där det förekommer stora eller rötskadade ädla lövträd*	-	-	Behovet av en skydds zon* ska bedömas från fall till fall (behovet av ljus/skugga, risk för vindfällan).
h) Svämnskogar*		ca 15 m.	
i) Grandominerade dödisgropar*	Trädbeståndet ska sparas från gropens botten upp till gropens kant.	-	
j) Åar, bäckar* och källor*	20 m	ca 10 m.	En icke-behandlad* del krävs inte i situationer där den del av strand zonen* som enligt standarden är helt utesluten från användning, utgörs av ett slutavverkat område (A0 och S0), plantskog, klenare gallringsbestånd* eller tall på mineraljord.
k) Strandskogar med varierande struktur och rikligt med död ved invid vattendrag och småvatten*	30 m, inklusive själva objektet	-	För varje typ av vattendrag och småvatten*, utöver det egna skydds zonskravet, så långt som kravet död ved och varierande struktur är uppfyllda, men inte längre än 30 m från skogsbrynet mot vattnet.
l) Flador och glosjöar*	30 m	-	
	Lövsumpskogar och kärr på skogsmark: 10 m Övriga: 5 m	-	Kraven gällande skydds zonen gäller inte för förröjning och gallring i klenare gallringsskog*. Inom minst 5 m från skydds zonen* yttre gräns lämnas sådana stammar som inte fyller gagnvirkesdimensioner. En försumpad övergångs zon kan inkluderas i skydds zonen* bredd. En försumpad övergångs zon ska helt uteslutas

n) Kärr, myrar, mossar, brunmossar och lövsumpskogar			från <i>förnyelseavverkning*</i> , <i>ny-, istandsättnings- och kompletteringsdikning</i> , även om den är bredare än den <i>skyddszon*</i> som krävs för objektet i sig. Den kombinerade bredden av <i>skyddszonerna*</i> (zoner på båda sidor av torvmarken) behöver aldrig vara bredare än torvmarkens bredd på ifrågakvarande plats.
o) Tvinmark och <i>impediment*</i>	På <i>impediment</i> lämnas det trädbestånd som växer i kanten, i omedelbar närhet av objektet.	-	

OBS! Bredden på *skyddszonen** och den zon där små träd ska lämnas får variera något, så att enskilda små avvikelser i bredden inte strider mot denna standard. Detta möjliggör ändå inte plockhuggning i själva *skyddszonen**. Terrängens topografi får också beaktas vid avgränsningen av zonerna (till exempel när objektet gränsar till branta sluttningar/stup).

6.5.1.6 På objekt som uppfyller *indikatorerna** kan träd som utgör en risk för dem som använder friluftsleder fällas och lämnas som lågor, och träd som hindrar dem från att passera kan flyttas åt sidan. Om friluftslivet *hotar** objektets bevarandemål kan besökarströmmen ledas om genom att röja nya leder. Lederna ska upprättas på ett sådant sätt att skadorna på objektets naturvärden minimeras.

6.5.2 *Organisationen** ska bevara minst 5 % av den certifierade skogsmarkens areal för att skydda representativa *ekosystem** och de strukturdrag som är förknippade med dem, inklusive den biologiska mångfalden. Alla områden som klassificeras som *skogsmark** och som är permanent undantagna från skogsbruk i enlighet med *indikatorerna** i denna standard (t.ex. 6.5.1, 6.4.3 och 6.7.1) får ingå i denna areal.

OBS 1: Områden som uppfyller kraven i den här *indikatorn* kan omfatta skyddsområden som anlagts som privata skyddsområden och skyddsområden som sålts till staten som naturskyddsområden efter FSC-certifieringen.

OBS 2: Torvmarker som klassas som *tvinmark** och *impediment* på vilka man ska utföra aktiva restaureringsåtgärder, kan med koefficienten 0,5 räknas in arealen, dock så att deras andel av arealen som ska bevaras är

- **M-L** högst 15 %
- **XS-S** högst 20 %, men alltid minst 1 ha.

OBS 3: På statens mark räknas all mark som lämnats utanför skogsbruket och inte hör till officiella skyddsprogram (inkl. METSO) med, även om man efter standardens ikraftträdande grundar lagstadgade skyddsområden eller Forststyrelsens skyddsskogar av dem.

6.5.2.1 Om uppfyllandet av kraven i *indikatorerna** 6.5.1, 6.4.3, 6.4.4 och 6.7.1, på skogsmark som permanent uteslutits från skogsbruk inte uppfyller kravet på 5 %, ska ytterligare objekt väljas främst från områden av betydande värde för mångfalden, och dessa lämnas att återgå till naturtillstånd.

6.5.2.2 Besluten att bevara områdena ska vara bestående.

OBS: Områden som inte motsvarar definitionerna i *indikator** 6.5.2.1 kan ersättas med områden som uppfyller definitionerna i indikator 6.5.1, om sådana (tidigare okända) upptäcks medan identifieringsperioden pågår eller senare i samband med åtgärds- eller annan planering.

6.5.3 *Organisationen** avgränsar specialområden som är av särskild betydelse för skogsekosystemets mångfald eller för diversifieringen av skogarnas struktur. Tillsammans med de områden som uteslutits från skogsbruket ska dessa omfatta minst 10 % av den certifierade skogsmarken. Objekten är permanenta om inte annat anges i definitionerna i denna standard.

Dessa inkluderar:

a) områden med syfte att producera virke så att beståndsbehandlingen inte ens *på lång sikt** leder till förnyelseskyldighet enligt skogslagen. Objekten väljs ut och behandlas enligt följande villkor:

- *klenare gallringsskog** eller skog där huvudbeståndet är äldre än hos dessa där det förekommer variation i åldersstrukturen (minst två kronskikt krävs).
- Vid förröjning före avverkning får stammar som är klenare än gagnvirke endast avlägsnas i omedelbar närhet av de träd som ska fällas.
- För att bättre kunna reglera vattenhushållningen tillämpas inte den maximiareal för luckhuggning på torvmark som nämns i skogslagen för sådana avverkningar som upprätthåller trädtäcket (kontinuerlig beståndsvård).

OBS: Beståndsfigurer med en areal på över 0,5 ha, som enligt den tidigare standarden har varit specialavverkningsobjekt och där luckhuggningarna inte varit större än 0,5 ha kan medtas. I framtiden sköts dessa på ett sådant sätt att det inte uppstår någon förnyelseskyldighet enligt skogslagen.

b) Objekt där man i samband med beståndsvårdande avverkningar aktivt producerar *död ved** med en volym på minst 10 m³/ha. Senare, i samband med *förnyelseavverkningen**, lämnas dubbelt så många naturvårdsträd som normalt.

OBS: Kravet på produktion av *död ved** gäller för hela omloppstiden och så att död ved produceras vid samtliga avverkningar som utförs.

c) Permanent lövträdsdominerade skogar, där man med skötselåtgärder upprätthåller den biologiska mångfald som är typisk för lövskog också genom att förnya skogen med lövträd. Vid förnyelseavverkningen lämnas dubbelt så många naturvårdsträd som på en normal förnyelseyta, varav de flesta är lövträd.

- d) *Skogsodlingslundar** där det bland *skötselmålen** ingår att upprätthålla mångfalden.
- e) Skogsängar, hagmarker och andra trädbevuxna kulturbiotoper där det till *skötselmålen** hör att bevara *livsmiljöns** strukturdrag.
- f) Solexponerade miljöer på skogsmark där det till *skötselmålen** hör att beakta arter typiska för dessa miljöer.
- g) Dynskogar där det till *skötselmålen** hör att bevara *livsmiljöns** strukturdrag.
- h) Livsmiljöer på kalkrik eller ultrabasisk skogsmark där det till *skötselmålen** hör att bevara *livsmiljöns** strukturdrag.
- i) Fornminnesområden
- j) Högt liggande skogar som sköts genom kontinuerlig beståndsvård.
- k) Skogsmark i renskötselområdet där det förekommer specialobjekt som avgränsats i samarbete med renbeteslaget eller områden på skogsmark som omfattas av begränsningar i enlighet med *Princip* 3*.
- l) Områden med *brandkontinuum** och enskilda objekt där *hyggesbränning** kan utföras.
- m) Objekt med förlängd omloppstid.
- n) Objekt där målen är att gynna viltvården:
 - 1) Tjäderspelplatser (*indikator* 6.4.6*)
 - 2) Områden där viltbuskagen lämnas på minst 5 % av arealen vid beståndsvårdande avverkning. Efter att *slutavverkning** utförts bör dessa ersättas av nya objekt.

OBS 1: Förändringar orsakade av *naturkatastrofer** medför inte att områdets status förändras, även om målet inte uppfyller alla krav efter katastrofen.

OBS 2: Ett objekt kan bytas ut mot ett annat om svamp- eller insektsskador förhindrar att skogen utvecklas i avsedd riktning eller om förändringen på goda grunder kan antas främja mångfalden inom *skogsbruksenheten**.

- 6.5.4 *Skogsmark** som är undantagen från skogsbruk (6.5.2) och specialområden (6.5.3) tillsammans med andra ekosystem på skogsmark, *tvinnmark** och *impediment** som avsatts för *skydd**, uppgår till minst 10 % av *skogsbruksmarkens** areal inom *skogsbruksenheten**.

Det område som är undantaget från skogsbruk står i proportion till skyddsstatus för *ekosystemen** på *landskapsnivå**, till *skogsbruksenhetens** storlek och till skogsbrukets *intensitet**.

- 6.5.4.2 S, M, L *Organisationen** måste då den ansluter sig till certifieringen presentera en *offentligt tillgänglig** plan för att identifiera vilka objekt som ska bilda de 10 % av skogsbruksmarken som ska avsättas för skydd.

OBS: För dem som ansluter sig till gruppcertifiering ansvarar certifikatinnehavaren för planen.

- 6.5.5 *Organisationen** har öppna geodatset från statliga myndigheter (Finlands miljöcentral, Geologiska forskningscentralen) gällande följande livsmiljötyper:
- a) dynskogar
 - b) livsmiljöer på kalkrik mark
 - c) livsmiljöer på ultrabasisk mark
- 6.5.6 *Organisationen** för in följande *livsmiljöer** inom *skogsbruksenheten** i *skogsbruksplanen** som är *kända** eller som upptäckts i samband med planering.
- a) hagmarker, skogsbeten och skogsängar
 - b) solexponerade åsslutningar.
- 6.5.7 *Organisationen** säkerställer att *skogsbruksåtgärderna**, inklusive dikning eller byggande av skogsbilvägar, inte försämrar bevarandevärdena eller egenskaperna hos befintliga skyddade områden, Natura 2000-områden och *livsmiljöer** som nämns i *indikatorerna** 6.5.1.1 och 6.5.1.3.
- 6.5.8 *Organisationen** beskogar inte kulturmiljöer eller åkrar, ängar eller betesmarker av betydelse för *landskapet** i landskapsområden som i miljömyndigheternas utredningar har konstaterats vara lokalt, regionalt eller nationellt värdefulla.

6.6 *Organisationen ska bevara naturligt förekommande arter* och genotyper samt förhindra förlust av biologisk mångfald, i första hand genom vård av livsmiljöer* inom skogsbruksenheten*. *Organisationen** ska verifiera att det finns effektiva medel för att hantera och kontrollera jakt, fiske, fällfångst och insamling av naturprodukter.**

6.6.1 Åtgärder vidtas genom vilka:

- 1) man bevarar de naturliga växtsamhällen och särdragen i de naturliga livsmiljöer som förekommer inom *skogsbruksenheten**
- 2) man strävar till att återställa livsmiljöer vars naturliga vegetation eller naturliga särdrag har förlorats genom tidigare behandling av objektet
- 3) man bevarar, förbättrar eller *restaurerar** livsmiljöernas särdrag hos de naturliga ekosystem för att stödja biologisk mångfald och genetisk mångfald hos arter som förekommer i naturen.

6.6.1.1 I samband med *skogsbruksåtgärder** bevarar *organisationen** levande träd som är av värde för mångfalden.

OBS 1: Träden i listan avser inte kommersiellt odlade specialträdslag eller andra odlade träd.

OBS 2: I närheten av elledningar och vägar samt byggnader/konstruktioner är det möjligt att av säkerhetsskäl avlägsna träd som annars skulle bevaras enligt kraven i denna *indikator**. Sådana träd får avlägsnas på ett avstånd till objektet som motsvarar trädets höjd.

OBS: 3: Enskilda träd kan fällas till lågor om det är nödvändigt med tanke på terrängtransporten av virke.

6.6.1.1.1 Följande levande träd av värde för den biologiska mångfalden bevaras vid alla *skogsbruksåtgärder**:

- a) *fridlysta trädslag** (enligt lag, oavsett traddiameter)
- b) enskilda träd eller små grupper av träd vars *brösthöjdsdiameter** är minst:
 - 1) tall, gran och björk: 60 cm
 - 2) övriga inhemska trädslag*: 40 cm.
- c) trädformade och pelarartade enar
- d) aspar med en brösthöjdsdiameter på minst 40 cm: i barrträdsdominerad skog lämnas minst 20 st/ha eller samtliga om antalet är mindre än detta
- e) hålträd
- f) kända boträd för rovfåglar
- g) tallar med brandlyra; i norra Finland på sådana områden där är gott om brandskadade träd lämnas minst 10 brandskadade träd per hektar.

6.6.1.1.2 Följande slags levande träd av värde för mångfalden lämnas vid *förnyelseavverkning** och vid annan avverkning av bestånd där huvudbeståndet motsvarar ett *äldre gallringsbestånd**:

- h) ekar vars *brösthöjdsdiameter** är:
 - 1) minst 20 cm i den hemiboreala zonen
 - 2) minst 10 cm i övriga Finland.
- i) övriga *ädla lövträd**, sälgar och andra trädartade viden, häggar, rönnar och klubbalar med en *brösthöjdsdiameter** på 10 cm eller mer.

6.6.1.1.3 Vid avverkning i bestånd som domineras av ung skog och vid plantskogsvård ska av träd som uppfyller *indikator** 6.6.1.1.2 lämnas minst 20 per hektar, eller alla träd som uppfyller ovanstående krav om det förekommer färre av dem än 20 per hektar. Vid valet av träd som ska lämnas i enlighet med denna *indikator**, bör de grövsta träden och olika trädslag prioriteras.

OBS 1: En behandlingsyta på flera hektar kan delas upp i ett antal en hektar stora delområden där överensstämmelsen med *kriteriet** undersöks separat.

OBS 2: Det är inte möjligt att avvika från den lagstadgade skyldigheten att lämna träd (såsom fridlysta träd, NVL 29 § beträffande *skogar med ädla lövträd**) på basis av denna *indikator**.

6.6.1.2 *Organisationen** lämnar naturvårdsträd i samband med *skogsbruksåtgärder**. Naturvårdsträden kan koncentreras till stämplingsposter som avverkas samtidigt inom en cirkel med 1 km diameter.

- a) Också träd av huvudträdslaget lämnas som naturvårdsträd. Utländska trädarter godtas inte som naturvårdsträd, förutom lärk.
- b) Levande naturvårdsträd som lämnats kvar vid tidigare avverkningar avlägsnas inte och räknas fortfarande som naturvårdsträd vid senare avverkningar, förutsatt att de fortfarande lever.
- c) Träd som lämnas i enlighet med *indikator** 6.6.1.1 räknas som naturvårdsträd när de uppfyller diameterkraven (*indikatorerna** 6.6.1.2.1 och 6.6.1.2.2).
- d) En del av naturvårdsträden (högst 5 per hektar) kan användas att tillverka högstubbar av om de berörda träden inte är träd med särskilt värde för mångfalden enligt *indikator** 6.6.1.1. Den del av stammen som har kapats av lämnas på marken i det fall högstubben räknas med i antalet naturvårdsträd.
- e) I grupperna av naturvårdsträd som lämnats på en förnyelseyta hålls marken intakt och underväxten röjs inte.

6.6.1.2.1 Minst 10 träd per hektar lämnas som naturvårdsträd, och deras minimidiameter på brösthöjd ska vara

- 1) i södra Finland: 20 cm
- 2) i norra Finland: 15 cm.

Vid *förnyelseavverkning** lämnas dessutom minst 10 naturvårdsträd per hektar av träd med en minsta *brösthöjdsdiameter** på 10 cm. Detta krav tillämpas inte om minst 5 träd per hektar har en brösthöjdsdiameter* på:

- 3) i södra Finland minst 30 cm
- 4) i norra Finland minst 25 cm.

6.6.1.2.2 Vid annan avverkning i bestånd vars huvudbestånd motsvarar *grövre gallringsskog** lämnas naturvårdsträd som eventuellt lämnats vid tidigare avverkningar och säkerställs att objektet efter avverkningen kommer att ha minst 10 träd per hektar med en minsta brösthöjdsdiameter på:

- 1) i södra Finland minst 20 cm

2) i norra Finland minst 15 cm.

6.6.1.2.3 Om träd med ovanstående dimensioner inte alls förekommer på objektet, lämnas andra, grova träd som naturvårdsträd.

6.6.1.2.4 Vid omställningsavverkningar med målet att övergå till kontinuerlig beståndsvård ska de träd som lämnas som naturvårdsträd definieras separat.

6.6.1.3 *Organisationen** lämnar döda träd* med en *brösthöjdsdiameter** på mer än 10 cm alltid när de påträffas i området, såvida inte lagen om bekämpning av skogsskador kräver att de avlägsnas. Om det uppkommer mer än 20 m³/ha av död ved på objektet, får den andel som överstiger detta avlägsnas (även om tröskeln enligt skogsskadelagen inte överskrids). I odlade lövträdsbestånd av utvecklingsklass 02 får den andel av nyligen död ved (*rötklass** 1) som överskrider 10 m³/ha avlägsnas.

OBS 1: Döda stående träd kan fällas eller kapas om de äventyrar säkerheten för skogsarbetare eller andra som rör sig i skogen eller om det finns en risk att de skadar maskiner eller konstruktioner om de faller.

OBS 2: *Skogsbruksåtgärderna** planeras så att död stamved skadas i så liten utsträckning som möjligt.

OBS 3: Denna *indikator** hindrar inte virkesdrivning som sker i enlighet med förpliktelseerna i lagen om bekämpning av skogsskador. *Indikatorn** hindrar heller inte produktion och användning av konstgjorda torrfuror eller tagande av en enskild stam till hushållsvirke* eller annan insamling av virke som faller under skottlagen eller andra bestämmelser om speciella rättigheter.

6.6.1.4 *Organisationen** ser till att *barrträdsdominerade** bestånd har ett tillräckligt inslag av lövträd enligt följande:

6.6.1.4.1 Beståndsvårdande avverkningar:

- a) Andelen lövträd minskas inte till mindre än 10 % av det totala stamantalet.
- b) Om andelen lövträd är mindre än 10 % av det totala stamantalet före åtgärden, lämnas alla lövträd, utom då det är klart skadligt för barrträdens utveckling.

6.6.1.4.2 Plantskogsvård:

- a) Vid plantskogsvård lämnas minst 10 % av stamantalet.
- b) Om andelen lövträd före plantsskogsröjningen utgör mindre än 10% av stamantalet, sparas

lövträden, utom då det är klart skadligt för barrträdens utveckling.

- c) De trädslag som nämns i * 6.6.1.1.2 lämnas om de förekommer på området. Om möjligt lämnas dessa träd på sådana platser där de kan utvecklas till de i *indikator** 6.6.1.1.2. nämnda träd som är värdefulla för mångfalden.

OBS: *Indikatorn** gäller inte slyröjning.

6.6.1.5 Under 0,3 hektar stora torvmarker, delar av torvmarker och säsongsbetonade våtmarker vars vattenhushållning är i *naturtillstånd eller nära naturtillstånd** lämnas utanför avverkning och andra skogsbruksåtgärder då:

- a) de tydligt skiljer sig från sin omgivning både vad gäller trädbestånd och markvegetation, eller
- b) de är lätt urskiljbara på basis av sin markvegetation och upptäcks i planeringsprocessen, eller de är lätt urskiljbara på basis av sin markvegetation och belägna i ett område som är utmärkt som en torvmark eller försumpat område i *terrängdatabasen** eller i det informationssystem som används av *organisationen**, eller som ses som botten av en svacka i *terrängdatabasen** (med beaktande av kartsymbolernas lägesnoggrannhet).
- c) de uppfyller kraven för en särskilt värdefull livsmiljö i skogslagens 10 §.

OBS 1: För objekt som omfattas av den här *indikatorn** gäller ingen inventeringskyldighet, utan det räcker om de beaktas vid planeringen eller genomförandet av åtgärderna.

OBS 2: För objekt som omfattas av *indikatorn** krävs ingen *skyddszon** kring själva objektet.

6.6.1.6 *Organisationen** tar hänsyn till följande viltvårdsaspekter vid skogsbruksåtgärder:

- 1) *Organisationen** bevarar sådana *torvmarker** för viltet där det inte lönar sig att bedriva virkesproduktion i framtiden.
- 2) Vid plantskogsvård och gallringsavverkning lämnas buskage och lövträd som är viktiga för viltet.

6.6.1.7 *Organisationen** *restaurerar** i samband med istandsättningsdikning sådana dikade torvmarker som är belägna i anslutning till dikningsområdet och som klassificeras som akut hotade torvmarkstyper i hotbedömningsrapporten från år 2018 (bilaga 6), om detta är ändamålsenligt.

OBS! Detta gäller inte mokärr som övergått till torvmo.

6.6.2 *Organisationen** bevarar vid alla skogsbruksåtgärder kulturhistoriskt värdefulla, fasta fornlämningar.

OBS: Skyldigheten gäller de fasta fornlämningar som omnämns i fornminneslagen. För att säkerställa att objekten bevaras intakta ska man följa anvisningar som godkänts av myndigheterna, utnyttja det aktuella registret för fornlämningar och i vissa fall ta kontakt med Museiverket eller landskapsmuseet.

6.6.3 Vid behov kontaktas de behöriga myndigheterna för att undvika, förhindra, eller begränsa olaglig verksamhet:

a) jakt (inklusive fällfångst),

b) fiske

c) insamling av naturprodukter.

6.6.4 *Organisationen** meddelar myndigheterna om alla observerade olagliga handlingar som rör jakt, fiske och insamling av naturprodukter.

6.7 *Organisationen* ska skydda eller återställa naturliga vattenvägar, vattendrag* och strandzoner* samt deras konnektivitet. *Organisationen ska undvika negativa effekter på vattenkvalitet och vattentillgångar samt minska och åtgärda eventuella negativa effekter som uppstår.**

6.7.1 *Organisationen** lämnar en skyddszon* runt vattendrag* (inklusive havsstränder) och småvatten* som avgränsas med hänsyn till terräng och jordart. Skogen i skyddszonen* som lämnas ska lämnas helt obehandlad och/eller så ska trädtaget bibehållas, och den ska uppfylla åtminstone nedanstående krav.

Objekt	Områdets bredd utanför skogsbruket	Bredden på zonen med permanent trädäck* ^e	Totalt
a) hav	15 m	ca 10 m	ca 25 m
b) sjöar	10 m	Vid kanten av figurer som angränsar till den obehandlade skyddszonen lämnas stammar som inte uppnår gagnvirkesdimension och om möjligt också större lövträd.	10 m
c) tjärnar	10 m, om inte lagen kräver mer.	Vid kanten av figurer som angränsar till den obehandlade skyddszonen lämnas stammar som inte uppnår gagnvirkesdimension och om möjligt också större lövträd.	10 m
d) alla andra åar än de som anges i indikator* 6.5.1.3, punkt j).	15 m	Vid kanten av figurer som angränsar till den obehandlade skyddszonen lämnas stammar som inte uppnår gagnvirkesdimension och om möjligt också större lövträd.	15 m
e) <i>bäckar*</i> med starkt modifierad stömfåra (<i>bäckar*</i> som gjorts om till diken)	-	en 10 m zon, där buskskiktet och stammar som inte uppnår gagnvirkesdimension lämnas och ingen markberedning utförs	10 m

6.7.1.1 Småskalig röjning och andra småskaliga skogsvårdsarbeten kan genomföras i *vattendragens* skyddszoner** och andra objekt av rekreations- eller landskapsbetydelse när åtgärderna bidrar till objektets rekreations- eller *landskapsvärde**. Områden som berörs ska vara flitigt använda för rekreation som baserar sig på *allmansrätten** eller där förekommer friluftsleder eller konstruktioner som främjar friluftsliv. Åtgärderna får inte väsentligt försämra områdets naturvärden.

OBS 1: Träd i närheten av fasta konstruktioner, permanenta förvaringsplatser för egendom samt vistelseplatser (byggnader, andra konstruktioner, båtförvaringsplatser, småbåtshamnar, parkeringsplatser, badstränder, lägereldsplatser, lekplatser etc.) kan behandlas och andra aktiviteter utföras i

*strandzonen** för att upprätthålla säkerheten på de här platserna.

OBS 2: Kravet på att avstå från behandling gäller inte objekt som redan har förvaltats som landskapsobjekt innan certifikatet träder i kraft och som är införda som sådana i *skogsbruksplanen** vid anslutningen till certifieringen (nya certifikatinnehavare) eller då certifikatet träder i kraft (gamla certifikatinnehavare). På dessa områden bevaras trädtäcket och åtgärderna får inte väsentligt försämra områdets naturvärden.

- 6.7.2 *Organisationen** utför inte nydikning på *torvjordar** utanför det befintliga dikningsområdet och inte heller andra *vattenregleringsåtgärder** om detta inte krävs enligt skogslagen i samband med skogsförnyelse. Dikningsområden får inte utvidgas.
- 6.7.3 Vid iståndsättningsdikning grävs diken aldrig djupare än den existerande dikesbotten, med undantag av torvjordar, där torven sjunkit ihop så mycket efter tidigare dikningar att vattennivån ligger nära markytans nivå och det inte är möjligt att åstadkomma tillräcklig dränering enbart genom att fördjupa utfallet för dikningsområdet.
- 6.7.4 *Organisationens** iståndsättningsdikningar baserar sig på en plan för iståndsättning av diken som innehåller information om vattenvårdslösningar och värdefulla naturområden som ligger i eller gränsar till planeringsområdet (objekt enligt 6.5.1, skyddade områden enligt 6.5.2, HCV-områden enligt 9.1.1).
- 6.7.5 Ett enstaka dike kan grävas i ett odikat område om detta är nödvändigt för att leda vattnet från ett befintligt dikningsområde i den naturliga dräneringsriktningen.
- 6.7.6 *Organisationen** iståndsätter inte diken som sträcker sig till områden med låglänta stränder som ofta översvämmas och inte heller diken som är särskilt känsliga för erosion. Denna begränsning gäller inte vattenvårdsåtgärder och *restaurering** i samband med iståndsättningsdikning inom dessa områden*.
- 6.7.7 *Organisationen** förhindrar att flödesvatten rinner direkt ut till *vattendrag** eller *småvatten** i samband med iståndsättningsdikning.
- 6.7.8 *Organisationen** säkerställer grundvattenkvaliteten genom att avstå från *iståndsättnings- och kompletteringsdikning**, användning av kemiska *bekämpningsmedel** (ej tillämpligt på bekämpning av rotticka med urea), stubbrytning och *hyggesbränning** i grundvattenområden (klasserna 1 och 2).
- OBS: *Hyggesbränning** får utföras i grundvattenområden, förutsatt att det finns tillstånd från en miljömyndighet.
- 6.7.9 I samband med grundförbättring av skogsbilvägar ska man se till att brotrumorna inte skapar hinder för vandrande fisk och andra vattenlevande organismer i *vattendrag** och *småvatten**.
- 6.7.10 I de fall de vidtagna åtgärderna inte säkerställer *vattendragens** och *småvattnens** mängd eller kvalitet, eller dessa har försämrats i samband med tidigare åtgärder vidtagna av *organisationen** eller någon

tredje part, vidtas restaurerings- eller andra åtgärder för att minska effekterna i samband med andra *skogsbruksåtgärder**.

6.8 *Organisationen ska sköta *landskapsmosaik** inom *skogsbruksenheten** för att bevara eller återskapa en variation av arter, storleks- och åldersklasser och omloppstider samt beståndsmosaik och sådana förnyelsecykler som lämpar sig för områdets *landskapsvärden**, samtidigt som den miljömässiga och ekonomiska resiliensen stärks.**

6.8.1 Den för *landskapsmosaik** typiska variationen av *livsmiljöer** och åldersklasser upprätthålls.

6.8.2 **L** *Organisationen** upprätthåller *livsmiljöer** för arter som är beroende av skogsbränder genom *hyggesbränning** och naturvårdsbränning som omfattar minst 3 % av förnyelsearealen för lämpliga ståndorter (MT och kargare skogstyper) under en 5-årsperiod. Målet är att producera minst 20 brandskadade stammar per hektar som uppfyller diametergränserna för naturvårdsträd (6.6.2.1) på det brända området.

OBS 1: Ingen stubbrytning utförs på de brända områdena.

OBS 2: I den *brända** arealen medtas brända förnyelseytor, grupper av naturvårdsträd och solexponerade sluttningar som faller inom det certifierade området.

OBS 3: Om samtliga träd i ett bestånd (> 0,1 ha) bränns, kan arealen räknas femfaldigt med i arealmålet, fränsett objekt som anges i *indikator** 6.5.1. Detta gäller också naturligt brunna, trädrika områden (skogsmark, stammarnas medeldiameter minst 10 cm) förutsatt att virket inte tas tillvara.

OBS 4: Områden där myndigheten förbjuder *bränning** och viktiga betesområden för renkötseln räknas inte som *bränningsdugliga** objekt.

6.9 *Organisationen ska inte omvandla *naturlig skog** till *plantageskog**, inte heller ska *naturlig skog** eller *plantageskog** som uppkommit genom omvandling av tidigare *naturlig skog** omvandlas till annan än skoglig markanvändning, förutom då:**

a) en *mycket begränsad del av *skogsbruksenheten** påverkas,**

b) omvandlingen kommer att medföra uppenbara, betydande, nya, *långsiktig säkerställda *bevarandefördelar** inom *skogsbruksenheten**, och**

c) omvandlingen varken skadar eller *hotar *höga bevarandevärden** och andra områden eller tillgångar som behövs för att upprätthålla eller stärka dessa *höga bevarandevärden**.**

6.9.1 *Organisationen** sköter sina skogar så att den totala skogsareal som omvandlas till *plantageskog** eller annan icke-skoglig markanvändning på det certifierade området inte överskrider 5 %, eller 0,5 % per år, och så att omvandlingen kommer att ge betydande, ytterligare och långsiktiga *bevarandefördelar**.

6.9.2 *Organisationen** ska återställa grustag till *skogsbruksmark** efter att de inte längre används.

6.9.2.1 Kravet på återställning gäller inte objekt som det är motiverat att behålla trädlösa eller trädfattiga för att trygga den biologiska mångfalden.

6.9.3 *Organisationen** ska inte ändra markanvändningsklass för mark med *högt bevarandevärde** (HCV) eller *livsmiljöer** som alltid ska bevaras (6.5.1) på ett sådant sätt att deras naturskydds- eller övriga värden hotas.

6.10 *Skogsbruksenheter som innehåller *plantageskog** anlagda i områden som omvandlats från *naturlig skog** till *plantageskog** efter november 1994 ska inte erhålla certifikat såvida inte följande villkor uppfylls:**

a) det finns tydliga och tillräckliga bevis på att *organisationen inte var direkt eller indirekt ansvarig för omvandlingen, eller**

b) omvandlingen har påverkat en *mycket begränsad del av *skogsbruksenheten** och medför uppenbara, betydande, nya, *långsiktig** säkerställda *bevarandefördelar** inom skogsbruksenhetens område.**

6.10.1 Detaljerad information baserad på *bästa tillgängliga data** samlas in för alla områden som har omvandlats till *plantageskog** sedan 1994.

6.10.2 *Plantager* som etablerats efter år 1994 där det tidigare vuxit *naturlig skog** certifieras inte.

OBS! Användning av annan mark än skogsbruksmark för plantageskogsbruk är godtagbar, oavsett tidpunkten för den förändrade markanvändningen.

PRINCIP 7: PLANERING AV SKOGSBRUKSVERKSAMHET

Organisationen* ska planera sitt skogsbruk i överensstämmelse med riktlinjer och mål. Detta görs med hjälp av en **översiktsplan*** som är anpassad till verksamhetens **skala, intensitet och risk**. Översiktsplanen ska efterlevas och följas upp och utvärderas kontinuerligt med hjälp av observationsdata för att främja **adaptiv planering***. För att möjliggöra planeringen ska det finnas planerings- och rutindokumentation som är tillräcklig för att vägleda personal, och ge tillräcklig information till **berörda intressentgrupper*** och **övriga intressentgrupper*** samt motivera beslut om skogsbruksåtgärder.

7.1 **Organisationen*** ska fastställa verksamhetsprinciper (visioner och värderingar) och mål som står i proportion till dess **skala, intensitet och risk*** som är miljömässigt relevanta, socialt ansvarstagande och **ekonomiskt lönsamma***. Sammanfattningar av verksamhetsprinciper och mål bör ingå i **skötselplanen*** och offentliggöras.

7.1.1 **Organisationen*** har verksamhetsprinciper och specifika **skötselmål*** som bidrar till att uppfylla kraven i denna standard.

7.2 **Organisationen*** måste ha en **översiktsplan* för skogsbruksenheten*** som ska verkställas av **organisationen*** och överensstämma med verksamhetsprinciperna och målen enligt **kriterium*** 7.1. **Översiktsplanen*** ska innehålla en beskrivning av **skogsbruksenhetens*** naturtillgångar och klargöra hur planen uppfyller kraven för FSC-certifiering. **Översiktsplanen*** skall omfatta planeringen av skogsvård och ledning av verksamheten i proportion till **omfattningen, intensiteten och risken** för de planerade åtgärderna*.

7.2.1 **S-L Organisationen*** har en **skogsbruksplan*** och tillhörande dokumentation som omfattar följande:

- 1) mål för skogsbruk och användning (endast **M-L**)
- 2) skogs- och markdata per bestånd
- 3) beståndsspecifika skogsvårdsbehov och avverkningsmöjligheter
- 4) utförda gödslingar, iståndsättningsdikningar och motsvarande åtgärder
- 5) **kända*** nationellt och regionalt **hotade*** och **sällsynta arter*** (enligt **indikatorerna*** i **kriteriet*** 6.4)
- 6) kartor som visar skogstillgångarna i området i fråga, inklusive fastighetsgränser och planerade skogsbruksåtgärder, skyddade områden i området och **områden med högt bevarandevärde*** (**Princip*** 9). I skogsbruksplanen införs också de objekt som omfattas av **indikatorerna*** 6.6.1.7 (värdefulla fasta fornminnen), 6.5.1 (värdefulla **livsmiljöer*** som alltid ska bevaras*) och 6.5.2 (5 % bevarandeandel av skogsmark), 6.5.3 (specialobjekt) och 6.5.4 (10 % bevarandeandel av **skogsbruksenheten***).

7.2.1 **XS** *Organisationen** har en *skogsbruksplan** eller den information som krävs för skogsbruksplanering i enlighet med denna standard dokumenterad på annat sätt.

OBS: Ytterligare information finns i bilaga 7 till standarden.

7.3 *Översiktsplanen** ska innehålla *verifierbara mål** i enlighet med vilka framsteg mot varje definierat *skötselmål** kan bedömas.

7.3.1 De *verifierbara målen** och utvärderingsintervallet har lagts så att de underlättar övervakningen av framstegen mot varje *skötselmål**. Framstegen mot varje *skötselmål** övervakas genom att man fastställer *verifierbara mål**, som utvärderas regelbundet.

7.4 *Organisationen** ska uppdatera och omarbета planer och instruktioner regelbundet, genom att införliva resultat från uppföljning och utvärderingar, resultat från *samverkan** med *intressentgrupper** eller ny vetenskaplig och teknisk kunskap samt förändringar inom det sociala, ekonomiska eller miljöområdet.

7.4.1 *Skötselplanen** och de riktlinjer som standarden kräver granskas och uppdateras regelbundet för att ta hänsyn till:

- 1) utvärderingsresultaten, inklusive certifieringsauditeringar
- 2) resultat av *samverkan** med *intressentgrupper** som genomförts på grundval av standarden
- 3) betydande förändringar i miljömässiga, sociala eller ekonomiska förhållanden
- 4) lagändringar och *Rekommendationer för skogsvård**
- 5) nya vetenskapliga och tekniska rön (L).

7.4.2 **M-L** *Organisationen** uppdaterar *skogsbruksplanen** minst var 10:e år.

7.4.2 **XS-S** *Organisationen** granskar och uppdaterar vid behov *skogsbruksplanen** minst var 10:e år. ett år.

7.4.3 **M-L** *Organisationen** begär minst två gånger om året, eller, om myndigheternas praxis inte tillåter detta, genom överenskommelse med myndigheterna i enlighet med myndigheternas praxis, information från myndigheterna om värdefulla *livsmiljöer** (objekt enligt *indikator** 6.5.1.1), förekomster av *hotade arter** (enligt *indikatorerna** i *kriterium** 6.4) och fasta fornminnen av kulturhistoriskt värde (*indikator** 6.6.1.7) och uppdaterar dem *skogsbruksplanen**.

*Organisationen** registrerar i översiktsplanen den information om värdefulla *livsmiljöer** (objekt enligt *indikator** 6.5.1.1, 6.5.1.3), förekomster av *hotade arter** (enligt *indikatorerna** i *kriterium** 6.4) och fasta fornminnen av kulturhistoriskt värde (*indikator** 6.6.1.7) som man mottagit av myndigheterna. Informationen inbegärs innan åtgärderna påbörjas. Förfrågningar krävs inte oftare än årligen.

7.4.4 **S-L** *Organisationen** registrerar i *översiktsplanen** vilka åtgärder den har vidtagit eller låtit utföra inom *skogsbruksenhetens område**.

7.5 *Organisationen** ska se till att en sammanfattning av *översiktsplanen** finns *offentligt tillgänglig** för allmänheten, kostnadsfritt. Med undantag för *konfidentiell information** måste andra väsentliga delar av *översiktsplanen** vara tillgängliga för *berörda intressentgrupper** på begäran till kostnaden för hanteringskostnaderna.

7.5.1 *Organisationen** ska se till att sammanfattningen av *skötselplanen** i enlighet med bilaga 7 är *offentligt tillgänglig** för allmänheten på begäran, med beaktande av *informationens konfidentialitet**. Offentlighetskravet gäller inte uppgifter om virkeshandel och inte heller förekomsten av *hotade arter** som kan bli utsatta för störning, insamling och jakt.

OBS: I lagen om offentlighet i myndighetsverksamheten regleras statens och kommunernas offentliggörande av information.

7.6 *Organisationen** ska i sin planerings- och övervakningsprocess rörande skogarnas användning, på ett proaktivt och öppet sätt *samverka** med de *berörda intressentgrupperna**, och på begäran också med *övriga intressentgrupper**. Processernas omfattning ska stå i proportion till verksamhetens *skala, intensitet och risk**.

7.6.1 **M-L** *Organisationen** har infört en *kulturellt anpassad strategi** för *proaktiv och öppen samverkan** med de *berörda intressentgrupperna**, och på begäran också med *övriga intressentgrupper**. Strategin står i proportion till skogsbruksverksamhetens *skala, intensitet och risk**.

7.6.2 Vid tillämpningen av *kulturellt anpassad* samverkan** ska följande säkerställas:

- 1) alla möten, alla punkter som diskuterats och alla överenskommelser som nåtts ska protokollföras
- 2) innehållet i mötesprotokollen ska godkännas.

PRINCIP 8: ÖVERVAKNING OCH UTVÄRDERING

Organisationen* ska visa att uppnåendet av *skötselmålen**, effekterna av *skogsbruksåtgärderna** och tillståndet på *skogsbruksenheten** övervakas och utvärderas i enlighet med principer för *adaptiv planering**, i proportion till *skogsbruksåtgärderna** omfattning, intensitet och risk*.

OBS: Den interna utvärderingen inom organisationen* och därtill hörande dokumentation måste göras så att certifieringsorganisationen kan avgöra om dessa krav är uppfyllda.

8.1 **Organisationen*** ska övervaka genomförandet av sin *översiktsplan**, inkluderande verksamhetsprinciper och *skötselmål**, framstegen gällande planerade åtgärder samt uppfyllelsen av *mätbara mål**.

8.1.1 *Organisationen** registrerar de skogsvårdsåtgärder som den har vidtagit eller beställt i *översiktsplanen** och övervakar uppnåendet av målen i planen.

8.2 **Organisationen*** ska övervaka och utvärdera de miljömässiga och sociala effekterna av åtgärder som vidtas inom *skogsbruksenheten** och förändringar i miljötillståndet.

8.2.1 *Organisationen** följer upp *skogsbruksåtgärdernas** miljömässiga och sociala effekter på ett sådant sätt att kraven i standarden uppfylls.

OBS: Uppföljningen sker genom kvalitetsbedömning och övervakning. Bedömning och uppföljning kan till exempel omfatta självövervakning, kunduppföljning, kvalitetskontroll som köpts från tredje part eller myndighetsövervakning.

8.3 **Organisationen*** ska analysera resultaten av uppföljning och utvärdering och integrera analysresultaten i planeringsprocessen.

8.3.1 **M-L** Resultaten av uppföljningen beaktas vid genomförandet och uppdateringen av *översiktsplanen**.

8.3.1 **XS-S** De identifierade effekterna beaktas vid genomförandet och översynen av *översiktsplanen**.

8.4 **Organisationen*** ska se till att en kostnadsfri sammanfattning av uppföljnings- och utvärderingsresultaten, med undantag för konfidentiell information, finns *offentligt tillgänglig**.

8.4.1 **M-L** En kostnadsfri sammanfattning av uppföljningsresultaten är *offentligt tillgänglig** eller tillgänglig på begäran i ett format som är lättillgängligt för *intressentgrupperna**, med undantag för *konfidentiell information**.

8.5 **Organisationen*** måste ha ett uppföljnings- och spårbarhetssystem som står i proportion till verksamhetens *skala, intensitet och risk** för alla *skogsbruksenhetens** produkter som marknadsförs under FSC-certifiering. Syftet med systemet är att ange ursprung och volym för dessa produkter i förhållande till den årliga prognostiserade produktionen.

- 8.5.1 Ett system för uppföljning av alla FSC-certifierade produkter har införts. Till systemet hör:
- 1) *Transaktionsverifiering** stöds genom att tillhandahålla *transaktionsdata* för *FSC** på begäran av certifieringsorganisationen
 - 2) *Fibertestning** stöds genom att tillhandahålla materialprover och provbitar och information om trädslagssammansättningen för verifiering på begäran av certifieringsorganisationen.
- 8.5.2 Följande uppgifter skall antecknas i virkeshandelsdokumentationen för virke som levereras genom rot- och leveransaffärer och i upphandlingsdokumenten för *naturprodukter**:
- 1) köpare och säljare
 - 2) fastighetsinformation för att spåra materialets ursprung
 - 3) datum för avverkning eller leverans till väg
 - 4) virkessortiment eller produkt (inklusive artens namn)
 - 5) volym eller kvantitet av virke eller produkt som säljs
 - 6) om förädlingsprocessen sker i skogen, datum och kvantitet för tillverkningen
 - 7) information om huruvida materialet har sålts som FSC-certifierat eller inte.
- 8.5.3 För alla produkter som säljs under FSC-märkningen ska försäljningsdokument eller motsvarande dokument arkiveras, och de ska innehålla minst följande uppgifter:
- 1) köparens namn och adress
 - 2) försäljningsdatum
 - 3) artens namn
 - 4) beskrivning av produkten
 - 5) såld volym eller kvantitet
 - 6) certifikatkod och
 - 7) FSC-märkning "FSC 100%" för att identifiera produkter som säljs med FSC-certifiering.
- 8.5.4 Ovanstående dokumentation ska förvaras i minst fem år.

PRINCIP 9: HÖGA BEVARANDEVÄRDEN

*Organisationen** ska bevara och/eller stärka *höga bevarandevärden** (High Conservation Values, HCV) inom skogsbruksenheten utgående från *försiktighetsprincipen**.

9.1 *Organisationen** ska i *samverkan* med *berörda intressentgrupper*, *övriga intressentgrupper** och med hjälp av andra informationskällor bedöma och registrera förekomst av och status för nedanstående *höga bevarandevärden** inom *skogsbruksenheten**. Detta sker anpassat till skalan, intensiteten och risken beträffande åtgärdernas effekter och sannolikheten för förekomst av höga bevarandevärden.

HCV 1 - Artdiversitet: Globalt, regionalt eller nationellt betydelsefulla koncentrationer av *biologisk mångfald**, inklusive endemiska, *sällsynta** eller *hotade** arter.

HCV 2 - *Ekosystem** och mosaiker på landskapsnivå: *Intakta skogslandskap** (*Intact Forest Landscapes, IFL*) och *stora ekosystem** på *landskapsnivå** och mosaiker av *ekosystem** som är betydelsefulla* på global, regional eller nationell nivå och där livskraftiga populationer av de flesta *naturligt förekommande** arter förekommer i naturliga utbredningsmönster och mängd.

HCV 3 - *Ekosystem** och *livsmiljöer**: sällsynta, sårbara eller hotade *ekosystem**, *livsmiljöer** eller *refugier**.

HCV 4 – *Kritiskt** viktiga *ekosystemtjänster**: områden som kan upprätthålla grundläggande ekosystemfunktioner i *kritiska** situationer, däribland *skydd** av avrinningsområden och erosionskontroll i områden med känsliga jordar och sluttningar.

HCV 5 – Lokalsamhällets behov. Platser och tillgångar som är av avgörande betydelse för att tillgodose *lokalsamhällets** eller *ursprungsfolkens** grundläggande behov (exempelvis för försörjning, hälsa, föda, vattenförsörjning etc.). Fastställs i *samverkan** med dessa lokalsamhällen eller *ursprungsfolk**.

HCV 6 – Kulturella värden: platser, tillgångar, *livsmiljöer** och *landskap** som har global eller nationell betydelse för kultur, arkeologi eller historia och/eller har en *kritisk** kulturell, ekologisk, ekonomisk, andlig eller religiös betydelse för *lokalsamhällets** eller *ursprungsfolkens** traditionella kultur. Fastställs i *samverkan** med dessa *lokalsamhällen** eller *ursprungsfolk**.

9.1.1 *Organisationen** har kännedom om *områden med högt bevarandevärde (HCV)**, baserat på *bästa tillgängliga information**, och om deras definition i enlighet med bilaga 8.

9.1.1.1 **S-L** *Organisationen** kartlägger och tar hänsyn till förekomsten av *områden med högt bevarandevärde** och deras tillstånd och för in dessa i *skogsbruksplanen**.

- 9.1.1.1 **XS** *Organisationen** utvärderar och dokumenterar läget och tillståndet för *områden med högt bevarandevärde** inom *skogsbruksenhetens** område.
- 9.1.1.2 **L** *Organisationen** inbegär relevant information om *höga bevarandevärden** av *intressentgrupper**, på ett *kulturellt anpassat** sätt, då dessa värden ska definieras inom *skogsbruksenheten**.
- 9.1.1.2 **XS-M** *Organisationen** inbegär då det är motiverat relevant information om *höga bevarandevärden** av *intressentgrupper**, på ett *kulturellt anpassat** sätt, i samband med att dessa värden definieras inom *skogsbruksenheten**.
- 9.1.2 *Organisationen** identifierar de *intakta skogslandskap** (IFL) som förekommer inom *skogsbruksenheten**, baserat på det nyaste kartmaterial som omnämns i bilaga 8.
- 9.2** *Organisationen** ska utforma väl fungerande strategier för att bevara och/eller stärka identifierade *höga bevarandevärden**. Detta ska ske i *samverkan** med *berörda intressentgrupper**, *övriga intressentgrupper** och experter.
- 9.2.1. **L** *Organisationen** har riktlinjer för verksamheten i HCV-områden. Riktlinjerna identifierar hot mot *höga bevarandevärden** och de utvecklas vidare i samarbete med intressenter* och experter.
- 9.2.2 *Organisationen** tar i *skogsbruksplanen** hänsyn till de begränsningar och/eller ytterligare åtgärder som krävs för att upprätthålla *höga bevarandevärden**.
- 9.2.3 *Industriell verksamhet** i *intakta skogsområden** (IFL) är inte tillåten.
- 9.3** *Organisationen** ska genomföra strategier och åtgärder som upprätthåller och/eller förbättrar de definierade *höga bevarandevärdena**. Dessa strategier och åtgärder ska genomföras i *enlighet med försiktighetsprincipen** och stå i proportion till *skogsbruksåtgärdernas* skala, intensitet och risk**.
- 9.3.1 *Organisationen** säkerställer att skyddsvärdena för *områden med höga bevarandevärden* tryggas eller förbättras* genom att de åtgärder som anges i *skogsbruksplanen** förverkligas i *enlighet med bilaga 8*, och i *enlighet med försiktighetsprincipen**.
- 9.3.2 Om en åtgärd visar sig skada skyddsvärdena för *ett område med högt bevarandevärde**, avbryts åtgärden omedelbart och åtgärder vidtas för att *restaurera** och *skydda** de *höga bevarandevärdena**.
- 9.3.3 *Skogsbruksåtgärder** är tillåtna i områden som avgränsats som *intakta skogsområden** (IFL) men som på grund av omfattningen av de förändringar som orsakas av deras brukshistoria bevisligen inte uppfyller definitionen för *intakta skogsområden** (IFL).
- 9.4** *Organisationen** ska visa att den följer upp och regelbundet utvärderar förändringar i områden med *höga bevarandevärden** och anpassar sina strategier för att säkerställa att *skyddet** av de *höga bevarandevärdena** får avsedd effekt. Omfattningen av uppföljningen och utvärderingen ska

stå i förhållande till skogsbruksåtgärdernas *skala, intensitet och risk och omfatta *samverkan** med *berörda intressentgrupper**, *övriga intressentgrupper** och experter.**

9.4.1 *Organisationen** har ett system för att regelbundet följa upp och dokumentera:

- 1) förverkligandet av riktlinjerna och
- 2) *skogsbruksåtgärder** som utförs i områden med *högt bevarandevärde** och deras inverkan på tillståndet för de *höga bevarandevärdena**.

9.4.1.1 Omfattningen av uppföljningen och dokumentationen anpassas till *skogsbruksåtgärdernas** *skala, intensitet och risk**.

9.4.2 M-L Synpunkter från *intressentgrupper** och experter beträffande åtgärder som vidtagits inom *områden med högt bevarandevärde** dokumenteras och behandlas.

9.4.3 Skogsbruksmetoderna utvecklas om vidtagna åtgärder har visat sig ha försvagat skyddsvärdena i *områden med högt bevarandevärde**.

PRINCIP 10: UTFÖRANDE AV SKOGSBRUKSÅTGÄRDER

De *skogsbruksåtgärder** som *organisationen** utför och låter utföra inom *skogsbruksenheten** skall väljas och genomföras på ett sådant sätt att det överensstämmer med *organisationens** egen ekonomiska, miljömässiga och sociala politik och mål* och följer FSC*:*s principer** och *kriterier**.

10.1 *Organisationen** ska förnya skogen efter avverkning eller enligt *skogsbruksplanen** så snart som möjligt, antingen naturligt eller genom skogsodling och antingen till förhållandena före avverkning eller till mer naturliga förhållanden.

10.1.1 *Organisationen** ser till att skogen förnyas i enlighet med skogslagen.

10.2 *Organisationen** ska vid förnyelsen använda sådana arter som är ekologiskt väl lämpade för objektet och med tanke på *skötselmålen**. *Organisationen** ska vid förnyelsen använda *trädslag som förekommer naturligt i området** och *lokala genotyper** om det inte finns klara och starka skäl för användning av andra trädslag eller genotyper*.

10.2.1 Vid skogsförnyelse används lokala trädslag som lämpar sig för ståndorten i fråga. Främmande trädslag kan endast användas bara om det finns klara och starka skäl.

10.2.2 *Organisationen** gynnar naturligt uppkomna plantor när det är motiverat av skogsvårdsskäl och ekonomin.

10.2.3 Vid skogsodling skall säkerställas att frö- och plantmaterialet har ett lämpligt ursprung.

10.2.4 Andra än lokala provenienser kan endast användas av väl grundade skäl.

10.2.5 **M-L** *Organisationen** får förnya högst 3 % av den areal som odlas eller förnyas med främmande trädslag under en 5-årsperiod utan att detta betraktas som en avvikelse från kraven i indikatorerna 6.9.1 och 6.9.3 i standarden.

10.2.5 **XS-S** *Organisationen** får odla främmande trädslag i skogsbruket på upp till 5% av skogsarealen. Inom en *skogsbruksenhet** med mindre än 50 hektar skogsmark är det dock tillåtet att använda främmande trädslag på upp till 2,5 ha utan att detta betraktas som en avvikelse från kraven i indikatorerna 6.9.1 och 6.9.3 i standarden.

OBS: I den tillåtna arealen för främmande trädslag beaktas inte områden utanför skogsbruket som återbeskogas.

OBS: Skogsförnyelsen måste uppfylla kraven i *kriterium** 6.9.

10.3 *Organisationen** ska endast använda *främmande arter** när kunskapen och/eller erfarenheten har visat att den *skadliga effekten av främmande arter** kan kontrolleras och effektiva begränsningsåtgärder finns på plats.

10.3.1 Främmande trädslag används endast om praktisk erfarenhet eller vetenskaplig kunskap tyder på att deras spridning är hanterbar och om effektiva åtgärder vidtas för att förhindra spridning av arterna.

- 10.3.2 *Organisationen** dokumenterar ursprunget för alla främmande frön och plantor som används för skogsförnyelse i enlighet med den information som mottagits från producenten av odlingsmaterialet.
- 10.3.3 *Organisationen** övervakar och dokumenterar förekomsten av odlade främmande trädslag.
- OBS: Uppföljningsskyldighet i förhållande till artens utbredningsförmåga; för dem som sprider sig från rotskott, vart 5:e år och för andra vart 20:e år.
- 10.3.4 *Organisationen** avlägsnar plantor av främmande trädslag som spritts utanför planteringsområdet om det främmande trädslaget uppvisar en betydande självspridning.
- 10.3.4.1 Den här skyldigheten gäller inte för sibirisk lärk (*Larix sibirica*) eller rysslärk (*Larix archangelica*).
- 10.3.5 *Organisationen** hanterar *risker** för *främmande arter** enligt lagen om hantering av *risker** orsakade av främmande arter* (1709/2015).
- 10.4 *Organisationen** ska inte använda *genetiskt modifierade organismer** inom *skogsbruksenhetens** område.**
- 10.4.1 *Genetiskt modifierade organismer** används inte.
- 10.5 *Organisationen** ska i *skogsvården** använda sådana metoder som är ekologiskt anpassad till vegetation, arter, ståndort och *skötselmåå**.**
- 10.5.1 Om man för forskningsändamål vill avvika från kraven i standarden, är dessa områden undantagna från certifikatet.
- 10.6 *Organisationen** ska minimera eller undvika användning av *gödselmedel**. Vid användning av *gödselmedel** ska *organisationen** visa att användningen har lika mycket eller mer ekologiska och ekonomiska fördelar jämfört med skogsvårdsmetoder som inte kräver *gödselmedel**. *Organisationen** ska också förebygga, minska och/eller korrigera skador på *miljövärden**, inklusive mark.**
- 10.6.1 *Gödselmedel** som används i enlighet med *Rekommendationer för skogsvård**.
- 10.6.1.1 Tillåtna objekt för mål för vitaliseringsgödsling är sådana där trädbeståndet har visat sig lida av näringsobalans.
- 10.6.1.2 Askgödsling av torvmarksskog är tillåtet. De *gödselmedel** som används för askgödsling i torvmarksskog innehåller inte tillfört kväve.
- 10.6.1.3 På mineraljordar är *tillväxtfrämjande gödsling** med kemiska gödselmedel tillåten på frisk och torr mo.
- 10.6.1.4 L Under ett år används *tillväxtfrämjande gödselmedel** på högst 3 % av den skogsareal som *organisationen** förvaltar. Askgödsling i torvmarksskogar ingår inte i området för *tillväxtfrämjande gödsling** med kemiska gödselmedel.

10.6.1.5 **M-L** De bestånd där man utfört *tillväxtfrämjande gödsling** får på *lång sikt** omfatta högst 30 % av *organisationens skogsareal**.

10.6.1.5 **XS-S** De bestånd där man utfört *tillväxtfrämjande gödsling** får på *lång sikt** omfatta högst 50 % av *organisationens skogsareal**.

OBS 1: Utförd *tillväxtfrämjande gödsling** granskas inte i efterhand, utan uppföljningen inleds vid tidpunkten för anslutningen till certifieringssystemet.

OBS 2: Askgödsling i torvmarksskogar ingår inte i området för *tillväxtfrämjande gödsling** med kemiska gödselmedel.

10.6.2 Gödslingsobjekten väljs ut på ett sådant sätt att betydande ekonomiska fördelar kan uppnås utan miljörisker.

10.6.3 Användningen av *gödselmedel** dokumenteras (kvalitet, kvantitet, område, år).

10.6.4 Skadliga miljöeffekter av gödslingen förhindras och, om de inträffar, minimeras eller korrigeras.

10.6.4.1 Gödslingens vattenpåverkan minimeras genom att lämna ogödslade *skyddszoner** med minst följande bredder mellan det gödslade området och *vattendragen**:

1) *vattendrag** (hav, sjöar, åar eller tjärnar*): flygspridning 50 m, markspridning 30 m.

2) *bäckar** och *kända* källor**: 20 m

3) diken: 5 m.

OBS 1: 10.6.4.1 3) Gäller inte gödsling med askgödsel som inte innehåller tillfört kväve, eller diken som inte ansluter till ett *vattendrag** direkt, eller via annat dikesnät.

OBS 2: Vid helikoptergödsling strävar man till att följa en flyglinje parallellt med tegarna mellan dikena.

10.6.4.2 Vid planeringen och genomförande av gödsling säkerställs att gödslingen inte bidrar till övergödning av områden som inte är skogsbruksmark. Vid behov lämnas en ogödslad *skyddszon** mellan det objekt som ska lämnas ogödslat och skogsområdet som gödslas.

10.6.4.3 *Organisationen** använder inte kvävehaltiga *gödselmedel** i grundvattenområden av kategori 1 eller 2.

10.7 *Organisationen ska tillämpa ett integrerat växtskyddsprogram och skogsvårdsmetoder som undviker eller syftar till att sluta använda kemiska bekämpningsmedel*. *Organisationen** får inte använda kemiska bekämpningsmedel som är förbjudna enligt FSC:s verksamhetsprinciper*. När *bekämpningsmedel** används, ska *organisationen** förebygga, minimera och/eller korrigera skador på *miljövärden** eller människors hälsa.**

10.7.1 Användningen av kemiska *bekämpningsmedel** undviks eller minimeras och i första hand används andra bekämpningsmetoder.

10.7.1.1 Vid bekämpning av rotticka använder *organisationen** endast biologiskt nedbrytbara *bekämpningsmedel** (urea och pergamentsvamp).

10.7.2 Kemiska *bekämpningsmedel** som är förbjudna enligt FSC:s policy för *bekämpningsmedel** (*FSC Pesticide Policy*) används eller lagras inte inom *skogsbruksenhetens** område om inte FSC har beviljat undantag.

10.7.3 All användning av *bekämpningsmedel** dokumenteras (handelsnamn, använd mängd, användningstidpunkt, användningsområde och -areal samt orsak till användning).

OBS: Vid stubbehandling räcker det med att dokumentera användningen på årsbasis.

10.7.4 *Organisationen** använder *bekämpningsmedel** i enlighet med lagens krav (VNA 30/2015). De som hanterar *bekämpningsmedel** har en växtskyddsexamen i situationer som krävs enligt lagstiftningen.

10.7.5 Om kemiska *bekämpningsmedel** används, ska de användas så litet som möjligt och med minimal skada på miljön.

10.7.6 Användning av kemiska *bekämpningsmedel** får inte utgöra någon risk för miljön eller hälsan. Skador minimeras eller korrigeras där de inträffar.

10.7.6.1 *Organisationen** följer officiella instruktioner och tillverkarens säkerhetsinstruktioner för det använda ämnet vid användning av kemiska *bekämpningsmedel**.

10.7.6.2 *Arbetstagare** och entreprenörer som hanterar *bekämpningsmedel** utbildas och instrueras om korrekt användning och förvaring av dem.

10.7.7 Då *bekämpningsmedel** används ska:

- 1) det valda *bekämpningsmedlet**, appliceringsmetoden, tidpunkten och användningssättet utgöra en så minimal *risk** som möjligt för människor och för organismer som inte hör till dem som bekämpas.
- 2) objektiva bevis visa att *bekämpningsmedlet** är det enda effektiva, praktiska och kostnadseffektiva medlet för bekämpning av skadegörare.

10.8 *Organisationen ska minimera, övervaka och strikt kontrollera användningen av *biologiska bekämpningsmetoder** i enlighet med internationellt accepterade vetenskapliga arbetssätt. Om *biologiska bekämpningsmetoder** används ska *organisationen** förebygga, minimera och/eller korriger eventuella *skador på miljövärden**.**

OBS: Rottickan bekämpas på det sätt som krävs och tillåts enligt finländsk lag.

10.8.1 *Biologiska bekämpningsmetoder** används i så liten utsträckning som möjligt och deras användning övervakas och följs upp.

OBS! Denna *indikator** gäller inte bekämpning av rotticka med pergamentsvamp och inte heller användning av kärnpolyedervirus.

10.8.1.1 Vid biologisk bekämpning används endast *arter som förekommer naturligt i området**.

10.8.2 Vid användningen av *biologiska bekämpningsmetoder** följs internationella standarder, och typen av *bekämpningsmedel**, den använda mängden, tidsperioden, platsen där bekämpningen utförts och orsaken till användningen dokumenteras.

OBS: Vid stubbehandling räcker det med att dokumentera användningen på årsbasis.

10.8.3 Användningen av *biologiska bekämpningsmetoder** skadar inte miljön eller arter som inte bekämpas. Skador minimeras eller korrigeras där de inträffar.

10.9 *Organisationen ska bedöma *risker** och vidta åtgärder för att minska de potentiella negativa effekterna av *naturkatastrofer**, i proportion till verksamhetens *skala, intensitet och risk**.**

10.9.1 Potentiella negativa effekter av *naturkatastrofer** på *infrastruktur**, skogstillgångar och samhällen bedöms inom det område *skogsbruksenheten** förvaltar.

10.9.2 Lämpliga *skogsbruksåtgärder** används för att minska dessa effekter.

10.9.3 *Skogsbruksåtgärder** som utgör en *risk** för att allvarliga *naturkatastrofer** blir vanligare, allvarligare eller att de får större spridning, har identifierats.

10.9.4 *Skogsbruksåtgärderna** anpassas och/eller åtgärderna utvecklas för att minska *riskerna**.

OBS: Anvisningar för hur *indikatorerna** 10.9.2 och 10.9.4 kan uppnås finns i *Rekommendationer för skogsvård**.

10.10 *Organisationen ska styra utvecklingen av *infrastrukturen**, transporter och *skogsvården** på ett sådant sätt att vattenresurserna och marken *skyddas** och störningar av och skador på *sällsynta** och *hotade arter**, *livsmiljöer**, *ekosystem** och *landskapsvärden** förebyggs, minimeras och/eller korrigeras.**

10.10.1 Vid planering, konstruktion och användning av skogsbruksrelaterad *infrastruktur** åsamkas inte skada på de *miljövärden** som avses i *kriterium** 6.1.

10.10.2 Vid hyggesplogning eller harvning får markberedningsspårets djup inte överstiga 25 cm längs mer än 10 % av markberedningsspårets längd på skogsfiguren.

10.10.3 Markberedning utförs med en metod som är lämplig med tanke på ståndorten.

10.11 *Organisationen ska utföra virkesdrivning och insamling av *naturprodukter** på ett sådant sätt att *miljövärdena** *skyddas**, mängden avfall med kommersiellt värde minskas och skador på andra produkter och tjänster undviks.**

10.11.1 Rutinerna för avverkning och insamling av virke och *naturprodukter** genomförs på ett sätt som *skyddar** de *miljövärden** som *definieras i*

*kriterium** 6.1 * och de *höga bevarandevärden** som definieras i kriterierna* 9.1 och 9.2 *.

10.11.2 Virkesdrivningsrutinerna optimerar användningen av skogsprodukter och material som kan utnyttjas kommersiellt på ett sätt som uppfyller de fastställda *skötselmålen**.

10.11.3 Vid virkesdrivning undviks skador på de kvarlämnade levande träden och på döda träd, mark och plantor.

10.11.4 Drivning av energived utförs inte på ståndorter som är kargare än torrmo och på motsvarande torvmoar.

OBS: 1: Denna *indikator** hindrar inte virkesdrivning enligt lagen om bekämpning av skogsskador då det finns *risk** för betydande svamp- och insektsskador eller vid omfattande angrepp på stora arealer där en stor del av träden har dött.

OBS: 2: Vid drivning av energived ska alla tillämpliga direktiv i standarden följas beträffande naturobjekt, *skyddszone** vid *vattendrag** etc.

10.11.4.1 Vid drivning av energived lämnas minst 30 % av hyggesresterna jämnt fördelade över avverkningsområdet. Alla torrakor och lågor med en tjocklek på mer än 10 cm lämnas kvar i skogen och man undviker att de söndras av maskinerna.

10.11.4.2 Minst 25 stubbar per hektar med en diameter över 15 cm lämnas kvar vid stubbrytning. På ler- och siltjordar ska minst 50 stubbar per hektar med en diameter över 15 cm lämnas kvar, jämnt fördelade över skördeområdet. Om möjligt skall stubbar av olika trädslag lämnas kvar. Stubbar som är under 15 cm i diameter och stubbar som lämnats kvar efter tidigare avverkning får inte tas tillvara.

OBS: På objekt som är drabbade av rotröteangrepp får alla barrträdsstubbar avlägsnas.

10.11.4.3 Vid stubbrytning lämnas alla stubbar kvar i ett minst 3 meter brett skyddsområde längs diken, och likaså stubbar som finns närmast de träd som lämnas kvar att växa (ett skyddsområde på minst 3 meter).

10.11.4.4 Ingen stubbrytning utförs på grundvattenområden.

10.11.5 För att trygga mångbruket av skogen förbättras framkomligheten längs friluftsleder, och förutsättningarna för jakt och viltvård samt insamling av *naturprodukter**.

10.12 Organisation* ska se till att avfall hanteras på ett miljövänligt sätt.

10.12.1 *Organisationen** ska säkerställa att kemikalier, behållare, flytande och fast avfall som används i skogsbruk, som förvärvats för skogsbruk eller som uppstått i samband med skogsbruk, bortskaffas på ett lagligt sätt.

- 10.12.2 *Organisationen** ser till att farligt avfall (t.ex. bränslen, oljor och deras behållare) hålls åtskilt från annat avfall och ombesörjs på ett lagenligt sätt.
- 10.12.3 Lagring av bränsle i grundvattenområden är tillfälligt tillåten endast i cisterner med typgodkännande, som kan låsas för att förhindra bränslestöld och vandalism, och är utrustade med en skyddsbygg, dubbelvägg eller dubbel botten för att hindra läckage. Tillfällig förvaring av flytande smörjmedel är tillåten om cisternen är skyddad mot vandalism.

BILAGA 1: Regiongränser

*Indikatorerna** har olika krav och definitioner för olika regioner i Finland.

- Indelningen i södra, mellersta och norra Finland är följande skogslagstiftningen (VNA 1308/2013, figur 1).
- Uppdelningen i södra och norra Finland avser de södra och centrala områdena i enlighet med skogslagstiftningen. Enligt den här avgränsningen avser det norra området det nordliga område som omnämns i skogslagstiftningen.

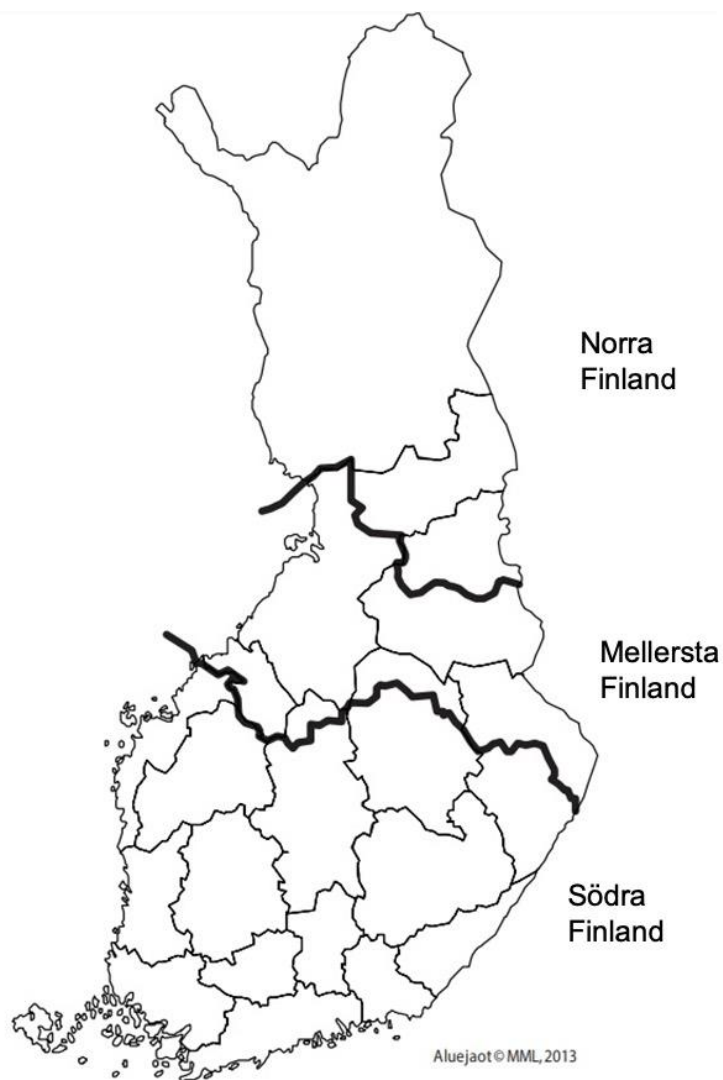

Bild 1. Regional indelning i enlighet med skogslagstiftningen.

BILAGA 2: Minimiförteckning över tillämpliga lagar, förordningar och internationella avtal och konventioner som ratificerats nationellt

Följande lagar, förordningar, bestämmelser och nationellt ratificerade internationella fördrag och konventioner gäller för denna standard. Förteckningen är sammanställd i april 2022. Vid tillämpningen av standarden bör aktuella bestämmelser användas. Organisationen* ansvarar för att följa gällande lagstiftning, inkluderande uppdateringar.

1. Avverkningsrätt i lagstiftningen	
1.1 Markanvändnings- och besittningsrättigheter	och Finlands grundlag (731/1999) Ödemarkslag (62/1991) Fastighetsbildningslag (554/1995) Lag om bekämpning av skogsskador (1087/2013) Naturvårdslag (1096/1996) Markanvändnings- och bygglag (132/1999) Skogslag (1093/1996) Lag om fornminnen (295/1963) Lag om renskötsel (848/1990) Lag om friluftsliv (606/1973) Vattenlag (587/2011) Lag om samfällda skogar (109/2003) Lag om enskilda vägar (560/2018) Statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog (1308/2013)
1.2. Koncessioner	-
1.3. Planering av skogsvård och skogsavverkning	Lag om skogscentraler (418/2011) Skogslag (1093/1996) Statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog (1308/2013)
1.4. Avverkningstillstånd	Skogslag (1093/1996) Vattenlag (587/2011) Markanvändnings- och bygglag (132/1999)
2. Skatter och avgifter	
2.1 Betalningar, royalties och avverkningsavgifter	Skogslag (1093/1996)
2.2 Mervärdesskatt och andra försäljningskatter	Mervärdesskattelag (1501/1993)
2.3. Skatter på inkomst och vinst	Lag om inkomstskatt (1532/1993)

	Lag om beskattning av inkomst från företagsverksamhet (360/1968)
3. Åtgärder vid virkesdrivning	
3.1 Bestämmelser om virkesdrivning	Skogslag (1093/1996) Renskötsellag (848/1990) Statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog (1308/2013)
3.2. Skyddade områden och arter	Ödemarkslag (62/1991) Naturvårdslag (1096/1996) Skogslag (1093/1996) Jaktlag (615/1993) Vattenlag (587/2011) Konvention om skydd av flyttande vilda djur (Bonnkonventionen, 1979) Överenskommelse om skydd för fladdermöss i Europa (EUROBATS, 1991, underavtal till Bonnavalet) Avtal om skydd av afrikanska och eurasiska flyttfåglar (AEWA, 1996, underavtal till Bonnavalet) Konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö (Bernkonventionen, 1979)
3.3. Miljökrav	Gentekniklag (377/1995) Avfallslag (646/2011) Lag om växtskyddsmedel (1563/2011) Lag om bekämpning av skogsskador (1087/2013) Lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) Miljöskyddslag (527/2014) Vattenlag (287/2011) Lag om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) Statsrådets förordning om bekämpning av rotticka (264/2016) Jord- och skogsbruksministeriets förordning om åtgärder som utgör alternativ till borttransport av virke och om anmälan om egenkontroll (6/2014) Konvention om biologisk mångfald (CBD, 1992) Konvention om våtmarker av internationell betydelse, i synnerhet såsom livsmiljö för våtmarksfåglar (Ramsarkonventionen, 1971)

<p>3.4. Hälsa och säkerhet</p>	<p>Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 given den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (REACH), om inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, om ändring av direktiv 1999/45/EG samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93, kommissionens förordning nr 1488/94 (EG), rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG</p> <p>Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/425 av den 9 december 2016 om personlig skyddsutrustning och om upphävande av rådets direktiv 89/686/EEG</p> <p>Gentekniklag (377/1995)</p> <p>Avfallslag (646/2011)</p> <p>Kemikalielag (599/2013)</p> <p>Lag om växtskyddsmedel (1563/2011)</p> <p>Livsmedelslag (297/2021)</p> <p>Lag om arbetarskyddsförvaltningen (16/1993)</p> <p>Lag om personregister för arbetarskyddet (1039/2001)</p> <p>Lag om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006)</p> <p>Lag om godkännande av bedömningsorgan inom arbetarskyddet (1053/2010)</p> <p>Marktäcktslag (555/1981)</p> <p>Terrängtrafiklag (1710/1995)</p> <p>Lag om företagshälsovård (1383/2001)</p> <p>Arbetarskyddslag (738/2002)</p> <p>Lag om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (459/2015)</p> <p>Statsrådets förordning om säkerheten vid drivningsarbete (749/2001)</p> <p>Rotterdamkonventionen om förfarandet med förhandssamtycke vid export av kemikalier (PIC-konventionen, 1998)</p>
<p>3.5. Arbetsjuridik</p>	<p>Finlands grundlag (731/1999)</p> <p>Lag om personalrepresentation i företagens förvaltning (725/1990)</p> <p>Lag om samarbete i företag (334/2007)</p> <p>Lag om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004)</p> <p>Lag om studieledighet (273/1979)</p> <p>Lönegarantilag (866/1998)</p>

	<p>Sjukförsäkringslag (1224/2004)</p> <p>Kollektivavtalslag (436/1946)</p> <p>Arbetsavtalslag (55/2001)</p> <p>Arbetstidslag (872/2019)</p> <p>Semesterlag (162/2005)</p> <p>Lag om alterneringsledighet (1305/2002)</p> <p>Lag om unga arbetstagare (998/1993)</p> <p>Lag om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006)</p> <p>Personalfondslag (934/2010)</p> <p>Diskrimineringslag (1325/2014)</p> <p>Lag om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986)</p> <p>Utlänningslag (301/2004)</p> <p>ILO:s kärnkonventioner</p>
4. Tredje parts rättigheter	
4.1. Sedvanerätt	<p>Finlands grundlag (731/1999)</p> <p>Lag om Sametinget (974/1995)</p> <p>Skoltlag (253/1995)</p> <p>Lag om renskötsel (848/1990)</p> <p>Terrängtrafiklag (1710/1995)</p> <p>FN:s deklaration om ursprungsfolkens rättigheter (UNDRIP, 2007)</p>
4.2. Fritt och förhandsinformerat samtycke (FPIC)	<p>Finlands grundlag (731/1999)</p> <p>Lag om Sametinget (974/1995)</p> <p>Lag om Forststyrelsen (234/2016)</p> <p>Skoltlag (253/1995)</p> <p>Skogslag (1093/1996)</p> <p>FN:s deklaration om ursprungsfolkens rättigheter (UNDRIP, 2007)</p>
4.3 Ursprungsfolkens rättigheter	<p>Finlands grundlag (731/1999)</p> <p>Ödemarkslag (62/1991)</p> <p>Lag om Forststyrelsen (234/2016)</p> <p>Lag om Sametinget (974/1995)</p> <p>Naturvårdslag (1096/1993)</p> <p>Skoltlag (253/1995)</p> <p>Lag om fornminnen (295/1963)</p> <p>Samisk språklag (1086/2003)</p>

	Vattenlag (587/2011) FN:s deklaration om ursprungsfolkens rättigheter (UNDRIP, 2007)
5. Handel och trafik	
OBS! Den här delen berör krav som gäller skogsbruksåtgärder samt hantering och handel.	
5.1 Artbestämning, kvantiteter, egenskaper	Lag om handel med skogsodlingsmaterial (241/2002) Lag om mätning av virke (414/2013) Jord- och skogsbruksministeriets förordning om handel med skogsodlingsmaterial (1055/2002)
5.2. Handel och transport	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 av den 20 oktober 2010 om fastställande av skyldigheter för aktörer som släpper ut timmer och trävaror på marknaden. Lag om handel med skogsodlingsmaterial (241/2002) Lag om utsläppande på marknaden av timmer och trävaror (897/2013) Lag om mätning av virke (414/2013) Jord- och skogsbruksministeriets förordning om handel med skogsodlingsmaterial (1055/2002) Vägtrafiklag (729/2018)
5.3. Offshore-utbildning och internprissättning	Lag om beskattningsförfarande (1558/1995)
5.4. Tullbestämmelser	Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 498/2012 av den 12 juni 2012 om tilldelning av tullkvoter för export av trä från Ryska federationen till Europeiska unionen.
5.5. CITES	Rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skydd av arter av vilda djur och växter genom att reglera handeln med dessa Naturvårdslag (1096/1996) Strafflag (39/1889) Konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter (CITES-konventionen, 1973)
6. Due diligence/due care	
6.1. Due diligence/due care-praxis	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 av den 20 oktober 2010 om fastställande av skyldigheter för aktörer som släpper ut timmer och trävaror på marknaden. Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 607/2012 av den 6 juli 2012 om fastställande av närmare bestämmelser om systemet för tillbörlig aktsamhet och frekvensen och arten av de

	<p>inspektioner av kontrollorganisationer som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 om fastställande av skyldigheter för aktörer som släpper ut timmer och trävaror på marknaden.</p> <p>Temporär lag om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015)</p> <p>Lag om Naturresursinstitutet (561/2014)</p> <p>Lag om skogsvårdsföreningar (534/1998)</p> <p>Lag om utsläppande på marknaden av timmer och trävaror (897/2013)</p> <p>Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999)</p> <p>Lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017)</p> <p>Lag om mätning av virke (414/2013)</p> <p>Viltskadelag (105/2009)</p> <p>Miljöskyddslag (527/2014)</p>
7. Ekosystemtjänster	
	Nationella skogsstrategin 2025

BILAGA 3: Beskrivning av förhandlingsprocessen enligt princip 3

1. *Organisationen** upprätthåller en *skogsbruksplan** eller motsvarande över sitt område.
2. *Organisationen** identifierar samegrupperna i sitt område (enligt *indikator** 3.1.2) och föreslår ett möte.
3. I förhandlingarna tas hänsyn till renskötselfåret. Om den samiske parten inte vill förhandla inom en *rimlig** tid (2 månader) från det att förhandlingsförslaget är givet, anses det att parten inte vill utöva sin rätt till förhandsförhandling.
4. Vid förhandlingarna uppdateras informationen från båda parter om de planerade *skogsbruksåtgärderna** och om de viktigaste objekten för samisk kultur, inklusive de viktigaste betesområdena, renskötselförhållandena samt transport- och färdlederna. Uppgifterna registreras, tillsammans med eventuella avvikande åsikter och hur konflikter kommer att lösas (enligt *kriterierna** 3.2 och 3.5).

OBS! Transport- och färdlederna vid drivningen av renar kan variera beroende på renarnas kondition, vädret och betesförhållandena.
5. Målet med förhandlingarna är en överenskommelse om samordning av skogsbruket (avverkningsmetoder, markberedning, förnyelse, tidpunkt för åtgärder) och renskötselförhållandena.
6. Avtalet ska vara skriftligt och bindande för båda parter tills annat överenskommit (i enlighet med *kriterium** 3.3).

BILAGA 4: Förteckning över nära hotade arter (indikator 6.4.4)

Grupp	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
Lavar	<i>Absconditella celata</i>	Nordlig kryptolav
Lavar	<i>Bacidia fraxinea</i>	Slät lönnlav
Lavar	<i>Bacidina egenula</i>	-
Lavar	<i>Biatora sphaeroidiza</i>	brokig knopplav
Lavar	<i>Biatora subduplex</i>	mossknopplav
Lavar	<i>Biatora vaccinicola</i>	blåbärsknopplav
Lavar	<i>Bryoria nadvorniana</i>	violettgrå tagellav
Lavar	<i>Carbonicola myrmecina</i>	mörk kolflarnlav
Lavar	<i>Hypogymnia austerodes</i>	mörk blåslav
Lavar	<i>Lecanora septentrionalis</i>	-
Lavar	<i>Micarea globulose</i>	trädbasdynlav
Lavar	<i>Parvoplaca suspiciosa</i>	svart asporangelav
Lavar	<i>Psoroma hypnorum</i>	skållav
Lavar	<i>Sclerophora coniophaea</i>	rödbrun blekspik
Lavar	<i>Stitis populorum</i>	vulkanlav
Lavar	<i>Strangospora pinicola</i>	barkbyttelav
Lavar	<i>Verrucaria breussii</i>	-
Tickor	<i>Anomoloma albolutescens</i>	gul mjukporing
Tickor	<i>Anomoloma myceliosum</i>	fransporing
Tickor	<i>Anomoporia bombycina</i>	isabellporing
Tickor	<i>Antrodia mellita</i>	honungsticka
Tickor	<i>Antrodia ramentacea</i>	liten tickmussling
Tickor	<i>Antrodia tanakai</i>	-
Tickor	<i>Antrodiella niemelaei</i>	-
Tickor	<i>Aporpium canescens</i>	narrporing
Tickor	<i>Boletopsis leucomelena</i>	grangråticka
Tickor	<i>Ceriporiopsis anirina</i>	poppelticka
Tickor	<i>Dichomitus squalens</i>	skorpticka
Tickor	<i>Diplomitoporus flavescens</i>	gulporig ticka
Tickor	<i>Erastia aurantiaca</i>	-
Tickor	<i>Erastia ochraceolatertia</i>	-
Tickor	<i>Gloeophyllum protractum</i>	tallstocksticka
Tickor	<i>Pelloporus tomentosus</i>	luddticka
Tickor	<i>Postia ceriflua</i>	hängticka
Tickor	<i>Postia parva</i>	gäckporing
Tickor	<i>Sidera vulgaris</i>	sydlig gräddporing
Tickor	<i>Skeletocutis borealis</i>	svackporing
Tickor	<i>Trechispora candissima</i>	nordlig mjölporing
Tickor	<i>Tyromyces kmetii</i>	aprikosticka
Levermossor	<i>Novellia curvifolia</i>	långfliksmossa
Levermossor	<i>Tritomaria exsectiformis</i>	vedlobmossa

Aphylophoroidsvampar	<i>Amylocorticium subsulphureum</i>	gult jodskinn
Aphylophoroidsvampar	<i>Crustoderma dryinum</i>	rostskinn
Aphylophoroidsvampar	<i>Cystostereum murrayi</i>	doftskinn
Aphylophoroidsvampar	<i>Fibricium lapponicum</i>	taigafiberskinn
Aphylophoroidsvampar	<i>Gloeodontia subasperispora</i>	gärdselskinn
Aphylophoroidsvampar	<i>Hastodontia halonata</i>	baljskinn
Aphylophoroidsvampar	<i>Hydnellum gracilipes</i>	smalfotad taggsvamp
Aphylophoroidsvampar	<i>Irpicodon pendulus</i>	vintertagging
Aphylophoroidsvampar	<i>Laurilia sulcata</i>	tajgaskinn
Aphylophoroidsvampar	<i>Odonticium romellii</i>	nordtagging
Aphylophoroidsvampar	<i>Paulicorticium ansatum</i>	ögleskinn
Aphylophoroidsvampar	<i>Peniophora septentrionalis</i>	nordtätskinn
Aphylophoroidsvampar	<i>Phlebia diffissa</i>	gräddvaxskinn
Aphylophoroidsvampar	<i>Ramaria gypsea</i>	citronfingersvamp
Aphylophoroidsvampar	<i>Ramaria pallida</i>	blek fingersvamp
Aphylophoroidsvampar	<i>Ramaricium alboochraceum</i>	-
Aphylophoroidsvampar	<i>Scytinostroma galactinum</i>	mjölkskinn

BILAGA 5: Definitioner av skogar rika på död ved

Objekten har ett *kontinuum av död ved**, och *död ved** förekommer i minst den mängd som krävs för ett 1 hektar stort område.

Skyldigheten att bevara död ved i skogar rika på död ved gäller inte för objekt där mer än 80 % av *den döda veden** är av rötklass 1 på grund av en enstaka störning och objektet inte har uppfyllt dödvedskriterierna före störningen.

Död ved som uppkommit genom aktiv naturvård i ekonomiskogar (produktion av *död ved** i samband med skogsbruksåtgärder, lämnande av levande naturvårdsträd eller produktion av bränd ved) leder inte heller till bevarandeskyldighet.

Södra Finland

- 1) Skog där huvudbeståndet har uppnått kriterierna för *grövve gallringsskog** med naturlig eller *naturliknande beståndsstruktur**:
 - a) lövträdsdominerade (lövinslag mer än 50 %) lundar med mer än 5 m³/ha *död ved** av lövträd
 - b) alla ståndorter som är kargare än torr mo, och även bergbundna eller blockrika ståndorter på torr mo med minst 7 m³/ha av *död ved**
 - c) övriga ståndorter på torr mo och motsvarande *torvjordar** samt alla ståndorter på mineral- och torvjordar där det finns över 10 m³/ha av *död ved**.
- 2) Skog där huvudbeståndet uppnått kriterierna för *gröve gallringsskog**, där det inte krävs att objektet är i naturtillstånd eller nära naturtillstånd:
 - a) grandominerad lund med minst 15 m³/ha av *död ved**
 - b) *blandbestånd** på lundmark med minst 10 m³/ha av *död ved**
 - c) moskog eller torvmo med minst 20 m³/ha av *död ved**.

Norra Finland

- 1) Skog där huvudbeståndet uppnått kriterierna för *grövve gallringsskog** med naturlig eller *naturliknande beståndsstruktur**:
 - a) lövträdsdominerade (lövinslaget över 50 %) lundar med mer än 5 m³/ha *död ved** av lövträd,
 - b) ståndorter på lundartad mo och frisk mo och motsvarande *torvjordar** där det finns över 15 m³/ha av *död ved**.
 - c) alla ståndorter som är kargare än torr mo, och även bergbundna eller blockrika ståndorter på torr mo med minst 10 m³/ha av *död ved**
 - d) övriga ståndorter på torr mo och motsvarande *torvjordar** där det finns över 20 m³/ha av *död ved**.
- 2) Skog där huvudbeståndet uppnått kriterierna för *grövve gallringsskog**, där det inte krävs att objektet är i naturtillstånd eller nära naturtillstånd:
 - a) grandominerad lund med minst 15 m³/ha av *död ved**
 - b) *blandbestånd** på lundmark med minst 10 m³/ha av *död ved**
 - c) *blandbestånd** på momark eller torvmo med minst 20 m³/ha av *död ved**
 - d) bestånd med ett enda trädslag på momark eller torvmo med minst 25 m³/ha av *död ved**.

Ytterligare kriterium för norra Finland

En skog på mineral- eller torvjord som är rik på död ved och som är helt omgiven av slutavverkade områden och/eller plantskog uppfyller *kriteriet** 6.5.1 (objekt som alltid bör bevaras på grund av den stora mängden död ved) endast om området också, förutom de allmänna kriterierna för skog rik på död ved, uppfyller minst ett av följande villkor:

- a) objektet som är rikt på död ved är helt i naturtillstånd
- b) objektet som är rikt på död ved består av skogsmark som på alla sidor är omgiven av impediment och/eller tvinmark som är i naturtillstånd
- c) objektet som är rikt på död ved angränsar direkt till ett skyddsområde
- d) objektet som är rikt på död ved har över 20 m³/ha av *död ved**
- e) storleken på det skogsområde som omges av slutavverkade områden och/eller plantskog ska vara:
 - minst 60 ha i kommunerna Enontekiö och Enare
 - minst 40 ha i kommunerna Kittilä, Muonio, Salla, Savukoski och Sodankylä
 - minst 10 ha i de övriga kommunerna i norra Finland.
 -

Klassificering av skogsområden som är rika på död ved

- 1) Objekt som ska bevaras på basis av att de är rika på död ved är:
 - a) skogar som redan certifierats innan denna standard trädde i kraft och som vid tidpunkten för denna standards ikraftträdande uppfyller definitionen av skog rik på död ved
 - b) skogar som certifieras efter att denna standard trädde i kraft och som vid tidpunkten för anslutningen till certifieringen (inkluderande övergångsperioden för fältinventering av naturobjekt) uppfyller definitionen av skog rik på död ved.
- 2) Efter de datum som anges i punkt 1, resulterar en ökning av mängden *död ved** i en skyldighet att etablera nya bevarandeobjekt om samtliga följande villkor är uppfyllda:
 - a) mängden värdefulla livsmiljöer enligt *kriterium** 6.5.1 är mindre än 5 %, eller den totala mängden bevarandeobjekt med rikligt med död ved är mindre än 2 % av *skogsbruksenheters** areal
 - b) På objektet förekommer minst 2 olika rötclasser, och gammal *död ved** (rötclass 2-3 enligt FSC:s klassificering) utgör minst 80 % av minimimängden *död ved** per hektar
 - c) För objekt i södra Finland har inga betydande skogsbruksåtgärder vidtagits på 20 år. För objekt i norra Finland har inga betydande skogsbruksåtgärder vidtagits på friska eller bördiga ståndorter på 30 år, på kargare ståndorter på 40 år.

Avgränsning av skogar rika på död ved

En beståndsfigur vars huvudbestånd tydligt skiljer sig från omgivningen och där det förekommer död ved på hela figuren, avgränsas i sin helhet. Den *döda veden** får vara ojämnt fördelad på figuren.

En enda koncentration av död ved inom en beståndsfigur som annars saknar död ved kan avgränsas som ett skilt objekt som alltid ska bevaras, tillsammans med en skyddszon.

I stora bestånd som är rika på död ved och där den erforderliga minsta mängden inte uppnås på beståndsnivå, ska de delar av beståndet som uppfyller kriterierna för död ved bevaras där kriterierna fylls på ett område på minst 0,3 ha. De här delarna kan avgränsas från resten av beståndet där kraven på mängden död ved inte uppfylls. En skyddszon på 15 m ska då lämnas runt den del av beståndet som uppfyller kriterierna.

BILAGA 6: Hotade djur- och växtarter och livsmiljöer i Finland

Hotade djur- och växtarter

Av de cirka 48 000 arterna i Finland är ca 22 400 arter så välkända att deras hotstatus har bedömts. Enligt denna bedömning finns det cirka 2 700 utrotningshotade arter i Finland. Mer än 300 arter har redan utrotats helt från Finlands natur. Cirka 1 900 arter klassificeras som nära hotade. Mer information om utrotningshotade arter finns på statens miljöförvaltnings webbplats: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Uhanalaiset_lajit.

År 2019 publicerades de senaste resultaten av utvärderingen av hotade arter i Finland. I utredningen uppskattades den främsta orsaken till hotet mot skogsarterna vara:

- minskning av gamla skogar och stora träd, 21%
- skogsförnyelse- och skötselåtgärder, 19 %
- minskning av död ved, 19%
- förändringar i trädslagsförhållanden, 13%
- igenväxning av öppna områden, 10%
- byggande, 4 %
- slumpmässiga faktorer, 3%
- minskning av skogsbränder och andra tidiga stadier av naturlig succession, 3%
- negativa effekter av kemikalier, 2%
- åkerröjning, 1 %
- klimatförändringen, 1 %
- annan orsak, 4%

Källa: Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (red.) 2019. Finlands Rödlista 2019 (endast på finska och engelska). Miljöministeriet och Finlands miljöcentral. Helsingfors. 704 s.

Hotade naturtyper

Den andra kartläggningen av hotade naturtyper i Finland publicerades år 2018. Av de 40 naturtyperna i skogarna bedömdes 76 % som hotade. I bedömningen klassificerades torvmarkstyperna i 56 torvmarkstyper och grupper av torvmarkstyper. Av dessa undersöktes 50 på nationell nivå. Av de torvmarker som undersöktes över hela landet bedömdes 54 % vara hotade.

Källa: Kontula, T. & Raunio, A. (red.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Finlands miljöcentral och miljöministeriet, Helsingfors. Finlands miljö 5/2018. 388 s.

BILAGA 7: Sammanfattning av översiktsplanen och offentligt tillgänglig information

En sammanfattning av översiktsplanen för skogsbruket ska finnas tillgänglig på begäran, kostnadsfritt och i en begriplig form. Sammanfattningen ska uppdateras årligen. Om det inte har skett några förändringar gällande de punkter som anges nedan, behöver sammanfattningen inte uppdateras.

Om motsvarande information finns tillgänglig i offentliga internetjänster (t.ex. minskog.fi, paikkatietoikkuna.fi eller fsc.org) kan *organisationen** hänvisa den person som begär informationen till den tjänsten.

Sammanfattningen av översiktsplanen ska innehålla minst följande:

1. Allmän beskrivning av skogsbruksverksamheten (se *indikator** 7.5.1)
 - a) en beskrivning av skogarna, uppföljning av skogens tillväxt, planeringsmetoder, *skogsvårds*-* och avverkningsmetoder, metod för samverkan enligt standarden
 - b) motivering till den årliga avverkningsvolymen (L)
 - c) miljömål, bedömning av miljökonsekvenser och metoder för uppföljning enligt standarden

OBS 1: Detta inkluderar inte den avverkade mängden virke, utan motiveringen till avverkningarna.
2. Sammanfattning av användningsbegränsningar (årlig)
 - a) sammanfattning av specialarbeten (bränning, iståndsättningsdikning, gödsling, restaurering)
 - b) planer på att definiera objekt enligt *indikatorerna** 6.5.1, 6.5.2 och 6.5.4
 - c) sammanfattning av objekt som berörs av användningsbegränsningar enligt *indikatorerna** 6.5.1, 6.5.2 och 6.5.4
 - d) sammanfattning av auditeringsrapporten
3. Kartinformation

*Organisationen** ska på begäran, elektroniskt och kostnadsfritt, offentliggöra kartor eller geodata som kan lokaliseras och urskiljas (kartsymboler, skala) enligt följande:

- a) gränser för certifierade områden (Om det certifierade området består av högst 10 lägenheter eller, om så avtalats med den som begär information, kan *organisationen** också tillhandahålla informationen i form av fastighetsbeteckningar.)
- b) skogsmark där det inte idkas skogsbruk (objekt enligt *indikator** 6.5.1)
- c) specialobjekt (objekt enligt *indikator** 6.5.3)
- d) HCV-områden (*kriterium** 9.1).

Materialet får inte vara äldre än ett år (datering inom det senaste året).

OBS 1: Uppgifterna i enlighet med punkt 3 a) ska vara tillgängliga vid tidpunkten för ansökan om certifikat.

OBS 2: *Skogsägare** med en certifierad areal på mindre än 20 ha (XS) kan välja att leverera materialet i form av en papperskarta.

4. Uppgifter på stämpingspostnivå (*organisationen** kan ta ut en avgift för uppgifter på stämpingspostnivå som motsvarar hanteringskostnaderna)
 - a) bränningar
 - b) iståndsättningsdikning.

BILAGA 8: Ramverket för höga bevarandevärden (HCV Framework)

Syftet med detta ramverk för höga bevarandevärden (High Conservation Values, HCV)* är att tillhandahålla nationella tolkningar av höga bevarandevärden och bästa tillgängliga information för att ta hänsyn till områden med höga bevarandevärden, inklusive skötsel och övervakning av dem.

OBS! En enskild bestandsfigur kan tillhöra en eller flera HCV-klasser samtidigt.

HCV 1 - Artdiversitet. Koncentrationer av biologisk mångfald* inklusive endemiska arter och sällsynta*, sårbara eller hotade arter* som är betydande på global, regional eller nationell nivå.

NATIONELL BESKRIVNING AV HCV1

- Skyddsområden (inklusive HCV 3)
- IBA + FINIBA-våtmarker (inklusive HCV 3)
- Koncentrationer av objekt som alltid ska bevaras* (indikator 6.5.1)* (inklusive HCV 3, HCV 5)
 - Oavsett skyddsstatus för de objekt som ingår i koncentrationen
 - OBS! Koncentrationer av objekt som alltid ska bevaras*: ett enhetligt område inom vilket högst 10 % av ytan får vara något annat än alltid bevarade objekt enligt indikator 6.5.1 och där den totala ytan av de objekt som ska bevaras är:
 - minst 20 ha i den hemiboreala zonen
 - minst 50 ha i de syd- och mellanboreala zonerna
 - minst 100 ha i den nordboreala zonen

IDENTIFIERING AV HCV1

1. En beskrivning av den bästa tillgängliga informationen för att identifiera HCV1

skyddsområden:

- förteckningar och kartor över nationalparker, naturparker, myrskyddsområden, skyddade gamla skogar, andra skyddsområden i statlig ägo, privata skyddsområden och andra skyddsområden
- områden som staten förvärvat av privata ägare för skogsskydd inom ramen för programmet för biologisk mångfald i södra Finland (METSO).

IBA + FINIBA-våtmarker:

- Förteckningar och kartor över våtmarker i IBA och FINIBA-nätverket
- BirdLife Finland

Koncentrationer av objekt som alltid ska bevaras*:

- Se indikator 6.5.1 i standarden.

2. Beskrivning av intressentgrupper

- Forststyrelsen
- miljöministeriet
- jord- och skogsbruksministeriet
- Finlands miljöcentral SYKE
- Finlands skogscentral
- skogsbrukets och skogsägarnas intresseorganisationer
- skogsägare
- BirdLife Finland och dess lokalföreningar
- miljöorganisationer
- Sametinget och Skoltarnas byamöte
- renbeteslag och -sammanslutningar (tokkakunnat)

3. Beskrivning av kulturellt anpassad samverkan för identifiering av HCV

- Lämpliga åtgärder för inkludering (t.ex. konsultering, samråd, begäran om information) är i bruk för att identifiera HCV tillsammans med relevanta intressentgrupper.

4. Exempel på sällsynta/hotade/starkt hotade arter

- 1) Finländska rödlistan över hotade arter 2019
- 2) arter och växter som skyddas enligt naturvårdsförordningen (160/1997), hotade och strängt skyddade arter
- 3) Livsmiljöer med särskilt bevarandevärde och livsmiljöer som är viktiga för bevarandet av den biologiska mångfalden i enlighet med åländsk lagstiftning (ÅFS 86/98 & ÅFS 113/98)

5. Geografiska områden där HCV1-regionen sannolikt förekommer

- områden skyddade enligt lag
- skogar i anslutning till skyddsområden
- rekreationsområden
- Forststyrelsens landskapsekologiska nätverk

6. Kartor över HCV1-områden

- Finlands miljöcentral SYKE:s öppna geodata (https://www.syke.fi/fi-FI/Avoim_tieto/Paikkatietoaineistot)
- BirdLife Finlands FINIBA-områden i form av kartor och geodata (<https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/finiba/finiba-rajaukset/>)
- data som täcker alla HCV1-områden är inte tillgängliga

7. Hot mot HCV1-områdena

- förändrad markanvändning och igenväxning av öppna områden
- habitatfragmentering
- störning av fågelhäckningen
- intensiv skogsvård i känsliga naturtyper

STRATEGIER FÖR ATT UPPRÄTTHÅLLA HCV1

- 4) Åtgärder vidtas för att bevara befintliga skyddsområden och identifiera områden med värden som eventuellt är skyddsvärda. Skogsvården utvecklas på ett sätt som inte försämrar bevarandevärdena eller egenskaperna hos befintliga skyddsområden eller naturtyper i enlighet med indikator 6.5.1.
- 5) Värdefulla livsmiljöer som identifierats i enlighet med indikator 6.5.1 och vissa områden som är särskilt viktiga med tanke på artskyddet lämnas utanför skogsbruket. De områden som uppfyller kriterierna antecknas i skogsbruksplanen och skyddas omedelbart efter identifieringen.
- 6) De begränsningar för avverkning som anges i indikator 6.4.5 ska iakttas i IBA- och FINIBA-områdena.

UPPFÖLJNING AV HCV1

- 1) Genomförandet av planerade skogsbruks- och andra åtgärder följs upp med tillräcklig noggrannhet och frekvens för att bedöma i vilken mån de genomförs i enlighet med kraven i standarden.

HCV 2 Ekosystem* och mosaiker på landskapsnivå*. Intakta skogsområden* (IFL) och vidsträckta ekosystem* på landskapsnivå* samt mosaiker av ekosystem* som är av stor global, regional eller nationell betydelse och där en stor majoritet av arterna som naturligt förekommer i området lever som livskraftiga populationer, med en naturlig spridning och populationsstorlek.

NATIONELL BESKRIVNING AV HCV2

- Intakta skogsområden (*IFL*)

IDENTIFIERING AV HCV2

1. Beskrivning av den bästa tillgängliga informationen för att identifiera HCV2:

- Intact Forest Landscapes-kartor från Global Forest Watch (2015) (www.globalforestwatch.org)
- FSC Finlands centraliserade nationella riskbedömning (FSC-CNRA-FI V1-1)

2. Beskrivning av intressentgrupper

- Forststyrelsen
- Sametinget, Skolternas byamöte och renbeteslagen
- Finlands skogscentral
- skogsbrukets och skogsägarnas intresseorganisationer
- skogsägare
- miljöorganisationer
- experter och forskningsinstitut

3. Exempel på HCV2-regioner

- intakta skogsområden

4. Geografiska områden där IFL eller andra HCV2-områden sannolikt förekommer

- I Lappland, kommunerna Enare, Sodankylä, Kittilä, Savukoski, Salla och Enontekis, i Norra Österbotten Kuusamo och i Kajanaland Suomussalmi kommun

5. Kartor över HCV2-områden

- *Global Forest Watches intakta skogsområden** (2015) www.globalforestwatch.org eller andra kartor som godkänts gemensamt av de finska FSC-kamrarna baserat på nyare och mer exakta IFL-inventeringar och avancerade kartläggningsmetoder.

6. Hot mot HCV2-områden

- Försämring av IFL-områden utanför lagstadgade nationalparker och ödemarksområden*

STRATEGIER FÖR ATT UPPRÄTTHÅLLA HCV2

- 1) *Intakta skogsområden** (IFL) identifieras utifrån de kartdata som skogsbruksenheten har över sitt område.
- 2) *Skogsbruksåtgärder** är tillåtna i områden inom ett på kartan avgränsat *intakt skogsområde** (IFL) om det tidigare påverkats av så kraftiga förändringar att det inte uppfyller definitionen för ett intakt skogsområde.
- 3) Industriell verksamhet i intakta skogsområden (IFL) är inte tillåten.

UPPFÖLJNING AV HCV2

- 1) De *skogsbruksåtgärder** som utförs och åtgärdernas inverkan på de *höga bevarandevärdena** (HCV) i *intakta skogsområden** (IFL) dokumenteras och övervakas. *Skogsbruksåtgärderna** utvecklas vid behov i enlighet med detta.

HCV 3 - Ekosystem* och livsmiljöer*. Sällsynta, sårbara eller hotade ekosystem*, livsmiljöer* eller refugier*.

NATIONELL BESKRIVNING AV HCV3

- Natura 2000
- skyddsområden och skyddsområden för vilka skyddet ännu inte har verkställts
- skyddsreserveringar inom naturområden i landskapsplanerna
- odikade, stora torvmarksområden: enhetligt, odikat torvmarksområde med i huvudsak bibehållen vattenhushållning med följande minimiarealer:
 - o minst 30 ha i den hemiboreala zonen
 - o minst 50 ha i den sydboreala zonen
 - o minst 100 ha i den mellanboreala zonen
 - o ej tillämpligt i den nordboreala zonen

IDENTIFIERING AV HCV3

1. En beskrivning av den bästa tillgängliga informationen för att identifiera HCV3

- Finlands Natura 2000-nätverk (<https://ym.fi/natura-2000-verkosto>)
- regeringens beslut om skyddsprogram och avgränsningen av dem i form av kartor
- kartor över landskapsplaner och planbestämmelser

2. Beskrivning av intressentgrupper

- miljöministeriet
- Finlands miljöcentral SYKE
- Närings-, trafik och miljöcentralen (NTM)
- landskapsförbunden
- Finlands skogscentral
- skogsbrukets och skogsägarnas intresseorganisationer
- skogsägare
- miljöorganisationer

3. Exempel på HCV3-ekosystem och livsmiljöer

- Natura 2000-områden
- områden som är avsedda att skyddas inom ramen för skyddsprogram
- stora odikade torvmarker

4. Geografiska områden där HCV3-områden sannolikt förekommer

- skyddsområdena i norra Lappland
- kustområdena
- gamla skogar i norra och östra Finland

5. Kartor över HCV3-områden

- Finlands miljöcentral SYKE:s öppna geodata (https://www.syke.fi/fi-FI/Avoim_tieto/Paikkatietoaineistot)
- landskapsförbunden tillhandahåller regionplanekartor

6. Hot mot HCV3-områden

- förändrad markanvändning
- förlust av bevarandevärden före det rättsliga skyddet träder i kraft
- torvtäkt

STRATEGIER FÖR ATT UPPRÄTTHÅLLA HCV3

- 1) Skogsbruksåtgärderna bör utvecklas på ett sätt som inte försämrar bevarandevärdena eller egenskaperna hos befintliga skyddsområden, skyddsområden som ingår i något skyddsprogram eller Natura 2000-områden.

UPPFÖLJNING AV HCV3

- 1) Genomförandet av planerade skogsbruksåtgärder följs upp med tillräcklig noggrannhet och frekvens för att bedöma i vilken mån de genomförs i enlighet med kraven i standarden.

HCV 4 - Kritiskt* viktiga ekosystemtjänster*. Grundläggande ekosystemtjänster i kritiska* situationer, inklusive skydd* av avrinningsområden eller begränsning av erosion av känslig mark och sluttningar.

NATIONELL BESKRIVNING AV HCV4

- Grundvattenområden av klass 1 och 2

IDENTIFIERING AV HCV4

1. En beskrivning av den bästa tillgängliga informationen för att identifiera HCV4

- kartor över grundvattenområden
- planer för skydd av grundvattenområden
- vattenvårdsguider för grundvattenområden

2. Beskrivning av intressentgrupper

- Närings-, trafik och miljöcentralen (NTM)
- Finlands miljöcentral SYKE
- Finlands skogscentral
- skogsbrukets och skogsägarnas intresseorganisationer
- skogsägare

3. Exempel på kritiskt viktiga ekosystemtjänster för HCV4

- Grundvattenområden av klass 1 och 2

4. Geografiska områden där HCV4-områden sannolikt förekommer

- åsar i hela Finland
- ofta på sand- och grusjord

5. Kartor över HCV4-områden

- Finlands miljöcentral SYKE:s öppna geodata (https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot)

6. Hot mot HCV4-områden

- lagring och transport av bränslen och oljor
- dikning
- användning av kemikalier
- användning av gödselmedel
- sand- och grustäkt

STRATEGIER FÖR ATT UPPRÄTTHÅLLA HCV4

- 1) Åtgärder för grundvattenskydd har vidtagits. Grundvattnets kvalitet i samband med skogsbruksåtgärder tryggas genom att man avstår från istandsättningsdikning, användning av kemiska bekämpningsmedel, stubbrytning och hyggesbränning. Hyggesbränning kan utföras om miljömyndigheten har gett tillstånd för detta.
- 2) Bränslelagring i grundvattenområden har ordnats i enlighet med *indikator** 10.12.3.

UPPFÖLJNING AV HCV4

- 1) Genomförandet av grundvattenskyddet i enlighet med standarden och de skogsbruksåtgärder som utförs i grundvattenområden övervakas, och effekterna på grundvattenkvaliteten bedöms.

HCV 5 – Samhällets behov. Platser och naturtillgångar som är fundamentala för att möta de grundläggande behoven hos *lokalsamhället och *ursprungsfolken** (näringstång, hälsa, mat, vatten etc.), och som har identifierats genom *samverkan** med dessa samhällen eller *ursprungsfolk**.**

NATIONELL BESKRIVNING AV HCV5

- Lagstadgade *ödemarksområden**
- skogar som i Princip 3 har definierats som viktiga renbetesområden i sameområdet
- skogar som har definierats som viktiga renbetesområden i befintliga avtal mellan renbeteslag eller -sammanslutningar och Forststyrelsen (avtal enligt indikatorerna 4.1.5 och 4.1.6)

IDENTIFIERING AV HCV5

1. En beskrivning av den bästa tillgängliga informationen för att identifiera HCV5

- Förteckningar och kartor över lagstadgade *ödemarksområden**
- information och kartor som tillhandahålls av samiska representanter, renbeteslag och -sammanslutningar

2. Beskrivning av intressentgrupper

- Forststyrelsen
- Sametinget och Skoltarnas byamöte
- renbeteslagen och -sammanslutningar (tokkakunnat)
- Finlands skogscentral
- skogsbrukets och skogsägarnas intresseorganisationer
- skogsägare

3. Exempel på HCV5-områden och tillgångar som är viktiga för lokalsamhällen

- lagstadgade *ödemarksområden**
- skogar som identifierats som viktiga renbetesområden

4. Geografiska områden där HCV5-områden sannolikt förekommer

- Norra Lappland
- samernas hembygdsområde
- renskötselområdet

5. Kartor över HCV5-områden

- Finlands miljöcentral SYKE:s öppna geodata (https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot)
- Kartor uppgjorda i samarbete med samiska representanter och renbeteslagen.

6. Hot mot HCV5-områden

- fragmentering av skogar och betesmarker
- vegetationsförändringar på grund av klimatförändringen
- negativa effekter av rekreatjonsbruk

STRATEGIER FÖR ATT UPPRÄTTHÅLLA HCV5

- 1) Förhandlingar om samarbetsförfaranden och viktiga betesområden förs och avtalas om med renbeteslagen och vid behov med rensbetessammanslutningarna. Innehållet i avtalet avgörs utgående från skogsbrukets omfattning och särdragen i renbeteslagets arrangemang kring renskötseln.

- 2) Vid planering av skogsbruksåtgärder som kan ha en betydande inverkan på renskötseln ska åtgärderna utföras på ett sådant sätt att de inte orsakar betydande förfång för renskötseln.

UPPFÖLJNING AV HCV5

- 1) De erforderliga avtalen och kartorna över definierade viktiga betesområden arkiveras.

HCV 6 - Kulturella värderingar. Platser, tillgångar, *livsmiljöer och *landskap** som har global eller nationell betydelse för kultur, arkeologi eller historia och/eller har en *kritisk** kulturell, ekologisk, ekonomisk, andlig eller religiös betydelse för *lokalsamhällenas** eller *ursprungsfolkens** traditionella kultur. Fastställs i *samverkan** med dessa *lokalsamhällen** eller *ursprungsfolk**.**

NATIONELL BESKRIVNING AV HCV6

- Lagstadgade *ödemarksområden**
- fornlämningsområden
- skogar som i Princip 3 har definierats som viktiga renbetesområden i sameområdet
- skogar som har definierats som viktiga renbetesområden i befintliga avtal mellan renbeteslag eller -sammanslutningar och Forststyrelsen (avtal enligt indikatorerna 4.1.5 och 4.1.6)

IDENTIFIERING AV HCV6

1. En beskrivning av den bästa tillgängliga informationen för att identifiera HCV6

- förteckningar och kartor över lagstadgade *ödemarksområden**
- förteckningar, information och kartor över fornminnen och fornlämningsområden
- information och kartor som tillhandahålls av samiska representanter, renbeteslag och -sammanslutningar

2. Beskrivning av intressentgrupper

- Forststyrelsen
- Museiverket
- Sametinget och Skoltarnas byamöte
- renbeteslagen och -sammanslutningarna (tokkakunnat)
- kulturmiljöenheten vid samemuseet Siida
- Finlands skogscentral
- skogsbrukets och skogsägarnas intresseorganisationer
- skogsägare

3. Exempel på HCV6:s betydande kulturella värden

- lagstadgade *ödemarksområden**
- fornminnen och fornlämningsområden
- skogar som identifierats som viktiga renbetesområden

4. Geografiska områden där HCV6-områden sannolikt förekommer

lagstadgade *ödemarksområden** och viktiga betesmarker:

- Norra Lappland
- samernas hembygdsområde
- renskötselområdet

Fornminnen och fornlämningsområden:

- lämningar av forntida bosättningar nära vattendrag

5. Kartor över HCV6-områdena

- Finlands miljöcentral SYKE:s öppna geodata (https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot)
- Kartor uppgjorda i samarbete med samiska representanter och renbeteslagen.
- Museiverkets kartdatabas (<https://kartta.museoverkko.fi/>)

6. Hot mot HCV6-områden

- fragmentering av skogar och betesmarker
- vegetationsförändringar på grund av klimatförändringen
- negativa effekter av rekreationsbruk
- förlust av oupptäckta och oidentifierade relikter och platser

STRATEGIER FÖR ATT UPPRÄTTHÅLLA HCV6

- 1) Förhandlingar om samarbetsförfaranden och viktiga betesområden förs och avtalas om med renbeteslagen och vid behov med renskötselsammanslutningarna. Innehållet i avtalet avgörs utgående från skogsbrukets omfattning och särdragen i renbeteslagets arrangemang kring renskötseln.
- 2) Vid planering av skogsbruksåtgärder som kan ha en betydande inverkan på renskötseln ska åtgärderna utföras på ett sådant sätt att de inte orsakar betydande förfång för renskötseln.
- 3) Skogsbruksåtgärder planeras så att kulturhistoriskt värdefulla fornminnen skyddas i enlighet med fornminneslagen.

UPPFÖLJNING AV HCV6

- 1) De erforderliga avtalen och kartorna över definierade viktiga betesområden arkiveras
- 2) Den nödvändiga informationen och kartorna över fornminnen och fornlämningsområden arkiveras.
- 3) Skogsbruksåtgärdernas inverkan på renskötseln och tillståndet i viktiga betesområden följs upp.

DEFINITIONER AV TERMER

Följande definitioner av termer gäller för FSC-standarden för skogsbruk i Finland. Dessutom ska det som anges i FSC-ordlistan (FSC:n Glossary of Terms, FSC-STD-01-002) gälla. Denna ordlista innehåller internationellt accepterade definitioner alltid då det är möjligt. De engelska termerna inom parentes motsvarar dem som används i den engelska versionen av standarden.

För sådana termer som inte definieras i denna terminologi eller andra normativa FSC-dokument kan en allmän ordbok användas för definitionerna.

Adaptiv planering (eng. *Adaptive management*): En systematisk process för kontinuerlig förbättring av riktlinjer och praxis genom att lära av resultaten av de åtgärder som tidigare vidtagits (Källa: Enligt definition av International Union for Conservation of Nature (IUCN)).

Allemansrätten (eng. *Everyman's rights*): Med allemansrätt avses möjligheten för alla som vistas i Finland att använda naturen oavsett vem som äger eller har besittningsrätt till området. Att röra sig i skogen är gratis och kräver inte markägarens tillstånd. Den som använder sig av allemansrätten får dock inte orsaka skada eller störning.

Allemansrätten ger möjlighet:

- att röra sig till fots, åka skidor eller cykla förutom på annans gårdsplan och områden i specialanvändning (t.ex. odlade åkrar och planteringar)
- till kortvarig vistelse i områden där det är tillåtet att röra sig (t.ex. camping på tillräckligt långt avstånd från bostadshus).
- att plocka vilda bär, svamp och blommor
- att meta och pilka
- att röra sig på vattendrag och på isen

Allemansrätten tillåter inte att man:

- orsakar störningar eller skador för andra eller på miljön
- stör fågelhäckningen och viltet
- fäller eller skadar träd
- tar mossa, lav, jord eller virke
- stör hemfriden
- tänder en brasa utan markägarens tillåtelse
- skräpar ned
- gör upp eld utan markägarens tillåtelse
- kör ett motorfordon i terrängen utan markägarens tillstånd
- fiskar eller jagar utan behöriga tillstånd

(Källa: miljo.fi)

Akwé: Kon (eng. *Akwé: Kon*): Akwé: Genom att tillämpa Kon-riktlinjer är det möjligt att i olika skeden av processen identifiera och reagera i frågor som är viktiga för bevarandet av den samiska kulturen och som det samiska folket upplever som bekymmersamma. Detta förfarande utgör ett verktyg för att identifiera förutsättningarna för utövandet av den samiska kulturen som Forststyrelsen måste ta hänsyn till vid planeringen av markanvändning och användningen av naturtillgångar. Som representanter för samerna i Akwé: Kon-processen fungerar Sametinget och på skoltområdet

dessutom Skolternas byamöte. (Källa: Procedur för tillämpning av Akwé: Kon-principerna vid samarbete mellan Forststyrelsen och Sametinget - MH 6536/2019)

Arbetsgivare (eng. *Employer*): En juridisk person eller person som ingår ett anställningsavtal med en anställd för att få en arbetsprestation av denne.

Arbetsolycksfall (eng. *Occupational accident*): Olycka orsakad av eller under arbete som leder till dödlig eller icke-dödlig skada (Källa: Internationella arbetsorganisationen (ILO). Bureau of Library and Information Services. ILO Thesaurus på ILO:s webbplats).

Arbetskada (eng. *Occupational injury*): En händelse som orsakas av eller inträffar under arbete och som leder till en skada (Källa: Internationella arbetsorganisationen (ILO)).

Arbetstagare (eng. *Worker*): Alla avlönade anställda, inklusive offentligt anställda och egenföretagare. Detta inkluderar deltidsanställda och säsongsarbetare från alla kategorier och grupper, inklusive anställda med utförande arbeten, administratörer, förmän, chefer, entreprenörer och egenföretagare samt underleverantörer (Källa: ILO:s konvention 155, 1981).

Arbetstagarorganisation (eng. *Workers' organization*): Alla arbetstagarorganisationer som främjar och försvarar arbetstagarnas intressen (bearbetat baserat på ILO:s konvention 87, artikel 10). Det är viktigt att notera att reglerna och riktlinjerna för sammansättningen av arbetstagarorganisationen varierar från land till land, särskilt beträffande de arbetstagare som anses vara fotfolk, och de som anses ha befogenhet att "anställa och avskeda". Arbetstagarorganisationerna tenderar att skilja mellan dem som kan "anställa och avskeda" och dem som inte kan det (Källa: FSC report on generic criteria and indicators based on ILO Core Conventions principles, 2017, 2017).

Arter som förekommer naturligt i området (eng. *Native species*): Art, underart eller lägre taxon som förekommer i sitt naturliga spridningsområde (tidigare eller nuvarande) och har bibehållit sin naturliga spridningspotential (dvs. ett område som den naturligt kan utnyttja eller bebo utan direkt eller indirekt mänsklig import eller omvårdnad). (Källa: Konventionen om biologisk mångfald (CBD)).

Avverkning där trädskiktet bevaras (eng. *Continuous cover logging*): Beståndsbehandling som inte medför att förnyelseskyldighet enligt skogslagen träder i kraft.

Barn (eng. *Child*): Alla personer under 18 år (ILO-konvention 182, artikel 2).

Barrträdsdominerad (eng. *Coniferous-dominant*): Barrträd utgör mer än 75 % av stamantalet.

Bekämpningsmedel (eng. *Pesticide*): Alla ämnen eller preparat som framställts eller använts för att skydda växter, virke eller andra växtprodukter mot skadedjur, vid skadedjursbekämpning eller för att göra skadedjur ofarliga. Denna definition omfattar insekticider, fungicider, herbicider, rodenticider samt bekämpningsmedel mot blötdjur och larver. (Källa: FSC-POL-30-001 FSC Pesticides Policy (2005)).

Berörd intressentgrupp (eng. *Affected stakeholder*): Vilken som helst person, grupp av personer eller samfund som påverkas eller sannolikt kommer att påverkas av verksamheten inom skogsbruksenheten. Exempel på detta är personer, grupper av personer eller samfund som är grannar till skogsbruksenheten. Nedan ges exempel på berörda intressentgrupper:

- lokalsamhällen
- ursprungsfolk
- arbetstagare
- människor som bor i skogen
- grannar
- markägare nedströms

- lokala förädlare
- lokala företag
- innehavare av besittnings- och nyttjanderätter, inklusive markägare

organisationer med befogenheter eller som är kända för att agera till stöd för berörda intressentgrupper, såsom sociala organisationer och miljöorganisationer, arbetstagarorganisationer etc.

(Källa: FSC-STD-01-001 V5-2)

Besittningsrätt (eng. *Tenure*): Socialt definierat avtal hos individer eller grupper, erkända av *rättsliga** bestämmelser eller sedvanerätt, som avser en "samling rättigheter och skyldigheter" som rör ägande, besittning, tillträde och/eller användning av ett visst markområde eller därtill hörande tillgångar (Källa: IUCN. Definitioner ges i ordlistor på IUCN:s webbplats).

Bevarande/Skydd (eng. *Conservation/Protection*): Åtgärder som syftar till att upprätthålla erkända miljö- eller kulturvärden på lång sikt. Åtgärderna kan bestå av allt från att lämna området som det är eller göra minimala interventioner till att vidta åtgärder som är lämpliga med tanke på att upprätthålla de värden som ska skyddas, eller som är förenliga med dessa. (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2)

Biologisk bekämpningsmetod (eng. *Biological control agent*): *Organismer** som används för att bekämpa eller reglera andra *organismers** populationer (Källa: Baserat på definitionen av FSC-STD-01-001 V4-0 och International Union for Conservation of Nature (IUCN)).

Biologisk mångfald (eng. *Biological diversity*): Variationsrikedomen bland levande organismer i alla förekommande miljöer, däribland landekosystem, hav och andra akvatiska ekosystem samt de ekologiska komplex av vilka dessa ekosystem är en del; detta inkluderar mångfald inom arter, mellan arter samt ekosystemens mångfald. (Källa: Konventionen för biologisk mångfald, artikel 2)

Blandbestånd (eng. *Mixed-tree*): Det dominerande trädslagets procentuella andel överstiger inte 75 % av stamantalet.

Brandkontinuumobjekt (eng. *Fire continuum site*): I första hand områden med brand-/bränningshistoria eller livsmiljöer som gynnas av bränningen. I området förekommer äldre/förnyelsemogna trädbestånd som kan brännas. Bränning utförs inom området minst vart 5:e år. Följande objekt får räknas som specialobjekt enligt standarden: hyggesbrända och brunna områden, bränningsdugliga figurer på skogsmark.

Brösthöjdsdiameter (eng. *Diameter at breast height, DBH*): Brösthöjdsdiameter används som ett mått på trädstammens diameter. Brösthöjdsdiameteren mäts på en höjd av 1,3 m (130 cm) från rothalsen, dvs. det ställe nära stambasen där rotansvällningen inte längre hindrar avkapning av stammen. Om ingen rotansvällning finns, görs mätningen i stället från markytan vid stambasen. Mätningen utförs på mötande kant av stammen, vanligen används 1 centimeters diameterklasser. I undantagsfall kan diameterklasser på 2 cm användas.

Bäck (eng. *Brook*): Ett vattendrag med strömmande vatten som är mindre än en å eller älv med ett avrinningsområde som är mindre än 100 kvadratkilometer men inte mindre än 10 kvadratkilometer. Den nedre gränsen på 10 km² ska inte tillämpas där vatten strömmar under hela året och fiskvandring huvudsakligen är möjlig. (Källa: Vattenlagen 587/2011)

Bästa tillgängliga information (eng. *Best available information*): Information, fakta, dokument, expertutlåtanden och intressentundersökningar eller samråd som är möjligast tillförlitliga, korrekta, fullständiga och/eller relevanta och som kan erhållas genom *rimliga** insatser och kostnader i förhållande till skogsbrukets skala och intensitet och till försiktighetsprincipen.

Diskriminering (eng. *Discrimination*): Omfattar:

(a) varje åtskillnad, uteslutning eller företräde, baserad på ras, färg, kön, religion, politisk åsikt, sexuell läggning* eller nationellt eller socialt ursprung, som har till följd att lika möjligheter och likabehandling på arbetsmarknaden och i arbetslivet motarbetas eller begränsas

(b) varje åtskillnad, uteslutning eller företräde i övrigt, som har till följd att likställdhet med avseende på möjligheter eller behandling i fråga om anställning eller yrkesutövning omintetgöres eller beskäres och som må angivas av vederbörande medlemsstat (efter samråd med representativa arbetsgivar- och arbetarorganisationer, där sådana finnas, ävensom med andra lämpliga organ.

(Bearbetning av artikel 111 1 i ILO-konventionen). * "Sexuell läggning" har senare lagts till definitionen i konvention 111 eftersom den har identifierats som en potentiell typ av diskriminering.

Död ved (eng. *Deadwood*): Till död ved räknas alla döda träd, utom träd som avverkat för gagnvirke eller energived, och som fortfarande levde omedelbart före avverkningsen. Död ved omfattar i denna standard all död stamved som har en diameter på minst 10 cm på ett avstånd av 1,3 m från stambasen. Stubbdelar nedanom rothalsen räknas inte som stamvirke (gäller såväl avsågade stubbar som naturliga).

Ekonomisk lönsamhet (eng. *Economic viability*): Förmågan att utvecklas och överleva som en relativt oberoende social, ekonomisk eller politisk enhet. Ekonomisk lönsamhet kan kräva vinst, men är inte synonymt med detta (Källa: Baserat på definitionen på Europeiska miljöbyråns webbplats).

Ekosystem (eng. *Ecosystem*): Ett dynamiskt komplex bestående av växtsamhällen, djursamhällen och samhällen av mikroorganismer som interagerar med varandra och den omgivande abiotiska miljön som en funktionell enhet (Källa: Konventionen för biologisk mångfald, artikel 2).

Ekosystemtjänster (eng. *Ecosystem service*): De nyttigheter människan erhåller av ekosystemen. I dem ingår:

- försörjande (eller producerande) tjänster som till exempel livsmedel, skogsprodukter och vatten
- reglerande tjänster som till exempel reglering av klimatet och luftkvaliteten, marktillstånd, torka, översvämning och sjukdomar
- stödjande tjänster som till exempel näringscykler och jordmånsbildning
- kulturella tjänster och kulturella värden som rekreation, andliga, religiösa och andra immateriella värden.

Externa effekter/Externaliteter (eng. *Externalities*): Positiva och negativa effekter av verksamheten på intressentgrupper som inte är direkt involverade i verksamheten eller effekter på naturtillgångar eller miljön som i allmänhet inte ingår i de normala effekterna (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Fibertestning (eng. *Fibre testing*): en uppsättning virkesidentifieringstekniker som används för att identifiera familjen, släktet, arten och ursprunget för trävaror och fiberbaserade produkter.

Flador och glosjöar (eng. *Fladas and gloe lakes*): Flador och glosjöar är strandformationer som uppstått efter istiden. En flada är en strandlagun längs kusten som står i kontakt med havet via ett eller flera sund. Glosjöar är sjöar som snörts av från havet och förlorat kontakten med havsvattnet.

Fragmentering (eng. *Fragmentation*): Processer som delar upp livsmiljöer i mindre fläckar/öar, vilket resulterar i förlust av ursprunglig livsmiljö, förlust av konnektivitet, minskad fläckstorlek och ökad isolering av dessa fläckar. Fragmentering anses vara en av de viktigaste enskilda faktorerna som leder till förlust av inhemska arter, särskilt i skogslandskap, och en av de främsta orsakerna till den nuvarande utrotningsvägen. Fragmentering anses orsakas av mänsklig *industriell verksamhet**, vilket skapar ett behov av stora, *intakta skogsområden*. (Källa: Baserat på: Gerald E. Heilman, Jr. James R. Strittholt Nicholas C. Slosser Dominick A. Dellasala, *Bioscience* (2002) 52 (5): PP. 411-422).

Fritt och informerat förhandssamtycke (eng. *Free, prior and informed consent*): Ett rättsligt villkor enligt vilket en person eller enhet kan sägas ha samtyckt till åtgärden innan den inleddes, baserat på

en tydlig bedömning och förståelse av fakta, konsekvenser och framtida konsekvenser av åtgärden och på hanteringen av alla relevanta fakta vid tidpunkten för samtycket. Fritt och informerat förhandssamtycke omfattar också rätten att bevilja, ändra, undanhålla eller återkalla samtycket. (Källa: Preliminary working paper on the principle of Free, Prior and Informed Consent of Indigenous Peoples (...) (E/CN.4/Sub.2/AC.4/2004/4 8 July 2004), FN:s kommission för de mänskliga rättigheternas 22 session, underkommittén för främjande och skydd av mänskliga rättigheter. Arbetsgruppen för ursprungsfolk, 19-23. Juli 2004.)

Främmande art (eng. *Alien species*): En art, underart eller lägre taxon som förts utanför sitt naturliga utbredningsområde; omfattar alla delar, könsceller, frön, ägg eller ympar som kan överleva och därefter föröka sig (Källa: Konventionen om biologisk mångfald (CBD), Invasive Alien Species Program. Ordlistan på CBD:s webbplats).

FSC-transaktion (eng. *FSC Transaction*): Inköp eller försäljning av produkter som innehåller FSC-märkning i försäljningsdokumentet (Källa: ADV-40-004-14).

Förnyelseavverkning (eng. *Regeneration felling*): Avverkning av mogen skog som en del av beståndsförnyelsen, till exempel i form av kalavverkning, avverkning i skärmställning, avverkning i fröträdsställning eller teghuggning.

Förnyelsemogen skog (eng. *Regeneration mature stand*): Motsvarar utvecklingsklass 04: Skogen är förnyelsemogen när skogsägaren drar mer nytta av att förnya den än av att hålla den stående. Förnyelsemogenheten kan bedömas exempelvis med hjälp av tabeller som hittas i Rekommendationer för skogsvård. Tabellerna baserar sig på medeldiameter och medelålder (<https://metsanhoidonsuosituks.fi/sv/atgarder/fornyelsetidpunkt#section-p36>) (Källa: Rekommendationer för skogsvård.)

Försiktighetsprincipen (eng. *Precautionary approach*): Ett tillvägagångssätt som kräver att organisationen vidtar tydliga och effektiva åtgärder för att förhindra skador och undvika risker, om tillgänglig information visar att skogsbruksaktiviteterna orsakar allvarliga eller oåterkalleliga skador på miljön eller ett hot mot människors välbefinnande, även när vetenskaplig kunskap är ofullständig eller otydlig och sårbarheten och känsligheten hos miljövärden är osäker (Källa: Baserat på princip 15 i Rio-deklarationen om miljö och utveckling (1992).

Genetiskt modifierad organism (eng. *Genetically modified organism*): En organism vars genetiska material har ändrats på ett sätt som inte förekommer naturligt genom reproduktion och/eller naturlig rekombination (Källa: Baserat på FSC-POL-30-602).

Grandominerad dödisgrop (eng. *Spruce-dominant ridge-hollow / kettle hole*): Svackor eller gropar i en åsformation, som har uppstått under istiden som ett resultat av smältning av stora isblock som legat begravda i marken. I denna standard ska de dödisgropar där det växer gran lämnas orörda.

Gränsen mellan södra, centrala och norra Finland (*Southern Central and Northern Finland*): Se bilaga 1.

Grövre gallringsskog (eng.) *Stand with advanced tree storey*): Motsvarar utvecklingsklass 03: Bestånd med en medeldiameter på mer än 16 cm på brösthöjd men som ännu inte är klassificerad som förnyelsemogen. I bestånd där träden inte kan uppnå stockdimension, till exempel på grund av trädslaget eller en karg ståndort, bestäms utvecklingsklassen baserat på ålder. Trädens brösthöjdsålder är minst 25 år. (Källa: Rekommendationer för skogsvård.)

Gödselmedel (eng. *Fertilizer*): Mineralbaserat eller organiskt material som appliceras på marken för att främja trädens tillväxt eller för att eliminera tillväxtstörningar.

Hot (eng. *Threat*): Ett tecken eller en varning om överhängande eller sannolik skada eller negativa effekter.

Hotad art (eng. *Threatened species*): Arter som uppfyller IUCN:s (2001) kriterier för sårbara (VU), starkt hotade (EN) eller akut hotade (CR) arter och som har hög, mycket hög eller extremt hög risk för att utrotas i naturen (Källa: Baserat på IUCN (2001). Kategorier och kriterier i IUCN:s rödlista: Version 3.1. IUCN Species Survival Commission. IUCN. Gland, Schweiz och Cambridge, UK).

Husbehovsvirke (eng. *Household wood*): Virke som inte säljs för att få inkomst utan som har avverkats för skogsägarens egna behov, till exempel för uppvärmning eller byggande. (Källa: Skogsordlista, Skogscentralen)

Hyggesbränningsduglig (eng. *Prescribed burning qualified*): Frisk och torr mo samt grupper av naturvårdsträd på moränjord med undantag av grundvattenområden av klass 1 och 2. Släcknings- och bevattningsvatten finns tillgängligt och av säkerhetsskäl bör räddningsverket kunna komma fram till omedelbar närhet av objektet. Objektet ligger inte nära bosättning.

Höga bevarandevärden (eng. *High Conservation Values*): Något av följande värden:

HCV 1 - Artdiversitet. Koncentrationer av *biologisk mångfald** inklusive endemiska arter och *sällsynta**, sårbara eller *hotade arter** som är betydande på global, regional eller nationell nivå.

HCV 2 - Ekosystem och mosaiker på landskapsnivå. Intakta skogsområden (IFL) och vidsträckt ekosystem på landskapsnivå samt mosaiker av ekosystem som är av stor global, regional eller nationell betydelse och där en stor majoritet av arterna som naturligt förekommer i området lever som livskraftiga populationer, med en naturlig spridning och populationsstorlek.

HCV 3 - Ekosystem och livsmiljöer. Sällsynta, sårbara eller hotade ekosystem, livsmiljöer eller refugier.

HCV 4 – Kritiskt viktiga ekosystemtjänster. Grundläggande ekosystemtjänster i kritiska situationer, inklusive skydd av avrinningsområden eller begränsning av erosion på känslig mark och i sluttningar.

HCV 5 – Samhällets behov. Platser och naturtillgångar som är fundamentala för att möta de grundläggande behoven hos lokalsamhället och ursprungsfolken (näringssång, hälsa, mat, vatten etc.), och som har identifierats genom samverkan med dessa samhällen eller ursprungsfolk.

HCV 6 - Kulturella värderingar. Platser, tillgångar, livsmiljöer och landskap som har global eller nationell betydelse för kultur, arkeologi eller historia och/eller har en kritisk kulturell, ekologisk, ekonomisk, andlig eller religiös betydelse för lokalsamhällets eller ursprungsfolkens traditionella kultur. Fastställs i samverkan med dessa lokalsamhället eller ursprungsfolk.

(Källa: Baserat på FSC-STD-01-001 V5-2).

ILO:s kärnkonventioner (eng. *ILO Core Fundamental Conventions*): Arbetslivsnormer som omfattar grundläggande principer och rättigheter i arbetet: föreningsfrihet och faktiskt erkännande av rätten till kollektivavtalsförhandlingar, avskaffande av alla former av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete, avskaffande av barnarbete och avskaffande av diskriminering i arbetslivet.

De åtta fördragen är:

Nr 29: Konventionen om tvångsarbete (1930) och kompletteringen av konventionen (2014) (Forced Labour Convention, 1930 and its supplementing Protocol of 2014)

Nr 87: Facklig organisationsfrihet och skydd av rätten till facklig organisationsfrihet (1948) (Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948)

Nr 98: Konventionen angående tillämpning av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten (1949) (Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949).

Nr 100: Konventionen angående lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde (1951) (Equal Remuneration Convention, 1951)

Nr 105: Konventionen om avskaffande av tvångsarbete (1957) (Abolition of Forced Labour Convention, 1957)

Nr 111: Konventionen angående diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning (1958) (Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958)

Nr 138: Konventionen om minimiålder för tillträde till arbete (1973) (Minimum Age Convention, 1973)

Nr 182: Förbud och omedelbara åtgärder för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete (1999) (Worst Forms of Child Labour Convention, 1999)

(Källa: FSC:s rapport om allmänna kriterier och indikatorer som bygger på principerna i ILO:s kärnkonventioner, 2017)

I god anda (eng. *Good faith*): En samverkansprocess där parterna gör sitt yttersta för att nå en överenskommelse, genomföra äkta och konstruktiva förhandlingar, undvika förseningar i förhandlingarna, respektera avtal som ingåtts eller håller på att utarbetas och ge tillräckligt med tid för att diskutera och lösa tvister (redigerad Motion 40:2017).

Immateriella rättigheter (eng.) *Intellectual property*): Sedvänjor och kunskap, innovation och annat intellektuellt skapande (källa: Baserad på konventionen för biologisk mångfald, artikel 8(j))

Impediment (eng. *Non-productive land*): Impediment är naturligt nästan trädlös mark vars virkesproduktionsförmåga är mindre än 0,1 kubikmeter per hektar och år.

Indikator (eng. *Indicator*): En kvantitativ eller kvalitativ variabel som kan mätas eller beskrivas och ger möjlighet att bedöma om en skogsbruksenhet uppfyller FSC-kriterierna. Indikatorerna och därtill hörande tröskelvärden definierar således kraven för en ansvarsfull skogsvård på skogsbruksenhetens nivå och utgör den primära grunden för bedömningen av skogsbruket (Källa: FSC-STD-01-002 V1-0 FSC Ordlista (2009).

Industriell verksamhet (eng. *Industrial activity*): Med industriell verksamhet avses i skogsbrukssammanhang byggandet av vägar, vägtrummor, broar, lagerplatser, dammar, byggnader och annat som krävs för att uppnå målen i översiktsplanen.

Intakt skogsområde. (eng. *Intact Forest Landscape, IFL*): Ett område som faller inom det nuvarande globala skogstäcket och som omfattar skogsklädda och eventuellt även icke skogsklädda ekosystem som har påverkats minimalt av mänsklig ekonomisk aktivitet och som täcker ett område på minst 500 km² (50 000 ha) och har en bredd på 10 km (mätt som diametern på den största cirkeln som är helt innesluten inom områdets gränser) (Källa: Intact Forests / Global Forest Watch. 2006–2014).

Infrastruktur (eng. *Infrastructure*): I skogsbrukssammanhang: vägar, broar, vägtrummor, virkeslager, marktäckter, lagringsbassänger, byggnader och andra konstruktioner som är nödvändiga för förverkligandet av skogsbruksplanen.

Intensitet (eng. *Intensity*): Ett mått på den styrka eller påverkan som en skogsbruksåtgärd har i sig själv eller i kombination med andra omständigheter som har betydelse för åtgärdens effekter (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Intressegrupp (eng. *Stakeholder*): Se definitioner för 'berörda intressentgrupper' och 'övriga intressentgrupper'.

Istandsättnings- och kompletteringsdikning (eng. *Ditch cleaning and supplementary ditching*): Rensning av gamla diken och komplettering av dikesnät. Utförs i allmänhet med grävmaskin.

Juridisk registrering (eng. *Legal registration*): Nationell eller lokal lagenlig licens eller licens att verka som ett företag med rätt att köpa och sälja produkter och / eller tjänster kommersiellt. Licensen eller tillstånden kan gälla en individ, ett privatägt företag eller en offentligt ägd företagsenhet. Juridisk registrering gäller även organisationer som förvaltar skogsbruksenheten utan att sälja produkter eller

tjänster, till exempel för oprissatt rekreation eller bevarande av biologisk mångfald eller livsmiljö (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Juridiskt behörig (eng. *Legally competent*): Har den befogenhet som lagen ger att utföra en viss funktion (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Jämställdhet mellan könen (eng. *Gender equality*): Jämställdhet innebär att kvinnor och män har lika möjligheter att fullt ut utöva sina mänskliga rättigheter och att delta i och dra nytta av ekonomisk, social, kulturell och politisk utveckling (Källa: Bearbetad baserat på FAO:s, IFAD:s och ILO:s workshop 'Gaps, trends and current research in gender dimensions of agricultural and rural employment: differentiated pathways out of poverty', Rom, 31 mars till 2 april 2009).

Klenare gallringsskog (eng. *Young thinning stand*): Motsvarar utvecklingsklass 02: Ett bestånd med en medeldiameter på 8 till 16 cm på brösthöjd. I barrträdsbestånd är den övre höjden över 7 meter och i björkbestånd över 9 meter. Brösthöjdsåldern är minst 11 år, högst 120 år i södra Finland och 200 år i norra Finland. (Källa: Rekommendationer för skogsvård)

Koncentration av objekt som alltid ska bevaras (eng. *Concentration of sites to be always preserved*): Ett enhetligt område inom vilket upp till 10 % av arealen får vara annat än objekt som alltid ska bevaras enligt indikator 6.5.1 och där den totala arealen av de objekt som ska bevaras är:

- minst 20 ha i den hemiboreala zonen
- minst 50 ha i de syd- och mellanboreala zonerna
- minst 100 ha i den nordboreala zonen

Konfidentiell information (eng. *Confidential information*): Privata fakta, information och innehåll som, när de är offentligt tillgängliga, kan äventyra organisationen, dess affärsintressen eller relationer med intressentgrupper, kunder eller konkurrenter.

Konflikter mellan principer/kriterier och gällande lagstiftning (*Conflicts between the Principles and Criteria and laws*): Situationer där det inte är möjligt att samtidigt följa principer och kriterier och lagstiftning (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Kontinuum av död ved (eng. *Deadwood continuum*):

I södra Finland:

På objektet förekommer minst två av FSC:s rötclasser 1 till 3 (se definition av rötclass). Andelen död ved med en rötclass över 1 är betydande (minst 80 % av den minimimängd död ved/ha som krävs för respektive ståndort på objekt rika på död ved).

I norra Finland:

På objektet förekommer åtminstone halvnedbruten (FSC:s rötclass 2) och långt nedbruten (FSC:s rötclass 3) död ved. Andelen död ved i dessa rötclasser är betydande (minst 80 % av den minimimängd död ved/ha som krävs för respektive ståndort på objekt rika på död ved). Dessutom kan det också förekomma färsk, död ved (FSC:s rötclass 1), vilket dock inte är en förutsättning för ett dödvedskontinuum, men som räknas med i totalvolymen död ved på objektet om sådan död ved förekommer.

Kulturellt anpassad [mekanism] (eng. *Culturally appropriate [mechanisms]*): Sådana medel/tillvägagångssätt för att nå målgrupperna som är förenliga med målgruppernas vanor, värderingar, observationsförmåga och livsstil.

Kriterium (eng. *Criterion*): Hur man bedömer om en princip (inom skogsvården) har uppfyllts eller inte. (Källa: FSC-STD-01-001 V4-0).

Kritisk (eng. *Critical*): Begreppet kritisk eller fundamental används i princip 9 och HCV i samband med outbytbarhet och i fall där förlust av eller betydande skada på höga skyddsvärden skulle orsaka allvarlig skada eller lidande för berörda intressentgrupper. En ekosystemtjänst anses vara kritisk

(HCV 4) om störningen av den ifrågavarande tjänsten sannolikt kommer att ha en allvarlig negativ inverkan på lokalsamhällets välbefinnande, hälsa eller överlevnad, miljön och höga bevarandevärden eller på funktionen hos betydande infrastruktur (vägar, dammar, byggnader etc.). Begreppet kritisk hänvisar här till naturresursernas, miljövärdenas och de socioekonomiska värdenas betydelse och risker (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Källa (eng. *Spring*): Källa: Geomorfologisk grundvattenbildning som uppstår då grundvattenytan når markytans nivå. (Källa: Vattenlagen 587/2011)

Känd (eng. *On record*): Med känd förekomst avses koordinatpunkten för och/eller beskrivningen av förekomsten så att objektet kan identifieras i terräng, t.ex. genom ett fotografi eller en terrängmarkering. Vid hanteringen av geodata relaterat till en förekomst bör ett möjligt GPS-mätfel beaktas.

Landskapsmosaik (eng. *Landscape*): Geografisk mosaik som består av samverkande ekosystem som ett resultat av geologiska, topografiska, mark- och klimatrelaterade, biotiska och mänskliga interaktioner i ett visst område (Källa: Enligt definition av International Union for Conservation of Nature (IUCN)).

Landskapsvärden (eng. *Landscape values*): Landskapsvärden kan visualiseras som lager av mänskliga erfarenheter som överlappar det fysiska landskapet. Vissa landskapsvärden, såsom ekonomiskt värde, rekreativt värde eller visuell kvalitet, är nära relaterade till fysiska landskapsegenskaper. Andra landskapsvärden, såsom egenvärde eller andligt värde, är till naturen mer symboliska och påverkas mer av individuell erfarenhet eller social struktur än av fysiska landskapsegenskaper (Källa: Baserat på Landscape Value Institutes webbplats).

Lagstadgad, lagenlig (eng. *Legal*): I enlighet med primär (nationell) lagstiftning eller sekundärlagstiftning (subsidiära bestämmelser, förordningar etc.). "Lagstadgad" omfattar även regelbaserade beslut som fattas av juridiskt behöriga myndigheter där besluten direkt och logiskt härrör från lagar och förordningar. Beslut som fattas av juridiskt behöriga myndigheter är inte nödvändigtvis lagstaddade om de inte är direkt och logiskt härledda från lagar och förordningar och om de inte är regelbaserade utan baserar sig på prövningsrätt (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Livsmiljö (eng. *Habitat*): Plats eller läge där en organism eller population förekommer naturligt (habitat) (Källa: Baserat på artikel 2 i konventionen om biologisk mångfald).

Lokalsamhällen (eng. *Local communities*): Samfund eller samhällen av alla storlekar som finns inom eller i anslutning till skogsbruksenheten, inklusive sådana som är tillräckligt nära för att ha en betydande inverkan på skogsbruksenhetens ekonomi eller miljövärden, eller samfund för vilka skogsbruksåtgärderna kan ha en betydande inverkan på deras ekonomi, rättigheter eller miljö (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Långsiktig (eng. *Long-term*): Ett tidsschema för skogsägarens eller förvaltaren, som utformas av målen för översiktsplanen, avverkningsmängderna och åtagandet att upprätthålla ett permanent skogstäck. Tidsspannet varierar beroende på sammanhang och ekologiska förhållanden och beror på hur lång tid det tar för ett givet ekosystem att återställa sin naturliga struktur och sammansättning efter en avverkning eller störningar, eller att återskapa de ursprungliga ekologiska förhållandena (Källa: FSC-STD-01-002 V1-0 FSC Ordlista (2009)).

Mycket begränsad andel (eng. *Very limited portion*): Den berörda arealen får inte överstiga 0,5 % av skogsbruksenhetens areal på ett år och får inte påverka mer än 5 % av skogsbruksenhetens totala areal (Källa: FSC-STD-01-002).

Myndighetsanvisningar (eng. *Obligatory code of practice*): Instruktioner, manualer eller andra tekniska instruktioner som organisationen måste följa enligt lagen (källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Miljökonsekvensbedömning (eng. *Environmental Impact Assessment*): Systematisk process för att identifiera potentiella miljömässiga och sociala effekter av föreslagna projekt, för att bedöma

alternativa tillvägagångssätt och för att utforma och införliva lämpliga åtgärder för att förebygga och begränsa negativa effekter och för att kontrollera och följa upp projektets effekter (Källa: Environmental impact assessment, guidelines for FAO field projects, FAO, FSC-STD-01-001 V5-2).

Miljövärden (eng. *Environmental values*): Biofysiska och mänskliga miljöelement enligt följande:

- ekosystemfunktioner (inklusive kolbindning och lagring)
- biologisk mångfald
- vattentillgångar
- mark
- atmosfär
- landskapsvärden (inklusive kulturella och andliga värden).

Det verkliga värdet av dessa element är beroende av människornas och samhällets uppfattningar (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Nationella lagar (eng. *National laws*): En rad primära och sekundära lagar (lagar, förordningar, bestämmelser) som är tillämpliga på hela landet, samt sekundära bestämmelser och administrativa förfaranden (regler/krav) som ger myndigheten direkt och explicit behörighet utgående från dessa primära och sekundära lagar (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Naturkatastrofer (eng. *Natural hazards*): Störningar som kan medföra risker för de ekonomiska, sociala och miljömässiga värdena inom skogsbruksenheten, men som också kan omfatta viktiga ekosystemfunktioner, t.ex. torka, översvämning, brand, jordskred, stormar, laviner mm.

Naturlig vattenfåra (å eller bäck) (eng. *In its natural state (river or brook)*): En del av en å eller en bäck som inte har rensats eller rätats ut.

Naturprodukter (eng. *Non-timber forest products (NTFP)*): Alla andra produkter som härstammar från skogsbruksenheten förutom virke (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2). Listan över naturprodukter nedan är inte heltäckande men ger en del exempel.

Insamling baserad på allemansrätten:

Bär, svamp, icke-fridlysta växter, t.ex. vilda örter, icke-fridlysta tickor (om trädet inte skadas av skörden), träddelar som fallit till marken (kvistar, kottar) (OBS! Det är förbjudet att samla in död ved)

Odlas eller insamlas av markägaren eller med tillstånd av markägaren:

Ympning av tickor (lokala provenienser), delar och produkter av icke-fridlysta träd då de förekommer hos växande eller nyligen stormfällda träd (t.ex. bark, granskott, innerbark, sav, sprängticka, ris, rötter, näver, blad, bast, kåda, ollon, kottar och nötter osv.), (OBS! Det är förbjudet att samla in död ved), odling av skogssvamp, honungsproduktion.

Naturresursplan (eng. *Natural Resource Plan*): Forststyrelsens verksamhet i statliga mark- och vattenområden baserar sig på naturresursplaner som uppgjorts i samarbete med intressentgrupper och samarbetspartners. Planerna drar upp riktlinjerna för den långsiktiga användningen av statligt ägda mark- och vattenområden och samordnar behoven för olika former av markanvändning.

Naturskog (eng. *Natural forest*): Naturskogen har särdrag som är typiska för skogar som genomgått en naturlig utveckling, de har t.ex. en naturlig trädslagsblandning, död ved, och en naturlig åldersstruktur och förnyelsedynamik. Skogsområdet är tillräckligt stort för att upprätthålla en naturlig ekologisk succession. Det finns ingen observerbar mänsklig aktivitet i området, eller det har förlutit en tillräckligt lång tid sedan den mänskliga aktiviteten för att återställa en naturlig trädslagsblandning, inkluderande trädslagsdynamiken. I en naturskog består skogen nästan bara av träd av sådana trädslag som är naturligt förekommande i området. Skogar som befinner sig i nära naturtillstånd

omfattar också planterade skogar som har utvecklats utan skötsel under längre tid än det genomsnittliga avverkningsintervallet för beståndsvård trädsnittsvis.

Naturtillstånd eller nära naturtillstånd (tillstånd) (eng. Natural or natural-like (state)): Med en livsmiljö (t.ex. en torvmark, skog, etc.) eller ett fenomen (såsom vattenhushållning) i naturtillstånd avses att alla naturliga egenskaper hos livsmiljön eller fenomenet kan skönjas. Då det gäller livsmiljöer eller fenomen som är i nära naturtillstånd kan många naturliga egenskaper skönjas, men inte alla, på grund av tidigare eller nuvarande mänsklig aktivitet.

Nedbrytningsgrad / Rötclass (eng. *Decay grade*):

FSC-rötklasser	Torraka (stående dött träd)	Låga (liggande dött träd)	Överensstämmelse med den finländska 5-stegsskalan för klassificering av rötclassen för lågor
1	Nyligen dött träd, barken och grenarna har ännu inte fallit av.	Färsk eller hård ved; nyfällt eller fallet träd med åtminstone barken kvar. (En kniv sjunker bara några millimeter in i stammen). OBS! I detta sammanhang avses med ett nyligen dött träd inte ett träd som avverkats till gagnvirke eller energived.	<u>Rötclass 1a</u>): Ett träd som dött under det senaste året. Barr eller blad sitter ofta fortfarande fast i grenarna. <u>Rötclass 1 (b)</u>): Virket är hårt, kniven sjunker in bara några millimeter. <u>Rötclass 2</u> : Virket är fortfarande ganska hårt; kniven tränger in 0,5 cm i trädet i genomsnitt.
2	Halvrutten, hos barrträd har barken delvis eller helt flagnat av (barken hittas ofta vid basen av trädet), hos lövträd är nävern/barken ännu kvar men virket har börjat brytas ned, grenarna har delvis fallit av.	Något rutten eller halvrutten, barken ofta söndrig och delvis nedfallen, stammen har ofta epifytvegetation (påväxtarter). (En kniv sjunker mer än 0,5 cm in i stammen). OBS! Hit hör också torrträd som fallit omkull, men som ännu är hårda (kelo).	<u>Rötclass 1 (b)</u> : Hård torrträdsåga (kelo). <u>Rötclass 2</u> : Virket har tunn ytröta; en kniv tränger i genomsnitt in 0,5–2 cm i stammen. <u>Rötclass 3</u> : Virket är ganska mjukt; en kniv sjunker i genomsnitt ungefär halvvägs, 3–5 cm, in i stammen.
3	Torr barrträdsstam. Lövträdsstam vars virke delvis har brutits ned och blivit mjukt, hålls upprätt endast med	Genomrutten eller nästan nedbruten; virket är mjukt, epifyterna täcker stammen helt eller delvis. (En kniv	<u>Rötclass 4</u> : Det går att trycka ner kniven till skaftet (men det finns fortfarande ett visst motstånd). Stammen har behållit sin form, eller en torr

	hjälp av barken/nävern.	tränger lätt eller ganska lätt in i stammen ända till skaftet).	barrträdsstam (kelo) kan redan ha några genomruttna ställen (omkretsen är bara en del av den ursprungliga, även om kärnan ännu kan vara hård), även om det också finns stamdelar som har behållit sin form. <u>Rötklass 5 a</u>): En långt nedbruten stam; en kniv sjunker lätt in ända till skaftet (nävern kan fortfarande vara hård hos björk). Virket är redan genomruttet (det är möjligt att forma en massa av veden med bara fingrarna). Ofta är stammen redan delvis täckt av mossor. <u>Rötklass 5 (b)</u> : Mycket ruttna stammar som förlorat sin form (av björkar är endast barken kvar). I denna klass ingår också stammar som man fortfarande kan känna om man stiger på dem även om de inte är lätta att urskilja (av en ovan betraktare) i skogsmiljön. Träet måste ännu klart gå att urskilja i stammen.
--	-------------------------	---	--

Nyttjanderätt (eng. *Use rights*): Nyttjanderätt till naturtillgångar inom skogsbruksenheten som kan fastställas genom lokal praxis, ömsesidiga avtal eller med andra aktörer som innehar nyttjanderätt. Dessa rättigheter kan begränsas så att nyttjanderätten omfattar endast en viss typ av konsumtion eller vissa metoder att ta tillvara nyttigheten ifråga (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Nära naturtillstånd (beståndsstruktur) (eng. *Natural-like stand structure*): Det dominerande trädskiktet har uppnått åtminstone utvecklingsklass 03, grövre gallringsbestånd. Det kan ha förekommit avverkningar i skogen, men i sitt nuvarande tillstånd är trädens rumsliga fördelning slumpmässig och trädbeståndet i allmänhet flerskiktat. I detta sammanhang avses med flerskiktad sådana bestånd där det förekommer fler än ett eller två trädskikt. OBS! I detta sammanhang används den av Ilvessalo (1929) utvecklade trädskiktssklassificeringen och dessa trädskikt behöver inte vara utvecklingsdugliga med tanke på kommersiell virkesproduktion.

Offentligt tillgänglig (eng. *Publicly available*): Tillgänglig för allmänheten, t.ex. för att ladda ned eller läsa.

Område särskilt avsett för rensköttsel (eng. *Area specifically intended for reindeer herding*): Det område som definieras i renskötSELLAGEN, all statlig mark i området norr om den mörka gränsen på kartan. I detta område får statlig mark inte användas på ett sådant sätt att det orsakar betydande förfång för renskötSELN. I detta område får överlåtelse eller utarrendering av mark ske endast under förutsättning att markägaren eller arrendatorn inte har rätt till ersättning för skador orsakade av renar.

Områden med höga bevarandevärden (eng. *High conservation value areas*): Områden där det redan finns erkända höga bevarandevärden och/eller som behövs för att dessa värden ska kunna finnas och upprätthållas i fortsättningen. (Källa: FSC-STD-60-004 V2-0)

Organisation (eng. *Organization*): En person, ett samfund eller företag som innehar eller ansöker om ett certifikat och därför är ansvarig för att uppvisa att FSC-certifieringen efterlevs (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Organism (eng. *Organism*): Varje biologisk enhet som kan replikera eller överföra genetiskt material (Källa: Rådets direktiv 90/220/EEG).

Plantageskog (eng. *Plantation*): Ett skogsområde som etablerats genom plantering eller sådd av antingen främmande eller naturligt förekommande trädslag, ofta med bara ett eller några få trädslag, med regelbundet plantförband och jämnåriga träd, och som saknar de flesta av de viktigaste egenskaperna och nyckelelementen i naturskogar.

Skogar i de boreala och tempererade zonerna, som naturligt består av endast en eller några få trädslag och som förnyas med samma inhemska trädslag, kan inte i sig betraktas som plantageskogar.

I finländska förhållanden definieras plantageskogar som områden där målet är att odla snabbväxande träd (inklusive hybridasp, julgranar och energivideodlingar) med kortare rotationstid än vanligt. Dessa ska etableras i områden som inte används för normalt skogsbruk.

Princip (eng. *Principle*): Grundläggande regel eller element; när det gäller FSC, principen om ansvarsfull skogsvård (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Ratificerad (eng. *Ratified*): Resultatet av en process genom vilken en internationell lag, konvention eller ett avtal (inklusive ett multilateralt miljöavtal) antas rättsligt av en nationell lagstiftare eller motsvarande rättslig mekanism, så att den internationella lagen, konventionen eller avtalet automatiskt införlivas i nationell lagstiftning eller att den initierar utarbetandet av nationell lagstiftning för att få samma rättsliga verkan (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Representativa delar (eng. *Representative sample areas*): Delar av en skogsbruksenhet som är i naturtillstånd, nära naturtillstånd eller på annat sätt av särskilt ekologiskt värde.

Restaurera / restaurering (Restore/Restoration): Termerna används olika beroende på sammanhang. På svenska används också termen återställning. I vissa fall avses med "restaurering" att avhjälpa skador på miljövärden som uppstår till följd av skogsbruksåtgärder eller andra orsaker. I andra fall kan "restaurering" innebära återställandet av naturliga regleringsmekanismer i områden som har försvagats kraftigt eller omvandlats till annan markanvändning. (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2.)

Organisationen är inte nödvändigtvis skyldig att återställa miljövärden som har påverkats av faktorer utanför organisationen, såsom naturkatastrofer, klimatförändringar eller tredje parts verksamhet såsom offentlig infrastruktur, gruvdrift, jakt eller bosättning. FSC-POL-20-003 beskriver de processer genom vilka sådana områden vid behov kan separeras från det certifierade området.

Organisationen måste inte heller återställa miljövärden som kan ha existerat i ett historiskt eller förhistoriskt förflutet eller har påverkats negativt av tidigare ägare eller organisationer. Organisationen förväntas dock vidta rimliga åtgärder inom skogsbruksenheten för att minska, hantera och förhindra fortsatt miljöförorening som ett resultat av sådana åtgärder.

Refugium (eng. *Refugia*): Isolerat område där det inte skett omfattande förändringar på grund av t.ex. förändrat klimat eller mänskliga störningar, och där växter och djur som är typiska för området kan överleva (Källa: Glen Canyon Dam, Adaptive Management Program Glossary).

Rekommendationer för skogsvård (eng. *Best Practices for Sustainable Forest Management*): Tapio har ansvar för uppdateringen av Rekommendationer för skogsvård i Finland. Arbetet finansieras av jord- och skogsbruksministeriet. Rekommendationerna för skogsvård uppdateras ständigt för att återspegla de senaste vetenskapliga forskningsrönen, de värden som är viktiga för centrala intressentgrupper samt huvudmålen för Finlands nationella skogsolitik. Länk: <https://metsanhoidonsuosituksset.fi/sv>

Rekreationsområde: Ett område avsatt för rekreation och utomhusaktiviteter i en markanvändningsplan och vars användning är baserad på allemansrätten. Beteckningar som används inom den lagstadgade markanvändningsplaneringen i region-, general- och detaljplaner: V (rekreationsområde), VL (närrekreationsområde) och VR (utflykts- och friluftsområde).

Renbeteslag (eng. *Reindeer herding co-operative*): *Rensköttselområdet** i Finland är indelat i 54 renbeteslag. Renbeteslagen är renskötseleheter av olika storlek vad gäller areal och antal renbesättningar. Ett renbeteslag består av en gemenskap med delägare som ansvarar för renskötseln inom renbeteslagets område. En och samma renägare tillhör endast ett renbeteslag. Renskötsellagen (848/1990) reglerar renbeteslagets verksamhet och organisation. Renbeteslaget leds av en renvärd.

Rensköttselområde (eng. *Reindeer herding area*): Rensköttselområdet är ett område som definieras i finländsk lag och där renskötsel bedrivs. I rensköttselområdet i Finland ingår Lapplands län, med undantag för Kemi, Keminmaa och Torneå, samt följande kommuner i Norra Österbotten och Kajanaland, helt eller delvis:

- Kuusamo, Taivalkoski, Pudasjärvi, Hyrynsalmi och Suomussalmi i sin helhet.
- I Uleåborg: storområdet Yli-li, dvs. området för Yli-li:s tidigare kommun samt området norr om Kiiminkijoki inom storområdet Yli-li, dvs. området för Ylikiminki tidigare kommun.
- Till rensköttselområdet hör dessutom området för den tidigare kommunen Kuivaniemi, och i kommunerna Puolanka och Utajärvi, området norr om regionväg 891 (Hyrynsalmi-Puolanka).

Rimlig (eng. *Reasonable*): Bedöms vara rättvis eller lämplig med tanke på omständigheter eller ändamål, utgående från allmän erfarenhet.

Risk (eng. *Risk*): Sannolikheten för en icke godtagbar negativ effekt av någon aktivitet inom skogsbruksenheten, i kombination med allvarlighetsgraden av dess konsekvenser (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Samernas hembygdsområde (eng. *Sámi Homeland, the*): Den samiska kulturella och språkliga autonoma region som föreskrivs i Finlands grundlag och som noggrannare definieras i Sametingslagen. Samernas hembygdsområde ligger i norra delen av Lappland.

I samernas hembygdsområde ingår kommunerna Enontekis, Utsjoki och Enare samt Lapplands renbeteslags område i den norra delen av Sodankylä kommun.

Sametinget (eng. *Sámi Parliament, the*): Sametinget (Sámediggi) är samernas självstyrelseorgan. Dess viktigaste uppgift är att planera och utöva den kulturella autonomi som garanteras samerna som ursprungsfolk enligt finländsk grundlag. Sametinget är det högsta politiska organet för samerna i Finland.

Samverkan (eng. *Engaging/Engagement*): Den process genom vilken organisationen kommunicerar, konsulterar och/eller ger möjlighet för intressentgrupper och/eller berörda intressentgrupper att delta genom att säkerställa att deras bekymmer, önskemål, förväntningar, behov, rättigheter och möjligheter beaktas vid utarbetandet, genomförandet och uppdateringen av översiktsplanen (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Sedvanerätt (eng. *Customary law*): Rättigheter som härrör från långvariga seder eller all dagliga handlingar som genom att de upprepas och pågår oavbrutet över tid har uppnått status av lag inom en geografisk eller sociologisk enhet.

I samernas sedvanerätt ingår gemensamma regler som styr markanvändning, näringsfång och samhälllig verksamhet och som ingår i det sociala systemet och det samiska rättskonceptet. Det mest uppenbara uttrycket för samisk sedvanerätt är de samiska traditioner som är relaterade till renskötsel, fiske och insamling av naturprodukter.

Skala (eng. *Scale*): Ett mått på i vilken utsträckning skogsbruk eller vissa händelser påverkar miljövärdet eller skogsbruksenhetens område, i tid eller rum. En åtgärd med liten rumslig skala påverkar endast en liten del av skogen varje år. En åtgärd med en liten tidsmässig skala inträffar endast med långa tidsintervall (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Skala, intensitet och risk (eng. *Scale, Intensity and Risk*): Se definitioner för "skala", "intensitet" och "risk".

Skogsarter (eng. *Forest species*): I detta sammanhang definieras skogsarter som arter till vilkas livsmiljöer hör skogsbiotoper som vid hotbedömning kategoriserats som hotade (inklusive till exempel trädbevuxna naturtyper vid stränder), trädbevuxna vårdbiotoper, torvmarker, berg eller småvatten.

Skogsbruksenhet (eng. *Management unit*): Det geografiska område eller områden med tydligt definierade gränser som ska certifieras av FSC och skötas enligt de detaljerade och långsiktiga skötselplaner som anges i översiktsplanen. Detta område eller områden omfattar:

- all infrastruktur och områden som ligger i eller i anslutning till detta geografiska område, eller områden som lagligen ägs, förvaltas eller upprätthålls av, eller agerar på uppdrag av Organisationen* för att uppnå *skötselplanerna** och
- all infrastruktur och områden utanför detta eller dessa geografiska områden som förvaltas av eller för Organisationens* räkning uteslutande i syfte att uppnå *skötselplanerna**.

(Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Skogsbruksmark (eng. *Forestry land*): Mark som används för skogsbruk, som är uppdelad enligt virkesproduktionsförmåga, det vill säga trädens tillväxtförutsättningar, i skogsmark, twinmark och impediment samt annan skogsbruksmark. (Källa: Skogsordlista, Skogscentralen)

Skogsbruksplan (eng. *Forest management plan*): Skogsbruksplanen är en plan som styr skogsbruksenhetens nyttjande av sin skog. Den utgör en central del av *översiktsplanen**. I skogsbruksplanen finns bland annat information om ståndorter, beståndsdata (inkluderande utvecklingsklasser), skogsvårdsarbeten, avverkning, virkessortiment, information om värdefulla naturobjekt, kartor och figuruppgifter.

Skogsbruksåtgärder (eng. *Management activities*): Åtgärder som syftar till att förbättra tillväxten eller andra egenskaper hos träd eller andra skogsprodukter. Skogsbruksåtgärder omfattar bland annat förnyelse, plantering, plantskogsvård, avverkning och drivning av träd och andra skogsprodukter, gödsling, användning av kemikalier, konstruktion och underhåll av infrastruktur samt restaurering av livsmiljöer.

Skogsmark (eng. *Productive forest land*): Produktiv skogsmark med en årlig tillväxt på minst en kubikmeter per hektar.

Skogsodlad lund (eng. Herb-rich site (other than those that are preserved according to indicator* 6.5.1)): En lund vars dominerande trädskikt har uppstått genom skogsodling.

Skogsvård, skogsskötsel (eng. *Silviculture*): De färdigheter och den vetenskapliga insikt som krävs för att styra etablering, tillväxt, sammansättning, hälsa och kvalitet hos skogarna för att på ett hållbart sätt möta de olika behov och värderingar markägare och samhälle har på skogen. (Källa: Nieuwenhuis, M. 2000. Terminology of Forest Management. IUFRO World Series Vol. 9. IUFRO 4.04.07 SilvaPlan och SilvaVoc).

Skogsägare (eng. *Forest owner*): En skogsägare kan vara en fysisk person, en grupp som förvaltar skogen tillsammans, en sammanslutning eller ett dödsbo, som har laglig och registrerad äganderätt till skogsmark. Han eller hon kan själv ansvara för skogsvården eller delegera den till en skogstjänsteleverantör på ett dokumenterat sätt.

Skoltarnas byamöte (eng. *Skolt Sámi Siida Council*): Skoltarnas byamöte är ett traditionellt och urgammalt system för självstyre bland skoltsamerna. I byamötessystemet ingår byamöten i de skoltsamiska byarna, som är systemets högsta beslutande organ, samt byspecifika skoltråd som väljs på ett möte för tre år åt gången. Byamötessystemet leds av en förtroendeman som väljs vart tredje år.

Skyddszon (eng. *Buffer zone*): Ett område mellan ett vattendrag eller ett naturobjekt och ett område där det utförs skogsbruksåtgärder, och vars syfte är att skydda vattendraget eller naturobjektet från effekterna av åtgärden. En skyddszon krävs på båda sidor av ett vattendrag. En skyddszon kan lämnas helt utan åtgärder eller behandlas i enlighet med särskilda instruktioner. I fall där endast delar av skyddszonen lämnas obehandlad ska dessa delar alltid ligga närmast skyddsobjektet.

Skälig ersättning (eng. *Fair compensation*): Ersättning som står i proportion till den andra partens insatser och typ av tjänster eller den skada som den första parten lidit.

Skötsel mål (eng. *Management objective*): De exakta mål, metoder, praxis och tillvägagångssätt som fastställts för att uppfylla kraven i denna standard.

Små och lågintensivt skötta skogar (eng. Small and low intensity managed forests, SLIMFs): I den finländska nationella FSC-standardens klassificeras skogsbruksenheter i storleksklasserna XS (<20 ha) och S (20–500 ha i södra Finland och 20-1000 ha i norra Finland) som små.

Småvatten (eng. *Small water*): Bäcker, tjärnar, rännilar och källor samt små glosjöar och flador.

Strandzon (eng. *Riparian zone*): Ett område där ett markområde gränsar mot ett vattenområde och som har en typisk vegetation som avspeglar detta.

Svämskog (eng. *Alluvial forest*): Skog på mineraljord som regelbundet översvämmas.

Sällsynta arter (eng. *Rare species*): Arter som är sällsynta eller vars populationer är små, men som inte är klassificerade som hotade. Dessa arter kan vara belägna i geografiskt begränsade områden eller i specifika livsmiljöer eller spridda över ett vidsträckt område. De motsvarar närmast kategorin nära hotad (NT) i IUCN (2001), och inkluderar också arter som är nära, eller sannolikt kommer att klassificeras som hotade inom en snar framtid. (Källa: Baserat på IUCN (2001). Kategorier och kriterier i IUCN:s rödlista: Version 3.1. IUCN Species Survival Commission. IUCN. Gland, Schweiz och Cambridge, UK).

Terrängdatabas (eng. *Land information database*): Geodata tillgängliggjorda av Lantmäteriverket.

Tillämplig lag (eng. *Applicable law*): De medel som är tillämpliga på organisationen som juridisk person eller företag inom skogsbruksenheten och de lagar som påverkar genomförandet av FSC:s principer och kriterier. Detta inkluderar, i alla dess kombinationer, lagstadgade lagar (antagna av riksdagen) och rättspraxis (domstolstolkningar), sekundära förordningar och därtill hörande administrativa förfaranden, samt en nationell grundlag, som alltid har företräde framför alla andra rättsliga instrument (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2)

Tillväxthöjande gödsling (eng. *Growth fertilization*): Tillskott av näringsämnen som trädbeståndet behöver. Syftet med gödslingen är att förbättra trädens tillväxt.

Torvjord (eng. *Peatland*): Mark som innehåller organiskt material från torvmarksväxter i ytjorden. En torvjord kan ha vegetation eller sakna sådan.

Traditionell kunskap (eng. *Traditionell kunskap*): Kunskap, know-how, färdigheter och praxis som utvecklats, upprätthållits och förts vidare från generation till generation inom gemenskapen och ofta ingår i dess kulturella eller intellektuella identitet (Källa: Baserad på definitionen av Världsorganisationen för immateriella rättigheter (WIPO)).

Transaktionsverifiering (eng. *Transaction verification*): Certifieringsorganisationen och/eller Accreditation Services International (ASI) säkerställer att de påståenden som certifikatinnehavare använder beträffande FSC-produkter är korrekta och motsvarar dem som deras handelspartner gör för FSC-produkter (Källa: FSC-STD-40-004 V3-0).

Tvinmark (eng. *Low-productive land*): Vanligtvis bergbunden mark eller torvmark med en genomsnittlig virkesproduktionsförmåga på mindre än en kubikmeter men inte mindre än 0,1 kubikmeter per hektar per år.

Tvist (eng. *Dispute*): Ett klagomål från vem som helst som rör *organisationens** skogsbruksåtgärder eller efterlevnad av FSC:s principer och kriterier och för vilket inväntas ett svar. (Källa: Baserat på FSC-PRO-01-005 V3-0 Processing Appeals).

Ursprungsfolk (eng.) *Indigenous peoples*): Personer och grupper som kan identifieras eller karakteriseras enligt följande:

Den viktigaste egenskapen eller kriteriet är att individen uppfattar sig som en del av ett ursprungsfolk och accepteras som medlem av gruppen

historisk kontinuitet med förkoloniala samhällen och/eller samhällen som föregick bosättningen

stark koppling till mark och omgivande naturtillgångar

särskilda sociala, ekonomiska eller politiska system

särskilt språk, särskild kultur och särskilda trosuppfattningar

De utgör icke-dominerande samhällsgrupper

de strävar efter att bevara och vidareförmedla den miljö och de kulturella system som folket eller samhället har ärvt efter sina förfäder

(Källa: Bearbetning av United Nations Permanent Forum on Indigenous, Factsheet 'Who are Indigenous Peoples' October 2007; United Nations Development Group, 'Guidelines on Indigenous Peoples' Issues' United Nations 2009, United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, 13 September 2007)

Utan dröjsmål (eng. *Timely manner*): Så punktligt som omständigheterna rimligen tillåter; organisationen har inte avsiktligt skjutit upp ärendet (Källa: FSC-STD-60-004 V2-0).

Vattendrag (eng. *Water system*): Ett vattendrag kan bestå av en sjö, tjärn, å, bäck eller något annat naturligt vattenområde, eller en reservoar, kanal och annat liknande konstgjort vattenområde. Rännilar, diken och källor betraktas emellertid inte som vattendrag.

Vattenfåra nära naturtillstånd (å eller bäck) . (eng. *In its natural-like state (river or brook)*): En del av en å eller bäck som i någon mån har rensats och/eller rätats ut.

Vattenhushållningen i naturtillstånd (torvmark) (eng. *Natural state of water relations (mire)*): En torvmark, en del av en torvmark eller en våtmark med efemärt (säsongsmässigt) vatten som inte har dikats ut och där tillrinningen fortfarande är nära den naturliga.

Vattenhushållningen nära naturtillstånd (torvmark) (eng. Natural-like state of water relations (mire)): En torvmark, en del av en torvmark eller en våtmark med efemärt (säsongsmässigt) vatten där det kan förekomma diken eller diken som finns utanför objektet som har en negativ inverkan på objektets vattenhushållning, men där dräneringen inte har varit så effektiv att objektet skulle ha övergått till att bli en förändring eller torvmo.

Verifierbart mål (eng. *Verifiable target*): Specifika mål, såsom önskat framtida skogstillstånd, som är fastställda för att kunna bedöma framstegen mot att uppnå varje enskilt skötsel mål. Dessa mål uttrycks i form av resultatmål, så att de kan kontrolleras och det är möjligt att fastställa om de har uppnåtts.

Vitaliseringsgödsling (eng. *Health fertilization*): Gödsling för att korrigera tillväxtstörningar hos träden på grund av näringsobalans i marken.

Våtmark (eng. *Wetlands*): Enligt Ramsaravtalet: Med våtmarker förstås sumpmarker, kärr, torvmarker eller vattenområden, vare sig de är naturliga eller konstgjorda, permanenta eller tillfälliga eller har ett vatten som är stillastående eller rinnande, sött, bräckt eller salt (Källa: Ramsaravtalet, Artikel 1).

Yrkessjukdom (eng.) *Occupational disease*): Sjukdom på grund av exponering för riskfaktorer i arbetet (Källa: Internationella arbetsorganisationen (ILO)).

Åtgärder för att reglera vattenhushållningen (eng. *Water management measures*): Högläggning med fårar eller dikningshögläggning samt iståndsättningsdikning och kompletteringsdikning.

Ädla lövträd (eng. Southern broadleaved trees): Ädla lövträd i Finland: skogslind (*Tilia cordata*), skogslönn (*Acer platanoides*), ek (*Quercus robur*), ask (*Fraxinus excelsior*), skogsalm (*Ulmus glabra*), vresalm (*Ulmus laevis*), hassel (*Corylus avellana*).

Ödemarksområden (eng. *Wilderness area*): Ödemarksområden är skyddsområden baserade på ödemarkslagen, på basen av vilken de har bildats för att bevara sin speciella karaktär och för att skydda samisk kultur och naturnäringar.

Översiktsplan (eng. *Management plan*): En samling dokument, rapporter, redovisningar och kartor som beskriver, motiverar och reglerar en administratörs, personals eller organisations verksamhet i eller i förhållande till skogsbruksenheten, inklusive uttalanden om mål och riktlinjer (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).

Övriga intressentgrupper (eng. *Interested stakeholder*): Varje person, grupp av personer eller samfund som har visat intresse eller är känd för att vara intresserad av verksamheten inom skogsbruksenheten. Till övriga intressentgrupper kan höra bl.a.:

- miljöorganisationer
- fackliga organisationer (t.ex. fackföreningar)
- människorättsorganisationer
- lokala utvecklingsprojekt
- kommuner och landskap
- FSC:s landskontor

experter på vissa frågor, till exempel höga bevarandevärden. (Källa: FSC-STD-01-001 V5-2).